

Mamá, quiemo sen

100 ptas.

ARTISTA

Falla Plaça Dos de Maig i Voltants - 2025

Mamá, quiero ser

100 ptas.

ARTISTA

Falla Plaça Dos de Maig i Voltants - 2025

ÍNDEX

- Que comence l'espectacle 6	Llibret infantil 2025 94
- Poder, equilibri i passar per la pedra 8	- Pròleg..... 98
- Falla i artista 2025 66	- Handmade with love 100
- Explicació de la falla 2025 68	- Falla i artista infantil 2025 114
- Representants 2025..... 76	- Explicació falla infantil 116
- Directiva i comissió major 80	- Representants infantils 122
- Col·laboradors i fallers d'honor 85	- Directiva i comissió infantil 128
- Recompenses 86	- Recompenses infantils..... 130
- Programa d'activitats 88	- Premis 2024 132
	- Col·laboracions..... 130
	- Delegació d'esports..... 134
	- Delegació d'infantils..... 138
	- Delegació de playbacks 140
	- Delegació de RRPP 143
	- Guia comercial..... 149
	- Crèdits 180

EL PRESENT LLIBRET PARTICIPA EN LA CONVOCATÒRIA DELS:

- PREMIS DE LA GENERALITAT VALENCIANA PER LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DEL VALENCIÀ 2025.
- PREMIS DE LES LLETRES FALLERES 2025
- PREMIS DE L'EXCM. AJUNTAMENT DE PATERNA 2025
- PREMIS DE LA FEDERACIÓ JUNTA LOCAL FALLERA DE PATERNA 2025.

**QUE
COMENCE
L'ESPECTACLE**

El poder...

Una paraula que evoca tant temor com fascinació. Un concepte tan vell com el temps, tan vast com la imaginació i tan subtil com la corda fluixa en la qual, sense saber-ho, tots caminem. El poder no és un destí fix, sinó un escenari on es juga una obra complexa, carregada de llums i ombres. En este llibre, explorem eixa obra, eixos equilibris invisibles que sostenen, enfronten o enfonsen les nostres vides.

Viure és un espectacle constant, i tots formem part d'ell, tard o d'hora, ens toca ser equilibristes. A vegades portem la batuta des del pedestal del poder; unes altres, ens veiem obligats a passar per la pedra, a doblegar-nos davant forces que no comprenem del tot. Però, qui decidix les regles del joc? Que tan real és eixe poder que temem o anhelem? Quant estem disposats a sacrificar per a mantindre'ns en

equilibri?

Este llibre no pretén donar respostes absolutes. En canvi, és una invitació a mirar amb altres ulls l'escenari de les nostres vides. A reflexionar sobre les vegades que hem sigut marionetes de circumstàncies alienes o titellaires dels nostres propis anhels. Ens endinsarem en les dinàmiques de poder que travessen el personal, el social i l'invisible, revelant les vegades en què el control és només una il·lusió, i els equilibris, un joc de risc constant.

Passar per la pedra..

és, en molts casos, un acte de supervivència. Cedir per a avançar, acatxar el cap per a buscar una eixida. Però este acte, que podria semblar una derrota, sovint tanca una força silenciosa: la d'aquells que saben adaptar-se sense perdre la seua essència. D'altra banda, mantindre l'equilibri, siga sobre una corda siga en la vida, requerix no sols destresa, sinó també valentia per a acceptar que caure és part del procés.

En estes pàgines, trobaràs relats, reflexions i exemples de com el poder, el control i els equilibris es manifesten en cada racó de la nostra existència. Des de les relacions més íntimes fins a les estructures socials més àmplies, el poder fluïx, es

transforma i ens obliga a triar entre resistir, cedir o trobar un nou camí. Et convida a endinsar-te en este viatge de llums i ombres. A qüestionar el que donem per descomptat, a mirar de front les dinàmiques que ens sostenen o ens esfondren, i a explorar com, en el gran espectacle de la vida, l'equilibri no sempre és mantindre's dempeus, sinó aprendre a alçar-se després de cada caiguda.

Benvingut a este espai on les certeses trontollen, les preguntes dansen i el veritable poder residix a atrevir-se a mirar més enllà del cercol.

Que comence l'espectacle.

PODER

QUI TÉ EL PODER EN LES FALLES?

ELENA MARTÍNEZ

"ES MEJOR SER EL PRIMERO EN UNA ALDEA QUE EL SEGUNDO EN ROMA." **JULIUS CAESAR**

"CASI TODOS LOS HOMBRES PUEDEN SOPORTAR LA ADVERSIDAD, PERO SI QUIERES PROBAR EL CARÁCTER DE UN HOMBRE, DALE PODER." **ABRAHAM LINCOLN**

"EL PODER DE UN HOMBRE NO SE MIDE POR LA CANTIDAD DE PODER QUE POSEE, SINO POR CÓMO LO USA." **WINSTON CHURCHILL**

"EL PODER TIENDE A CORROMPER, Y EL PODER ABSOLUTO CORROMPE ABSOLUTAMENTE." **LORD ACTON**

"EL PODER ES DE DOS CLASES. UNO SE OBTIENE POR EL MIEDO AL CASTIGO Y EL OTRO POR ACTOS DE AMOR. EL PODER BASADO EN EL AMOR ES MIL VECES MÁS EFECTIVO Y PERMANENTE QUE EL DERIVADO DEL MIEDO AL CASTIGO." **MAHATMA GANDHI**

Si et donaren a triar entre les frases dites per estos personatges tan il·lustres, amb quin et quedaries?

Difícil, veritat? Totes i cadascuna d'elles tenen la seua veritat absoluta, totes són tan reals i contundents que fins fan por pronunciar-les. Són frases dites fa molts, molts anys, en diferents èpoques de la història i, no obstant això, les hem pronunciades abans, les podem aplicar hui dia i fins i tot les podem continuar utilitzant en futurs llunyans, és a dir sempre, perquè sonen autoritàries, però tristament tanquen l'ànima de l'ésser humà.

El PODER, el domini, l'autoritat, la potestat. El poder corruptor i corruptiu. El poder que desfà la moralitat i els valors de les persones. El poder com a sinònim de tirania, opressió, destructiu. El poder que et porta en moltes ocasions al sofriment i no sols del que el posseïx, sinó també als qui estan sota la seua influència.

Però també el PODER és un concepte central en les ciències socials i polítiques, i la seua comprensió és essencial per a analitzar les relacions humanes, les estructures organitzacionals i els sistemes polítics. Encara que, com hem dit, el poder pot ser utilitzat per a controlar i dominar, també pot ser una força per al canvi positiu, la influència constructiva i el lideratge efectiu. La manera en què s'exercix i es percep té profundes implicacions per a la justícia, l'equitat i la dinàmica social en qualsevol comunitat o institució.

Una vegada entesa i esmicolada la paraula PODER ens centrarem en la pregunta que obri este article, qui té el poder en les falles? O dit d'una altra forma més contundent, les falles tenen poder? Dos preguntes que les mires com les mires o les agafes per on les agafes, tenen la seua substància.

El PODER que ens ocupa i ens preocupa alhora, és un poder més senzill, més popular, més pròxim a nosaltres, o no. Hui del poder que parlarem és del PODER FALLER, qui ostenta el poder en una falla, qui és el puny ferri d'una comissió.

Diuen que el poder d'una falla l'ostenta el PRESIDENT i que este es manifesta de diverses maneres tenint un impacte significatiu en l'organització i gestió de les activitats falleres. Diuen que els presidents juguen un paper crucial en la coordinació dels actes, en la presa de decisions i la representació de la seua comissió davant altres entitats, com, per exemple:

1. Lideratge i Coordinació

Organització Interna

Diuen que els presidents tenen la responsabilitat d'organitzar i coordinar les activitats de la seua comissió. Això inclou la planificació i execució d'esdeveniments, la construcció dels monuments fallers, i la gestió dels recursos financers i humans. La seua capacitat per a liderar i motivar als membres de la comissió és essencial per a l'èxit d'esta.

Delegació de Tasques

Diuen que el poder del president també es manifesta en la seua capacitat per a delegar tasques i responsabilitats a altres membres de la comissió. Un president efectiu sap com aprofitar les habilitats i talents dels membres del seu equip, assignant rols específics per a assegurar que totes les activitats es realitzen de manera eficient.

2. Representació

Relacions Externes

Diuen que els presidents de falles representen a la seua comissió en esdeveniments oficials i reunions amb altres comissions, així com amb les autoritats municipals i entitats falleres superiors, com la Junta Local Fallera. Esta funció diplomàtica requereix habilitats de negociació i comunicació per a assegurar la col·laboració i resoldre conflictes.

Promoció i Visibilitat

Diuen també que tenen el poder de promoure la visibilitat de la seua comissió a través de la participació en concursos i esdeveniments públics, la qual cosa pot atraure patrocinadors i augmentar el prestigi de la comissió.

3. Presa de decisions

Estratègies i Prioritats

Diuen que el president té una influència significativa en la presa de decisions estratègiques, incloent-hi l'assignació de pressupostos, l'elecció dels artistes fallers, i la determinació de les prioritats de la comissió. Les seues decisions poden tindre un impacte durador en la direcció i èxit de la comissió.

Resolució de Conflictes

Diuen que la capacitat per a mediar i resoldre

Fragment de la falla de l'Àvinguda de José Antonio-Duque de Calabria de 1957. Lema: «Els temps canvien». Artista: Juan Huerta. [Foto: Arxiu J. Alcañiz].

conflictes interns és una altra manifestació del poder del president. Mantindre l'harmonia i l'esperit de col·laboració entre els membres és crucial per a la cohesió del grup i l'èxit de les activitats.

4. Cultura i Tradició

Preservació de Costums

Conten que els presidents juguen un paper important en la preservació i promoció de les tradicions i valors culturals de les Falles. El seu lideratge ajuda a assegurar que les pràctiques i costums es mantinguin vives i es transmeten a les noves generacions.

Innovació i Adaptació

Ahora, també diuen que tenen el poder d'introduir innovacions i adaptacions que poden modernitzar i revitalitzar la festivitat, assegurant la seua rellevància en un món en constant canvi.

5. Influència Comunitària

Participació Comunitària

Diuen que els presidents de les falles són figures influents dins de la comunitat local. La seua capacitat per a mobilitzar i motivar als veïns per a participar en les activitats falleres enforteix el sentit de comunitat i pertinença.

Impacte Social

El poder d'estos líders també es manifesta en la seua capacitat per a generar un impacte social positiu, organitzant activitats benèfiques, fomentant la inclusió i promovent la cohesió social.

Per això diuen que el poder del president és multifacètic i abasta des del lideratge i la presa de decisions fins a la representació i preservació de les tradicions culturals. El seu paper és crucial per al funcionament i l'èxit de la comissió, i la seua capacitat per a exercir este poder de manera efectiva té un impacte significatiu en la comunitat fallera i en la celebració de les Falles, a l'equilibrar la tradició amb la innovació i l'autoritat amb la diplomàcia, el president ajuda a mantindre viva i vibrant la flama fallera de festivitat valenciana.

Per això, en moltes ocasions, o en quasi totes, hi ha disputes per tindre el poder entre els components d'una falla, per a entendre'ns: el govern i l'oposició. Això pot derivar en una realitat complexa i desafiadora que influïx en la dinàmica interna i en el funcionament de la comissió. Este tipus de disputes pot sorgir per diverses raons, incloent-hi diferències de visió, interessos personals, i estils de lideratge.

Diferències en la Visió i Objectius

o Visió de Futur: Diferents membres poden tindre visions distintes sobre el futur de la comissió fallera, com la direcció artística dels monuments o l'organització d'esdeveniments.

o Prioritats: Alguns poden prioritzar la tradició i altres la innovació, la qual cosa pot generar conflictes sobre les decisions i l'enfocament estratègic.

2. Interessos Personals

o Reconeixement i Prestigi: La busca de reconeixement personal i prestigi pot portar a disputes, especialment si diversos membres desitgen ocupar llocs de lideratge.

o Beneficis Materials: La gestió dels recursos econòmics i beneficis materials pot ser un punt de fricció si no es percep una distribució justa.

3. Estils de Lideratge

o Autocràtic vs. Democràtic: Diferències en els estils de lideratge, on alguns prefereixen un enfocament més autocràtic i altres un enfocament més democràtic i participatiu.

o Comunicació: La falta d'una comunicació clara i oberta pot exacerbar els conflictes, creant malentesos i desconfiança.

Manifestacions de les Disputes

1. Conflictes Interns

o Reunions Tibants: Les reunions poden tornar-se tibants i conflictives, amb desacords freqüents i debats acalorats.

o Divisió en Grups: La comissió pot dividir-se en faccions o grups que secunden diferents líders o enfocaments, debilitant la unitat.

2. Inacció o Bloqueig

o Decisions Parades: Les disputes poden portar a una paràlisi en la presa de decisions, impeding que s'avance en projectes importants.

o Falta de Participació: La desmotivació i el desànim poden portar a una disminució de la participació activa dels membres.

3. Ambient Negatiu

o Desconfiança i Hostilitat: La desconfiança i l'hostilitat poden créixer entre els membres, afectant negativament l'ambient de treball i la cohesió social.

o Rumors i Xafarderies: La propagació de rumors i xafarderies pot erosionar la confiança i fomentar el ressentiment.

Solucions per a Manejar les Disputes

1. Mediació i Resolució de Conflictes

o Tercers Neutres: Utilitzar mediadors externs o figures respectades dins de la comunitat per a facilitar el diàleg i resoldre disputes.

o Espais de Diàleg: Crear espais segurs perquè els membres expressen les seues preocupacions i punts de vista de manera constructiva.

2. Estructures de Governança Clares

o Reglaments i Estatuts: Establir reglaments i estatuts clars que definisquen els rols, responsabilitats i processos de presa de decisions.

o Transparència: Fomentar la transparència en la gestió de recursos i en la presa de decisions per a reduir la desconfiança.

3. Foment de la Participació i la Inclusió

o Enfocament Participatiu: Involucrar a tots els membres en la presa de decisions importants i fomentar un enfocament participatiu i col·laboratiu.

o Valoració de l'Aportació: Reconéixer i valorar l'aportació de tots els membres, independentment de la seua posició o antiguitat en la comissió.

4. Desenrotllament d'Habilitats de Lideratge

o Capacitació: Oferir programes de capacitació en lideratge, comunicació i resolució de conflictes per als líders i membres de la comissió.

o Mentoria: Establir programes de mentoria on els membres més experimentats puguen guiar i fer costat als més joves.

Les disputes pel poder dins d'una falla poden ser una font de tensió i desafiament, però també ofereixen una oportunitat per a enfortir la cohesió i millorar les pràctiques de governança. Abordar estes disputes de manera proactiva i constructiva, fomentant el diàleg, la transparència i la participació, pot ajudar a transformar els conflictes en oportunitats de creixement i desenrotllament per a la comissió fallera. En fer-ho, s'assegura que les Falles continuen sent un espai de celebració, creativitat i comunitat per a tots els seus membres.

BENVOLGUT LECTOR, si te n'adones, sempre hem parlat del president, sempre del president com a figura masculina. I per què? Perquè parlem sempre d'homes, ja ho sé, em diràs que sempre estem igual, les dones i els homes són iguals, les xiques poden fer el mateix que els xics, les xiquetes i els xiquets poden jugar als mateixos jocs.

I així és BENVOLGUT LECTOR, però ens retrotraurem als començaments de les falles, a com van

començar a funcionar les comissions, a com es van anar desenrotllant reglaments, lleis i normativa entorn de la figura de l'home com a base d'una comissió.

L'home era el que sempre tenia la facilitat d'eixir més sovint de casa, justificada o no, les comissions les justificaven. L'home era el que tenia el poder de decisió en una casa. L'home era el que treballava i aportava el jornal. Clar d'això estem parlant dels començaments de les falles, així per exemple la Junta Central Fallera de València només estava composta des del seu inici per homes. Per descomptat, existien les dones en les comissions, però no formaven part de la presa de les decisions fins molts anys després, o simplement existien com a secretàries perquè, per a això, sí que servia la dona: "com la secretària del cap, cap home, masculí, home", i eren elles, les dones, les que desfilaven, les que decoraven, les que abillades amb el vestit de valenciana engalanaven els carrers amb la seua simpatia i bellesa. No tenien un veritable pes específic en les comissions. A la fallera, i sobretot si era la major, se li suposava com una direcció espiritual de la falla i representava a totes les dones. La Fallera Major era triada de diverses formes, si bé la funció socioeconòmica i simbòlica del càrrec prevalia i això era precisament per les necessitats econòmiques de les comissions, cada vegada més en augment.

Malgrat tot, la Fallera Major suposava el centre d'atenció en l'acte de presentació i en l'Ofrena, però en aquelles dates el seu número a penes arribava a la meitat que el dels homes, no apareixien en les juntes directives i només participava en activitats secundàries o exhibidores. Amb el pas del temps va augmentar la seua presència, fins al punt de consolidar-se la famosa però discriminatòria secció femenina. La seua participació activa a més de servir els sopars, berenars i menjars, lluir en les desfilades i actuar en els espectacles de la comissió, va continuar vetada en els càrrecs de direcció.

En l'any 1954 i per primera vegada en la història, s'inventen una indumentària, com calia esperar per als homes, el denominat "vestit de faller" o "llaurador de gala", anem al que hui dia diem "el vestit de panerola", per descomptat estrenat com a tal pels membres de la Junta Central Fallera per a anar a l'Ofrena. Tal mesura, que es deslligava de qualsevol fidelitat històrica a la indumentària valenciana, va intensificar el procés d'uniformació del faller masculí, associat al seu desig

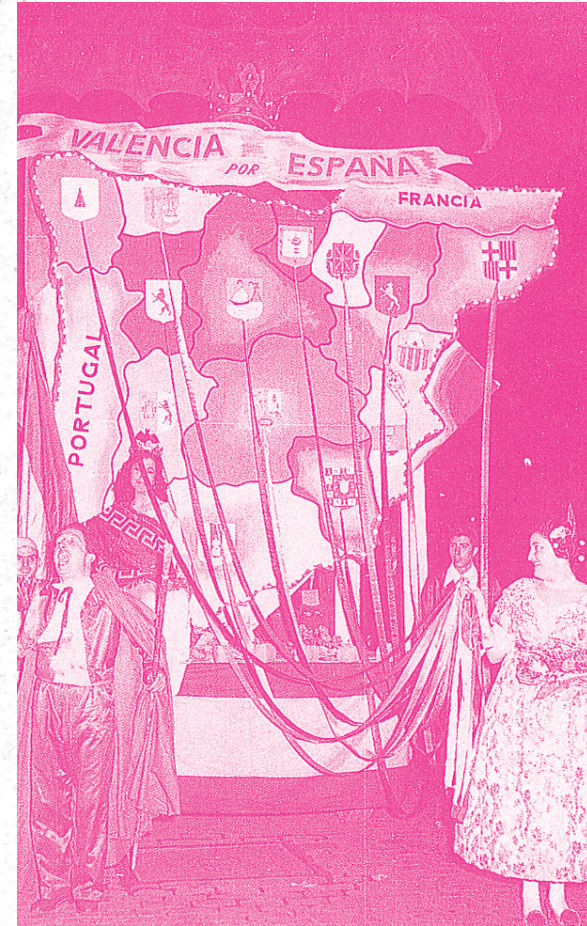
de diferenciar-se com a col·lectiu, que de seguida es va estendre entre tots els homes de València i pobles de voltant que també celebraven esta festivitat. Este procés es va completar amb la introducció d'una particular jerarquia de faixins, en funció del grau ostentat en la comissió.

Així va passant el temps i amb l'entrada massiva de les dones en les comissions comencen a tindre més rellevància, començant per portar les delegacions dels infants que s'havien apuntat a les falles, amb eixa arribada de les dones. Al final les comissions les formaven, en gran part, famílies senceres que feien que cada vegada cresqueren més el nombre de membres de les falles.

Les dones deixen de pertànyer solament a les delegacions dels xiquets i comencen a agafar més poder dins de les directives, molt a poc a poc, amb prudència i lentitud, però cada vegada amb més coratge, fins que va arribar un moment que algunes, les mínimes, van agafar la presidència d'alguna comissió. Al principi amb més problemes que facilitats, però que amb el temps es van anar normalitzant.

El segle XXI s'ha convertit en una etapa crucial per a l'apoderament i la visibilitat de les dones en tots els àmbits de la societat. Si bé el camí cap a la igualtat plena encara enfronta obstacles, és innegable que les dones han conquistat espais que fa tan sols unes dècades semblaven inassolibles. Des del lideratge polític fins a la innovació tecnològica, passant per les arts, els esports i els moviments socials, les dones del segle XXI no sols estan reclamant el seu lloc, sinó que estan transformant el món. El lideratge femení aporta una visió inclusiva i empàtica que desafia els models tradicionals de poder. Centrant-nos en les falles de Paterna, això ha fet que la dona accedisca a llocs de responsabilitat i direcció del món de les falles, sent ara habitual veure a estes, ocupant qualsevol lloc directiu. I si bé encara són minoritaris, ja no estranya veure-les en les presidències de les comissions. No obstant això, el seu protagonisme en els càrrecs directius té un punt de partida. Les falles de 1985, on per primera vegada s'unifiquen els censos masculí i femení en un només.

Eixe primer any, és comú veure a dones com a directives, sobretot en els càrrecs de la secció femenina i secretaria, per la qual cosa podem entendre que va ser eixa pressió que les dones ja anaven fent la que va precipitar la unificació de censos, ja que no tenia sentit

Escena de la Cavalcada d'Exaltació Nacional de 1958. València agraïx a les diferents regions espanyoles l'ajuda dispensada després de la tràgica riuada de 1957. [Foto: Arxiu Junta Central Fallera]

eixa diferenciació, en la qual, evidentment, la direcció efectiva de la falla i els càrrecs directius, estaven únicament en el cens masculí.

I encara que no tenim els censos de totes les falles per a poder comprovar-ho, sí que consta que encara amb el cens separat, les falles tiraven d'enginy per a indicar que una dona tenia i exercia un càrrec directiu. Així, per exemple, veiem com en el cens de 1984, la Falla Grups de la Mercé, assenyalava en els càrrecs de vicesecretària i bibliotecària "veure cens femení". La falla El Palau d'eixe mateix any, deixa en blanc alguns càrrecs, els quals estan escrits a mà en el cens femení. Eixe és també el mètode de la falla Dos de Maig per a

nomenar la seua vicesecretària.

I relacionant dones en càrrecs directius, amb llocs de direcció, hem parlat que la figura de la presidenta és una cosa ja habitual en el món faller, però encara poc estés. No obstant això, és d'allò més habitual, veure com les dones ocupen de manera extensiva, els càrrecs de vicepresidenta de falla, on si podem observar de forma molt més clara que en la presidència, el poder i importància de la dona en el món faller, i com esta ocupa ja dos terços de la totalitat dels censos. Per a parlar de la primera dona que a Paterna va tindre el càrrec de vicepresidenta, ens remuntem a l'any 1986, en el qual Mª Amparo Abil va ser la primera dona vicepresidenta de comissió a Paterna, en el segon any en què els censos masculins i femení van estar unificats. Amparo és un referent de les nostres falles i, per descomptat, de la seua comissió, Vicent Mortes. Tota una vida de treball i dedicació desinteressat per la seua comissió.

La primera dona presidenta apareix en la Falla Nova Paterna, l'any 2004, Paquita Macías Rodríguez, una comissió que comença la seua marxa l'any 2000. Ella es va mantindre en el càrrec dos anys i després va tornar a ser presidenta en els anys 2009 i 2011.

En 2006, es van sumant dones al poder en dues falles més, l'Amistat, Magdalena Ferrez Ballesteros, Magda, també es manté en el càrrec durant dos exercicis i en la comissió Lloma Llarga-Valterna, Isabel Ferrer Mir.

En 2008, torna a ser la Falla Nova Paterna la que posa al capdavant de la comissió a una altra dona, Fina Fernández Lucena.

En 2010, Erika Torvisco Muñoz, ostenta el càrrec de presidenta de la Falla Alborxí.

En 2016, en la Falla Colom d'Or, ix presidenta de la comissió la que hui és la nostra presidenta de la Junta Local Fallera, Amparo Giménez Calatrava, que es quedarà dos anys més en la presidència.

En 2018, la Falla el Molí, també posa al capdavant de la comissió a una dona, Mª Pilar Edo Ubiedo.

2019, dues falles més tenen com a presidentes a dones, Eva Barea Viegas, de la Falla Campament i Gloria Cabezuelo Penalva, de la Falla Porta del Sol La Canyada, que segueixen dos anys més, a les quals s'unix en 2020, Carmen Juan Rodríguez, de la Falla Terramar.

En 2022, la Falla Alborxí, torna a tindre una dona presidenta, Juani Capellá Guerrero.

En 2023, la Falla el Clot, posa per primera vegada com a presidenta a una dona, Inés Juárez Linuesa i en la falla Colom d'Or entra una altra dona, Pilar Giménez Calatrava, que segueix com a presidenta fins hui en dia.

En 2024, Elisabeth Yerpès Periañez, dirigix la falla Vicent Mortes.

En 2013, comença una altra revolució en el món de les falles de Paterna: les Copresidències, encara que això comença uns quants anys abans.

En 1976, no podríem parlar de copresidència, però sí de la primera direcció conjunta de la història moderna de les falles de Paterna. Eixe any, eren cinc les comissions que hi havia en el municipi. Dos de Maig, Campament, El Palau, Porta del Sol i Crist de la Fe.

La jove falla del Crist era un grup entusiasta, però poc organitzat. Després de la queixa de diversos fallers davant la falta organitzativa de la comissió, es parla amb la Junta Local Fallera perquè es persone en una junta general de la falla. Després de demanar explicacions per les

queixes dels fallers, el president dimitix del seu càrrec. La Junta Local li va demanar al senyor Leopoldo Frontera que fora el president en funcions, amb l'ajuda i codirecció de la mateixa Junta Local.

Per a la presentació, la Falla Dos de Maig, els va deixar falleres que pujaren com a pròpies. La Canyada, li va comprar tot un talonari d'entrades, encara que després no les van usar. La Falla Campament, els va pagar el teatre per a fer la presentació, i la Falla el Palau, els va pagar els decorats. La Junta Local es va fer càrrec d'organitzar els festejos de la setmana fallera.

Tal vegada podríem considerar que va ser més una intervenció que no una codirecció, però tampoc és negable que el bon tracte entre Blanco, president de Junta Local Fallera i de Leopoldo (president en funcions del Crist) era conegut. Ja havien treballat junts. És eixa bona relació entre totes dues parts, la qual cosa ens porta al punt de la copresidència o cogestió, i no la intervenció nua i crua.

En 2013, torna la Falla Crist de la Fe a tindre problemes, sorgix una xicoteta crisi entre els seus fallers, on el president dimitix al cap de sis mesos de començar

l'exercici i la comissió queda representada pels vicepresidents que hi havia en aquell moment. Ells van decidir fer-se càrrec conjuntament de la falla. Cadascun es va ocupar d'una cosa, i als actes s'alternaven, però mai anaven plegats. Es van dir vicepresidents i no copresidents, però amb caràcter general funcionaven com una copresidència, encara que no van començar des del principi, ni van adoptar eixe nom, que és el que ha calat en les nostres falles i història. La gran diferència va ser que els vicepresidents del Crist, eren precisament això, vicepresidents. Eren els responsables de les seues delegacions, però no tenien cap responsabilitat sobre la resta. Més que una direcció conjunta, era un repartiment de funcions. Este fet donarà pas a una forma nova de representació de falla: LES COPRESIDÈNCIES.

Normalment, quan un col·lectiu passa a ser regit per una «comissió gestora», mala cosa. És el recurs que s'aplica quan ningú vol presidir la falla, ningú vol fer un pas avant i ser president, amb la qual cosa passen a ser presidents dues o més persones, sense superioritat entre els uns o els altres.

En els últims anys, han proliferat les presidències compartides. Pel que siga, portar els destins d'una falla s'ha convertit més en un problema que en una ànsia. L'avidesa pel poder d'antany, del colp en la taula i "d'això es fa perquè ho dic jo", ja no existix.

Tot això té un refons que podríem resumir en una sola paraula: evolució. La festa està canviant, les persones estem canviant, la societat està canviant i nosaltres, els fallers, tenim l'obligació d'adaptar-nos, inclosa la presa de decisions com les copresidències.

En 2018, es crea la primera Copresidència d'una falla de Paterna. La comissió Vicent Mortes, davant la falta de president que vulga portar el timó del vaixell i davant la disjuntiva que es creava, se li va instar el secretari a dirigir la falla de manera provisional fins que hi haguera president, per referència a l'antic reglament faller o al costum que hi havia que una vegada passava Sant Josep, tots els fallers deixaven de ser-ho, excepte el secretari de la falla. Este es va negar, al·legant que, amb la nova llei d'associacions, tot faller continua sent-ho fins que es dona de baixa, per la qual cosa el problema era de tots, i no sols d'ell. Després d'un debat es va decidir crear un grup de persones que es fera càrrec de la presidència fins que hi haguera un president electe. Els estatuts de la falla no feien referència a esta figura ni circumstància, però si parlava de la figura de la junta

gestora, la qual es formaria en cas de decidir dissoldre la falla. Sent l'única referència, es va agafar eixe nom, el qual va ser rebutjat per la secretària de Junta Local, degut precisament al fet que eixa figura era per a dissoldre la falla, i eixe no era el cas de

Vicent Mortes. El secretari de la falla es va inventar el terme de copresidència, i encara que eixa figura no es contempla ni en el registre d'associacions de la Generalitat, ni en el cens de Junta Central, en la falla es va donar per bona. La falla va acollir la copresidència com a definitiva, va adaptar els seus estatuts a eixa figura i a l'any següent va tornar a utilitzar. Hui dia, és habitual veure-la en les falles de Paterna.

En 2020, la falla Alborxí, també fa la seua primera copresidència, dirigida per 3 fallers. En 2022, la falla el Clot, és liderada per un faller i una fallera com a copresidents.

En 2023, s'unixen dues falles més, Campament representada per dos fallers i el Molí dirigida per tres joves que es repartixen les tasques de presidir i així els resulta més fàcil portar la comissió.

En 2024, són cinc les falles que són presidides per diversos copresidents, Campament, l'Amistat, Terramellar, Plaça Benicarló i el Molí.

A mode curiós, este any 2025, és el primer en el qual hi ha dos copresidències conjuntes de pare i fill en la Falla Campament, i mare i fill en la Falla Dos de Maig. A més, també este 2025, hi ha més copresidències que un únic president o presidenta. Existixen 10 copresidències i 9 presidències amb una única persona.

Per tant, benvolgut lector, tornem a la pregunta del principi, qui ostenta el poder en les falles, la conclusió és unànime: els fallers i falleres que les formen, ells i elles presidixen les comissions, ells i elles decidixen el que s'ha de fer, ells i elles voten els acords, ells i elles porten el timó de les comissions que estimen. I els presidents, presidentes i copresidències, tan sols fan el que els seus fallers i falleres els diuen, es deuen a ells, perquè les comissions existixen perquè estan formades per persones que es reünixen per a dur a terme un fi comú: LES FALLES.

TARDOR 2024

El trage faller va ser introduït per la Junta Central Fallera el 1954. [Foto: Arxiu Junta Central Fallera]

Presidents i presidents de Paterna

1970 DOS DE MAIG	PRESIDENT/A Vicente Blanco Plá
1971 DOS DE MAIG	PRESIDENT/A Vicente Blanco Plá
1972 DOS DE MAIG	PRESIDENT/A Vicente Blanco Plá
1973 DOS DE MAIG	PRESIDENT/A Vicente Blanco Plá
1974 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU	PRESIDENT/A Vicente Blanco Plá Danilo Vivó Aznar Julián Berlanga Fortea
1975 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén Danilo Vivó Aznar Julián Berlanga Fortea Juan Bosch Viadel
1976 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL CRIST DE LA FE	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén José Meri Molina Vicente Barbeta Frías Juan Bosch Viadel Leopoldo Frontera Corral
1977 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén Danilo Vivó Aznar Vicente Barbeta Frías Juan Bosch Viadel Justo García Venera
1978 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén José Lombardero Fernández Vicente Barbeta Frías Manuel Albiñana Guillem Justo García Venera

1979 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén José Lombardero Fernández José Laguna Platero Manuel Albiñana Guillem Justo García Venera
1980 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén José Lombardero Fernández José Barbeta Vicente Manuel Albiñana Guillem Ceferino Villena Gil Ángel Gabarri Teodorovjch
1981 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ	PRESIDENT/A Baltasar Abellán Guillén José Lombardero Fernández Ernesto Guillem Montaner Manuel Albiñana Guillem Ceferino Villena Gil Ángel Gabarri Teodorovjch
1982 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES	PRESIDENT/A José Satorres Banacloy José Lombardero Fernández Ernesto Guillem Montaner Manuel Albiñana-Guillem Ceferino Villena Gil Ángel Gabarri Teodorovjch Emilio López García
1983 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC	PRESIDENT/A José Satorres Banacloy José Lombardero Fernández Miguel Pitarch Pitarch Manuel Albiñana Guillem Ceferino Villena Gil Ángel Gabarri Teodorovjch Antonio Castaño Balboa Francisco Giménez López
1984 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL	PRESIDENT/A José Satorres Banacloy José Lombardero Fernández Miguel Pitarch Pitarch Manuel Albiñana Guillem

M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ	Ceferino Villena Gil Victoriano Lama Jara Antonio Castaño Balboa Francisco Giménez López Manuel Martí Aleixandre
1985 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT	PRESIDENT/A Francisco Contelles Llabata Salvador Olmos Zapater Miguel Pitarch Pitarch Manuel Albiñana Guillem Ceferino Villena Gil Antonio Tebar Vargas Arsenio Lorenzo Maltas Francisco Giménez López Manuel Martí Aleixandre José A. Pedregal González
1986 DOS DE MAIG CAMPAMENT PALAU PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT	PRESIDENT/A Francisco Contelles Llabata Salvador Olmos Zapater Vicente Andreu Mortes Manuel Albiñana Guillem Ceferino Villena Gil Antonio Tebar Vargas Arsenio Lorenzo Maltas Francisco Giménez López Manuel Martí Aleixandre José Antonio Pedregal González
1987 DOS DE MAIG CAMPAMENT PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT COLOM D'OR	PRESIDENT/A Ángel Pla Guadalupe Salvador Olmos Zapater Manuel Albiñana Guillem Juan Rodríguez Martínez Antonio Tebar Vargas Domingo Vte. Del Omo Martínez Francisco Giménez López Francisco Martí Croche Nicolás Navarro Mínguez Benjamín Ruiz Pérez
1988 DOS DE MAIG CAMPAMENT PORTA DEL SOL M. BENLLIURE	PRESIDENT/A Ángel Pla Guadalupe Salvador Olmos Zapater Manuel Albiñana Guillem Juan Rodríguez Martínez

G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT COLOM D'OR S. A. BENAGEBER PRYCA	Antonio Tebar Vargas Domingo Vte. d. Omo Martínez Francisco Giménez López Juan Muñoz Rubio Francisco López Aucejo Benjamín Ruiz Pérez Antonio Montesinos Cervera Felipe Calatrava Gumbau
1989 DOS DE MAIG CAMPAMENT PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT COLOM D'OR S. A. BENAGEBER PRYCA	PRESIDENT/A Ángel Pla Guadalupe Salvador Olmos Zapater Manuel Albiñana Guillem José Luis Baeza Regidor Antonio Tebar Vargas Domingo Vte. d. Omo Martínez Francisco Giménez López Juan Muñoz Rubio Juan Picazo López José Ignacio Parrondo Gómez Emiliano Montesinos Cervera Felipe Calatrava Gumbau
1990 DOS DE MAIG CAMPAMENT PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ VICENTE MORTES SANT ROC ALBORXÍ L'AMISTAT COLOM D'OR S. A. BENAGEBER PRYCA GRAN TEATRE	PRESIDENT/A Ángel Pla Guadalupe Vicente Barea Serneguet Manuel Albiñana Guillem José Luis Baeza Regidor Andrés Serrano Sánchez Domingo Vte. d. Omo Martínez Enrique García Duarte Antonio Pruñonosa Martínez Juan Picazo López Benjamín Ruiz Pérez Emiliano Montesinos Cervera Felipe Calatrava Gumbau Luis Escribano Ramirez
1991 DOS DE MAIG CAMPAMENT PORTA DEL SOL M. BENLLIURE G. DE LA MERCÉ	PRESIDENT/A Ángel Pla Guadalupe Vicente Barea Serneguet Salvador Sifre Cortés José Luis Baeza Regidor Andrés Serrano Sánchez

Presidents i presidents de Paterna

VICENTE MORTES	Domingo Vte. d. Omo Martínez
SANT ROC	Rafael Quiñonero Simón
ALBORXÍ	Vicente Gil Gallardo
L'AMISTAT	Juan Picazo López
COLOM D'OR	Agustín Espejo Sanchís
S. A. BENAGEBER	Ángel Marzo Martínez
PRYCA	Felipe Calatrava Gumbau
GRAN TEATRE	José Ramón Vidal Vallejo
CRIST DE LA FE	Fernando Roa Serrano
TERRAMELAR	Fernando Cebrián Martínez

1992	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Ángel Pla Guadalupe
CAMPAMENT	José Luis Ballesteros Molero
PORTA DEL SOL	Manuel Albiñana Guillem
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Domingo Vte. Del Omo Martínez
SANT ROC	Rafael Quiñonero Simón
ALBORXÍ	Juan Muñoz Rubio
L'AMISTAT	Juan Picazo López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	Ángel Marzo Martínez
PRYCA	Felipe Calatrava Gumbau
GRAN TEATRE	José Ramón Vidal Vallejo
CRIST DE LA FE	Fernando Roa Serrano
TERRAMELAR	Fernando Cebrián Martínez
TRINQUET	Manuel Avia Bleda
COL.- AZAHARES	Vicente Brisa Gomar

1993	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	José Luis Ballesteros Molero
PORTA DEL SOL	Manuel Albiñana Guillem
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Salvador Sebastián Navarro
VICENTE MORTES	Domingo Vte. Del Omo Martínez
SANT ROC	Francisco Belenguer Aguilar
ALBORXÍ	Juan Muñoz Rubio
L'AMISTAT	Juan Picazo López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	José Manuel Llopis Hurtado
PRYCA	Francisco Valls Escrihuela
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Julio Pardo Dávila
TERRAMELAR	Fernando Cebrián Martínez
COL.- AZAHARES	Vicente Brisa Gomar

V. L - EL CLOT	José Manuel Sainz Rodríguez
P. BENI. - LA COMA	Andrés Quesada Moreno

1994	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Joaquín López Mavarro
PORTA DEL SOL	Manuel Albiñana Guillem
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Salvador Sebastián Navarro
VICENTE MORTES	Domingo Vte. Del Omo Martínez
SANT ROC	Francisco Belenguer Aguilar
ALBORXÍ	Ricardo Martínez Ortega
L'AMISTAT	Joaquín Garrido López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	José Manuel Llopis Hurtado
PRYCA	Francisco Valls Escrihuela
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Julio Pardo Dávila
TERRAMELAR	José López Fernández
TRINQUET	Domingo Bermejo Solís
COL.- AZAHARES	Bartolomé de Román García
V. L - EL CLOT	José Manuel Sainz Rodríguez
P. BENI. - LA COMA	Juan Vicente Bonet Barrachina

1995	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Joaquín López Mavarro
PORTA DEL SOL	Manuel Albiñana Guillem
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ramón López Bernardo
ALBORXÍ	Ricardo Martínez Ortega
L'AMISTAT	Joaquín Garrido López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	Andrés Mallea Jordán
PRYCA	Francisco Valls Escrihuela
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Julio Pardo Dávila
TERRAMELAR	José López Fernández
TRINQUET	Domingo Bermejo Solís
COL.- AZAHARES	José Luis García Pérez
V. L - EL CLOT	José Manuel Sainz Rodríguez
P. BENI. - LA COMA	José Miralles Sanfélix

1996	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Silvestre Méndez Rubio

CAMPAMENT	Joaquín López Mavarro
PORTA DEL SOL	Manuel Albiñana Guillem
M. BENLLIURE	José Rosello Verdeguer
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ramón López Bernardo
ALBORXÍ	Eloy Barquero Guerra
L'AMISTAT	Joaquín Garrido López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	Emiliano Montesinos Cervera
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Julio Pardo Dávila
TERRAMELAR	José López Fernández
TRINQUET	Ramón Hervás Sánchez
COL.- AZAHARES	Vicente Brisa Gomar
V. L - EL CLOT	José Manuel Sainz Rodríguez
P. BENI. - LA COMA	José Ángel Garrido Rubio
PLAÇA DEL POBLE	Samuel Henares Giménez

1997	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Fernando Moya Motilla
CAMPAMENT	Antonio Abellán Gallardo
PORTA DEL SOL	Juan Miguel Escrich Pinazo
M. BENLLIURE	José Rosello Verdeguer
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Amadeo Soria Guijarro
SANT ROC	Enrique Navarro Orrico
ALBORXÍ	Eloy Barquero Guerra
L'AMISTAT	Joaquín Garrido López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
S. A. BENAGEBER	Emiliano Montesinos Cervera
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Julio Pardo Dávila
TERRAMELAR	José López Fernández
TRINQUET	José Ramón Vega González
COL.- AZAHARES	Vicente Brisa Gomar
V. L - EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. - LA COMA	José Ángel Garrido Rubio
PLAÇA DEL POBLE	Joan Monserrat Sabater

1998	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Antonio Abellán Gallardo
PORTA DEL SOL	Juan Miguel Escrich Pinazo
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Amadeo Soria Guijarro

SANT ROC	Enrique Navarro Orrico
ALBORXÍ	Daniel Fuentes Pascual
L'AMISTAT	José Enrique Vendrell López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
P. NORTE PRYCA	Manuel Rodríguez Lázaro
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	José Sacristán García
TERRAMELAR	José López Fernández
V. L - EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. - LA COMA	José Miralles Sanfélix
PLAÇA DEL POBLE	Joan Montserrat Sabater

1999	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Santos Borrego Horrillo
PORTA DEL SOL	Juan Bautista Bosch Viadel
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Amadeo Soria Guijarro
SANT ROC	Enrique Navarro Orrico
ALBORXÍ	Eloy Barquero Guerra
L'AMISTAT	José Enrique Vendrell López
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
P. NORTE PRYCA	Francisco Valls Escrihuela
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	José Sacristán García
TERRAMELAR	José López Fernández
V. L - EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. - LA COMA	José Miralles Sanfélix
PLAÇA DEL POBLE	Joan Montserrat Sabater
V. DESEMPARATS	Rafael Navarro Bewsmers

2000	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Santos Borrego Horrillo
PORTA DEL SOL	Óscar Fernández García
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Francisco Javier Salinas Madrid
SANT ROC	Francisco Quiñonero Simón
ALBORXÍ	Eloy Barquero Guerra
L'AMISTAT	Agustín A. López de la Osa
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
P. NORTE PRYCA	Francisco Valls Escrihuela
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	José Sacristán García
TERRAMELAR	José López Fernández

Presidents i presidentes de Paterna

V. L – EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. – LA COMA	Ramón Corell Alarcón
PLAÇA DEL POBLE	Joan Montserrat Sabater
V. DESEMPARATS	Vicente Sanjuan Guarín
NOVA PATERNA	Rafael Amor Fernández

2001	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Cándido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Santos Borrego Horrillo
PORTA DEL SOL	Óscar Fernández García
M. BENLLIURE	Juan Ródenas Saez
G. DE LA MERCÉ	Antonio Cazorla Ogallar
VICENTE MORTES	Francisco Javier Salinas Madrid
SANT ROC	Francisco Quiñonero Simón
ALBORXÍ	Tomás Cano Bort
L'AMISTAT	Agustín Alhambra López de la Osa
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Juan Ramón Mínguez Villar
TERRAMELAR	José López Fernández
V. L – EL CLOTT	Francisco José Belda Burguillos
P. BENI. – LA COMA	Ramón Corell Alarcón
V. DESEMPARATS	Antonio Descalzo Martínez
NOVA PATERNA	Rafael Amor Fernández

2002	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Silvestre Méndez Rubio
CAMPAMENT	Santos Borrego Horrillo
PORTA DEL SOL	Óscar Fernández García
M. BENLLIURE	Alfredo Rodriguez Coll
G. DE LA MERCÉ	Antonio Cazorla Ogallar
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ximo López Mañez
ALBORXÍ	Eloy Barquero García
L'AMISTAT	Agustín Alhambra López de la Osa
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Juan Ramón Mínguez Villar
TERRAMELAR	José López Fernández
V. L – EL CLOT	Francisco José Belda Burguillos
P. BENI. – LA COMA	Miguel Ángel Cases Alacreu
V. DESEMPARATS	Bartolomé Yerpes Porcel
NOVA PATERNA	Rafael Amor Fernández

2003	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Candido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Santos Borrego Horrillo

PORTA DEL SOL	Óscar Fernández García
M. BENLLIURE	Alfredo Rodriguez Coll
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ximo López Mañez
ALBORXÍ	Eloy Barquero García
L'AMISTAT	Juan Lorenzo Barba Bargues
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Ándres Gijón Pérez
CRIST DE LA FE	Juan Ramón Mínguez Villar
TERRAMELAR	José López Fernández
V. L – EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. – LA COMA	José López Sánchez
V. DESEMPARATS	Bartolomé Yerpes Porcel
NOVA PATERNA	Miguel Ángel Martínez Martos

2004	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Candido Ruiz Sobrino
CAMPAMENT	Salvador Esteve Olmo
PORTA DEL SOL	Óscar Fernández García
M. BENLLIURE	F. José Martínez Climent
G. DE LA MERCÉ	Andrés Serrano Sánchez
VICENTE MORTES	Miguel Pérez Fernández
SANT ROC	José Vicente Moragón Comes
ALBORXÍ	Ricardo Rodríguez Fernández
L'AMISTAT	Agustín A. López de la Osa
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Domingo Bermejo Solís
CRIST DE LA FE	Ramón Hernández González
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	José Daniel Gómez Minguez
P. BENI. – LA COMA	José Ángel Garrido Rubio
V. DESEMPARATS	Juan F. Fernández Jareño
NOVA PATERNA	Paquita Macías Rodríguez
LL. LL. VALTERNA	José Francisco Acebez Comes

2005	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Márquez Jiménez
CAMPAMENT	José Augusto Fernández García
PORTA DEL SOL	Jesús Company García
M. BENLLIURE	F. José Martínez Climent
G. DE LA MERCÉ	Antonio Navas Giménez
VICENTE MORTES	Miguel Pérez Fernández
SANT ROC	José Vicente Moragón Comes
ALBORXÍ	Javier Prat Doria
L'AMISTAT	Agustín A. López de la Osa
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo

GRAN TEATRE	Domingo Bermejo Solís
CRIST DE LA FE	Ramón Hernández González
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	Antonio Palacios Fernández
P. BENI. – LA COMA	José Ángel Garrido Rubio
V. DESEMPARATS	Juan Francisco Fernández Jareño
NOVA PATERNA	Paquita Macías Rodríguez
LL. LL. VALTERNA	Juan Carlos Cataños López

2006	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Márquez Jiménez
CAMPAMENT	José Augusto Fernández García
PORTA DEL SOL	Manuel Sancho Silvestre
M. BENLLIURE	Juan Carlos Gómez Martínez
G. DE LA MERCÉ	Antonio Navas Giménez
VICENTE MORTES	Miguel Pérez Fernández
SANT ROC	Nicolás López Medina
ALBORXÍ	Javier Prat Doria
L'AMISTAT	Magdalena Fierrez Ballesteros
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Domingo Bermejo Solís
CRIST DE LA FE	Ramón Hernández González
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	Francisco José Belda Burguillos
P. BENI. – LA COMA	Bartolomé Yerpes Porcel
V. DESEMPARATS	Miguel Ángel Cases Alacreu
NOVA PATERNA	Miguel Ángel Sánchez Millán
LL. LL. VALTERNA	Isabel Ferrer Mir

2007	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Márquez Jiménez
CAMPAMENT	Sergio Borrego Silvestre
PORTA DEL SOL	Manuel Sancho Silvestre
M. BENLLIURE	Juan Carlos Gómez Martínez
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Iván Gil Mena
SANT ROC	Juan Enrique Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Miguel Fabado Tortajada
L'AMISTAT	Magdalena Fierrez Ballesteros
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	Roberto Coll Alcalde
V. L – EL CLOT	Vicente Marqués Tormo
P. BENI. – LA COMA	Raúl Moliné Rumbo
V. DESEMPARATS	Miguel Ángel Cases Alacreu
NOVA PATERNA	Miguel Ángel Sánchez Millán

2008	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Andrés Cano Benlloch
CAMPAMENT	Vicente Miguel Arenes Navarro
PORTA DEL SOL	Manuel Sancho Silvestre
M. BENLLIURE	Juan Rodríguez Guzmán
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Francisco Arjona Molina
SANT ROC	Santi Puentes Segarra
ALBORXÍ	Juan José Recamales Salor
L'AMISTAT	Antonio Fernández Guindos
COLOM D'OR	Juan Pedro Ortega Robledillo
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	Vicente Marqués Tormo
P. BENI. – LA COMA	José López García
V. DESEMPARATS	Juan F. Fernández Jareño
NOVA PATERNA	Fina Fernández Lucena
LL. LL. VALTERNA	Daniel Fernández García
LA NOSTRA	José Luis Aliaga Ferrer

2009	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Andrés Cano Benlloch
CAMPAMENT	José Augusto Martínez García
PORTA DEL SOL	Manuel Vicente Romero Ferrer
M. BENLLIURE	Juan Rodríguez Guzmán
G. DE LA MERCÉ	Eduardo Llabata Mortes
VICENTE MORTES	Francisco Arjona Molina
SANT ROC	Santi Puentes Segarra
ALBORXÍ	Juan José Recamales Salor
L'AMISTAT	Antonio Fernández Guindos
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	Juan Olmo Illescas
P. BENI. – LA COMA	José López García
V. DESEMPARATS	José Cañada Donate
NOVA PATERNA	Paquita Macías Rodríguez
LL. LL. VALTERNA	Daniel Fernández García
LA NOSTRA	José Luis Aliaga Ferrer
ENRIC VALOR	Manuel León Sánchez

Presidents i presidents de Paterna

2010	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Juan José González Serrano
CAMPAMENT	José Augusto Martínez García
PORTA DEL SOL	Juan Miguel Escrich Pinazo
M. BENLLIURE	Iván Santana Huerta
G. DE LA MERCÉ	Eduardo Llabata Mortes
VICENTE MORTES	Alberto Moncho Grau
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Erika Torvisco Muñoz
L'AMISTAT	Antonio Fernández Guindos
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L - EL CLOT	Juan Olmo Illescas
P. BENI. - LA COMA	José López Sánchez
V. DESEMPARATS	José Cañada Donate
NOVA PATERNA	José Antonio Amor Fernández
LL. LL. VALTERNA	Daniel Fernández García
LA NOSTRA	José Luis Aliaga Ferrer
ENRIC VALOR	Manuel León Sánchez

2011	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Javier Ruiz Navalón
CAMPAMENT	José Augusto Martínez García
PORTA DEL SOL	Juan Miguel Escrich Pinazo
M. BENLLIURE	Iván Santana Huerta
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Alberto Moncho Grau
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Jesús Sánchez Cebrian
L'AMISTAT	Antonio Fernández Guindos
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	Miguel Bueso Mayquez
V. L - EL CLOT	Juan Ángel Muñoz Sánchez
P. BENI. - LA COMA	Gustavo Carrión Calatayud
V. DESEMPARATS	José Cañada Donate
NOVA PATERNA	Paquita Macías Rodríguez
LL. LL. VALTERNA	Daniel Fernández García
LA NOSTRA	José Luis Aliaga Ferrer
ENRIC VALOR	José Vicente Ramos Segarra

2012	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Javier Ruiz Navalón
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink

PORTA DEL SOL	José Mateu Torres
M. BENLLIURE	Iván Santana Huerta
G. DE LA MERCÉ	Eduardo Llabata Mortes
VICENTE MORTES	Alberto Moncho Grau
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Jesús Sánchez Cebrian
L'AMISTAT	Agustín Alhambra García
COLOM D'OR	Javier Torromé Verdejo
GRAN TEATRE	Marcelino Tolsada Martínez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana Molina
TERRAMELAR	Miguel Bueso Mayquez
V. L - EL CLOTT	Juan Ángel Muñoz Sánchez
P. BENI. - LA COMA	Rubén Garrido Enriquez
V. DESEMPARATS	Miguel Jiménez Muñoz
NOVA PATERNA	José Antonio Amor Fernández
LL. LL. VALTERNA	José Ignacio Simón Bort
LA NOSTRA	Miguel Ángel Aliaga Ferrer
ENRIC VALOR	Ángel José Almenar Hernández

2013	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Javier Ruiz Navalón
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink
PORTA DEL SOL	José Mateu Torres
M. BENLLIURE	Roberto Roca Villalba
G. DE LA MERCÉ	Eduardo Llabata Mortes
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Eloy Barquero Guerra
L'AMISTAT	Victor Calatrava Martínez
COLOM D'OR	Javier Torromé Verdejo
GRAN TEATRE	Vicente García Gómez
CRIST DE LA FE	Joaquín Vilaplana
	Juan R Mínguez
	Aquilino Ortiz
	Francisco J. Montesinos
TERRAMELAR	Enrique Aygües Roca
V. L - EL CLOT	Víctor Camacho Martínez
P. BENI. - LA COMA	Rubén Garrido Enriquez
V. DESEMPARATS	Alfredo Barrull Barrull
NOVA PATERNA	José Antonio Amor Fernández
LL. LL. VALTERNA	José Ignacio Simón Bort
ENRIC VALOR	Manuel León Sánchez
EL MOLÍ	Manuel José García Sotos

2014	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Marquez Jiménez
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink

PORTA DEL SOL	Pablo José Romero Blesa
M. BENLLIURE	Adrian Guzman Ramos
G. DE LA MERCÉ	Juan José Sebastíá Gomez
VICENTE MORTES	Luis Grao Vicente
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Santi Puentes Segarra
L'AMISTAT	Victor Calatrava Martínez
COLOM D'OR	Vicente Iranzo Guijarro
GRAN TEATRE	Vicente García Gómez
CRIST DE LA FE	Sergio Mañas García
TERRAMELAR	Miguel Bueso Mayquez
V. L - EL CLOT	Víctor Camacho Martínez
P. BENI. - LA COMA	Bartolomé Yerpes Porcel
V. DESEMPARATS	Alfredo Barrull Barrull
NOVA PATERNA	José Antonio Amor Fernández
LL. LL. VALTERNA	José Ignacio Simón Bort
ENRIC VALOR	José Vicente Ramos Segarra
EL MOLÍ	Manuel José García Sotos

2015	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Francisco Núñez Bailen
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink
PORTA DEL SOL	Pablo José Romero Blesa
M. BENLLIURE	Daniel Montaner Martínez
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Francisco Arjona Molina
SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Santi Puentes Segarra
L'AMISTAT	Ruben García Martos
COLOM D'OR	Vicente Iranzo Guijarro
GRAN TEATRE	Félix Barroso Zayas
CRIST DE LA FE	Juan Carlos Parras Hernández
TERRAMELAR	José Ignacio Ferrández Heredia
V. L - EL CLOT	Manuel Ibrahim Diaz Pérez
P. BENI. - LA COMA	Fermín Delgado González
NOVA PATERNA	Miguel de la Cruz Fernández
LL. LL. VALTERNA	Antonio Barrasa Shaw
ENRIC VALOR	José Vicente Ramos Segarra
EL MOLÍ	Miguel Puentes Ramos

2016	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Francisco Núñez Bailen
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink
PORTA DEL SOL	Pablo Agudo Pérez
M. BENLLIURE	Daniel Montaner Martínez
G. DE LA MERCÉ	Juan José Sebastíá Gomez
VICENTE MORTES	Francisco Arjona Molina

SANT ROC	Ernesto Sancho Silvestre
ALBORXÍ	Javier Vicente Lozano Cabeza
L'AMISTAT	Borja Martínez Martínez
COLOM D'OR	Amparo Giménez Calatrava
GRAN TEATRE	Vicente García Gomez
CRIST DE LA FE	Juan Carlos Parras Hernández
TERRAMELAR	Enrique Esbert Torres
V. L - EL CLOT	Manuel Ibrahim Diaz Pérez
P. BENI. - LA COMA	Fermín Delgado González
LL. LL. VALTERNA	Antonio Barrasa Shaw
ENRIC VALOR	Enrique León Cristobal
EL MOLÍ	Miguel Puentes Ramos

2017	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Francisco Núñez Bailen
CAMPAMENT	Salvador Marín Fink
PORTA DEL SOL	Alejandro Galarzo Polo
M. BENLLIURE	Daniel Montaner Martínez
G. DE LA MERCÉ	Juan José Sebastíá Gomez
VICENTE MORTES	Sergio Pla
	Demétrio Sánchez
	Remedios Sanchez
	Pepa Ripoll
SANT ROC	Santi Puentes Ramos
ALBORXÍ	José A. Alcazar Garzón
L'AMISTAT	Rubén García Martos
COLOM D'OR	Amparo Giménez Calatrava
GRAN TEATRE	José Bernal Torres
CRIST DE LA FE	Juan Carlos Parras Hernández
TERRAMELAR	Jorge Buades Ambit
V. L - EL CLOT	Manuel Ibrahim Diaz Pérez
P. BENI. - LA COMA	Daniel Carrasco Martínez
LL. LL. VALTERNA	Daniel Fernández García
ENRIC VALOR	José Vicente Ramos Segarra
EL MOLÍ	Miguel Puentes Ramos

2018	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Marquez Jiménez
CAMPAMENT	Juan Manuel Herrero Borrego
PORTA DEL SOL	Pablo Agudo Pérez
M. BENLLIURE	Juan Carlos Gomez Martínez
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Diego José Rubio
	Alberto Moncho
	Mª Amparo Abil
	Erika Arjona
	Noelia Pérez
	Francisco Arjona

Presidents i presidents de Paterna

SANT ROC	Pilar Garrido
ALBORXÍ	Santi Puentes Ramos
L'AMISTAT	Korey Sánchez Márquez
COLOM D'OR	Antonio Fernández Guindos
GRAN TEATRE	Amparo Giménez Calatrava
CRIST DE LA FE	José Bernal Torres
TERRAMELAR	Juan Carlos Parras Hernández
V. L – EL CLOT	Enrique Esbert Torres
P. BENI. – LA COMA	Éric García Collado
ENRIC VALOR	Felipe Navarro Caballero
EL MOLÍ	José Vicente Ramos Segarra
	Mª Pilar Edo Ubiedo

2019	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Benito Marquez Jiménez
CAMPAMENT	Eva Mª Barea Viegas
PORTA DEL SOL	Gloria Cabezuelo Penalva
M. BENLLIURE	Adrian Guzman Ramos
G. DE LA MERCÉ	Diego Dionisio Sánchez
VICENTE MORTES	Alfons Morcillo Ortega
SANT ROC	Santi Puentes Ramos
ALBORXÍ	José Antonio Alcazar Garzón
L'AMISTAT	Antonio Fernández Guindos
COLOM D'OR	Vicente Iranzo Valero
GRAN TEATRE	Vicente García Gomez
CRIST DE LA FE	David Jiménez Sánchez
TERRAMELAR	Enrique Esbert Torres
V. L – EL CLOTT	Éric García Collado
P. BENI. – LA COMA	Daniel Carrasco Martínez
ENRIC VALOR	José Vicente Ramos Segarra
EL MOLÍ	Miguel Jodar Martínez

2020	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Ginés Rubio García
CAMPAMENT	Eva Mª Barea Viegas
PORTA DEL SOL	Gloria Cabezuelo Penalva
M. BENLLIURE	Ángel Hernández Roldan
G. DE LA MERCÉ	Juan José Sebastíá Gomez
VICENTE MORTES	Alfons Morcillo Ortega
SANT ROC	Carlos Llabata Martínez
ALBORXÍ	José Antonio Alcazar
	Eloy Barquero
	Javier Vicente Lozano
L'AMISTAT	Borja Martínez Martínez
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Javier Adrian Jiménez
CRIST DE LA FE	David Jiménez Sánchez

TERRAMELAR	Carmen Juan Rodríguez
V. L – EL CLOT	Éric García Collado
P. BENI. – LA COMA	Daniel Carrasco Martínez
ENRIC VALOR	Antonio Tolsada Escamilla
EL MOLÍ	Domingo López Delgado

2021	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Ginés Rubio García
CAMPAMENT	Celso Núñez García
PORTA DEL SOL	Gloria Cabezuelo Penalva
M. BENLLIURE	Ángel Hernández Roldan
G. DE LA MERCÉ	Juan José Sebastíá Gomez
VICENTE MORTES	Alberto Moncho Grau
SANT ROC	Carlos Llabata Martínez
ALBORXÍ	Eloy Barquero Gago
L'AMISTAT	Borja Martínez Martínez
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Fausto Azanza Cuñat
CRIST DE LA FE	David Jiménez Sánchez
TERRAMELAR	Carmen Juan Rodríguez
V. L – EL CLOT	Eric García Collado
	Inés Juárez Linuesa
P. BENI. – LA COMA	Daniel Carrasco Martínez
ENRIC VALOR	Antonio Tolsada Escamilla
EL MOLÍ	Domingo López Delgado

2022	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Ginés Rubio García
CAMPAMENT	Celso Núñez García
PORTA DEL SOL	Gloria Cabezuelo Penalva
M. BENLLIURE	Ángel Hernández Roldan
G. DE LA MERCÉ	Eduardo Llabata Mortes
VICENTE MORTES	Alberto Moncho Grau
SANT ROC	Carlos Llabata Martínez
ALBORXÍ	Juani Capellá Guerrero
L'AMISTAT	Borja Martínez Martínez
COLOM D'OR	Antonio Ruiz Simarro
GRAN TEATRE	Fausto Azanza Cuñat
CRIST DE LA FE	David Jiménez Sánchez
TERRAMELAR	Víctor Ortega Pérez
V. L – EL CLOT	Éric García Collado
	Inés Juárez Linuesa
ENRIC VALOR	Antonio Tolsada Escamilla
EL MOLÍ	Domingo López Delgado

2023	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Ginés Rubio García
CAMPAMENT	Roberto Martínez Barea
	José Francisco Albors Rocafull
	Fernando Martínez Bernabé
PORTA DEL SOL	Adrián Guzmán Ramos
M. BENLLIURE	Eduardo Llabata Mortes
G. DE LA MERCÉ	Alberto Moncho Grau
VICENTE MORTES	Carlos Llabata Martínez
SANT ROC	Pedro Barquero Gago
ALBORXÍ	Víctor Cervera Martínez
L'AMISTAT	Mª Pilar Giménez Calatrava
COLOM D'OR	Fausto Azanza Cuñat
GRAN TEATRE	Joaquín Vilaplana Molina
CRIST DE LA FE	Víctor Ortega Pérez
TERRAMELAR	Inés Juárez Linuesa
V. L – EL CLOT	Daniel Carrasco Martínez
P. BENI. – LA COMA	Manuel José García Sotos
ENRIC VALOR	Domingo López Delgado
EL MOLÍ	Manuel Honrubia Ruiz
	Miguel Ángel Gallardo Lobato
	Iván Cabello Sáez
MAS DEL ROSARI	

2024	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Julio Ojer Jorge
CAMPAMENT	Roberto Martínez Barea
	José Francisco Albors Rocafull
	Fernando Martínez Bernabé
PORTA DEL SOL	Adrián Guzmán Ramos
M. BENLLIURE	Juan José Sebastíá Gomez
G. DE LA MERCÉ	Elísabeth Yerpes Periañez
VICENTE MORTES	Pepe Martínez Andreu
SANT ROC	Pedro Barquero Gago
ALBORXÍ	Borja Martínez Martínez
L'AMISTAT	Guillermo Cruz Simarro
	Mª Pilar Giménez Calatrava
COLOM D'OR	Vicente García Gómez
GRAN TEATRE	Joaquín Vilaplana Molina
CRIST DE LA FE	Enrique Argente
TERRAMELAR	Hortensia García
	Paz Abad
	José Vicente Loras
V. L – EL CLOT	Josep García Martí
P. BENI. – LA COMA	Miguel Andújar Ortíz
	Daniel Carrasco Bolaños

ENRIC VALOR	Manuel José García Sotos
EL MOLÍ	Manuel Honrubia Ruiz
	Miguel Ángel Gallardo Lobato
MAS DEL ROSARI	Iván Cabello Sáez

2025	PRESIDENT/A
DOS DE MAIG	Carlos Cerdán Martínez
	Elena Martínez Guillem
CAMPAMENT	Roberto Martínez Barea
	José Augusto Martínez García
PORTA DEL SOL	Fernando Martínez Bernabé
M. BENLLIURE	Christian Martínez Escobar
	Sergio Ramírez Andrés
G. DE LA MERCÉ	Mª Carmen Navas Díaz
	Andrés Muñoz Fernández
VICENTE MORTES	Teresa de J. Valenciano Martí
	Ramón Soria Ballesteros
SANT ROC	Alejandro Romero Marco
ALBORXÍ	Gema Andreu Moreno
L'AMISTAT	Borja Martínez Martínez
	Guillermo Cruz Simarro
	José Luis Cruz Simarro
	Mª Pilar Giménez Calatrava
COLOM D'OR	Jose Antonio Bernal Torres
GRAN TEATRE	Joaquín Vilaplana Molina
CRIST DE LA FE	Jaime Ferrandiz Buforn
TERRAMELAR	Arturo Zarco Díaz-Madroñero
	J. Ignacio Ferrández Heredia
V. L – EL CLOT	Eric García Collado
	Josep García Martí
P. BENI. – LA COMA	Rubén Garrido Enríquez
ENRIC VALOR	Manuel José García Sotos
EL MOLÍ	Domingo López
	Raquel Mateo
	Noelia Jodar
	Juan Carlos Mateo
MAS DEL ROSARI	Iván Cabello
	Sandra Civera
	Jose Alberto Niñerola
	Silvia Navarro
	Alfredo Barrull
C. VER. BOVALAR	Salvador Ramos Vivó

UN PODER TRANSFOR- MADOR

PAULA ALHAMBRA

La figura del president de la Junta Central Fallera és fonamental en la gestió i representació de les Falles de València, tant a nivell local com internacional. El president actua com a màxim responsable de l'organisme encarregat de coordinar a totes les comissions falleres, gestionar la programació festiva i vetllar per la preservació i evolució de la tradició fallera.

Històricament, el perfil del president de la JCF ha estat associat a un arquetip d'home (sí, home, ja que des de la creació de la institució en 1939, cap dona ha ocupat el càrrec) amb les següents característiques: regidor electe de l'Ajuntament de València, amb una trajectòria considerable en el món de les Falles, amb la capacitat de ser una «figura de consens» entre els diferents sectors de la societat fallera i amb un perfil tradicionalista. Tan sols fa falta consultar l'històric dels diferents presidents de la JCF per a comprovar que això és una realitat.

Cert és que no és possible parlar de transparència o progrés fins a la Transició Democràtica, per la qual cosa aquest llistat comença amb les primeres eleccions celebrades a València després del franquisme. El primer president democràtic de la Junta Central Fallera va ser Enriquè Real Martínez (1979-1991), pertanyent

al PSPV. Però amb l'elecció de Rita Barberá com a alcaldessa de València l'any 1991, la presidència de la JCF va passar a les mans del sector més tradicionalista i conservador de la societat valenciana: Vicent González i Lizondo (1991-1993) i Santiago Cerviño Guimerá (1993-1995), tots dos membres d'Unió Valenciana; Alfonso Grau Alonso (1995-2003), Félix Crespo Hellín (2003-2011) i Francisco Lledó Aucejo (2011-2015), del PP. No va ser fins a 2015 que el poder —tant a l'Ajuntament de València com en la Junta Central Fallera— va tornar a l'esquerra valenciana, aquesta vegada a través de Compromís.

A pesar que tots els rumors semblaven apuntar a Carlos Galiana com a nou president de la JCF, finalment el triat va ser Pere Fuset, regidor de Cultura Festiva i que entre 2011 i 2013 va ser el representant de la formació en el Consell Rector de la Junta Central Fallera. Curiós és, que després de quasi 25 anys de govern popular, els dos candidats a presidir una institució tan rellevant en la societat i cultura valenciana, que a més era notablement tradicionalista, eren dos homes obertament homosexuals.

L'elecció de Fuset va ser controvertida, ja que molts crítics argumentaven que mostrava una «falta d'experiència» en comptar amb un historial faller de tan sols sis anys, en els quals a més mai va exercir com a president de la seua comissió. A més, es va acusar Compromís d'intentar «polititzar» les Falles per a així controlar la seua direcció cultural i ideològica. Un fenomen que, com qualsevol persona pot imaginar-se, no s'havia donat en els vint-i-quatre anys de govern conservador a València. Note's la ironia. I després diuen que els valencians només som coneguts pel nostre maneig de la sàtira.

Però aquest article no pretén centrar-se en el rerefons polític del màxim òrgan governador de les Falles (a pesar que és un element intrínsec de cada decisió presa), sinó en el poder transformador de la figura del president de la Junta Central Fallera. Al cap i a la fi, una figura que pretén representar a un col·lectiu tan ampli i divers com les Falles, hauria de representar-nos a tots. No sols a uns pocs, i no sols al mateix sector. Les Falles avancen a escala social a mesura que la societat progressa. I sí, fins i tot amb tradicions tan arrelades en la nostra festa, modernitzar-se és una obligació. Hi ha persones que s'escandalitzen davant la imatge d'un home sent el «Faller Major» d'una comissió. Però cal recordar que eixe concepte ni és nou, ni és hipotètic, perquè en moltes comissions ja és una realitat. Però el progrés no sols és social: és digital, és sostenible, és globalitzat.

Hui dia, la gran majoria de persones amb accés a un telèfon intel·ligent, forma part d'una xarxa social. I té sentit, perquè socialitzar i connectar amb la comunitat és un instint intrínsec dels éssers humans. I amb la revolució tecnològica, això no sols ocorre en la «vida real», sinó també en les diferents plataformes que creen llaços humans encara a quilòmetres de distància. Ja siga en Facebook, Twitter, Instagram, TikTok... La nostra presència digital cada vegada creix més. Com resulta lògic, les Falles no s'han quedat arrere. No és casualitat que fora en 2015, ni tan sols un mes després de la designació de Fuset com a nou president de la JCF, que aquest organisme fera el seu debut oficial en Instagram. A això ho segueixen un compte en TikTok o el concurs de "influencers" fallers. Mesures que ofereixen l'oportunitat de connectar de manera directa amb aquells que formen part de les Falles, de seguir esdeveniments com la Telefonada a través de retransmissions en directe des del propi compte

d'Instagram; mesures que digitalitzen la JCF i que, per tant, la modernitzen.

Va ser en 2012, quan Fuset encara formava part del Consell Rector de la Junta Central Fallera, que Compromís va fer una sèrie de peticions al «govern faller» d'eixe moment, entre les quals es trobaven: diferenciar la falla de la plaça de l'Ajuntament, reubicar l'Exposició del Ninot i redactar un pla estratègic per a potenciar el reconeixement internacional de la festa. I en les Falles de 2016, les primeres sota el mandat de Fuset, es van anunciar dos importants canvis en el panorama faller: l'Exposició del Ninot es traslladava a la planta baixa del Museu Príncepe Felipe, en el cor de la Ciutat de les Arts i de les Ciències. A més, per primera vegada, l'elecció dels monuments municipals i els artistes encarregats de crear-los no seria a càrrec dels polítics, sinó que es va crear un comitè d'experts per a acomplir tal tasca. Representants de la Federació de Falles amb Especial Enginy i Gràcia, l'Associació Professional de Dissenyadors Valencians, el Gremi d'Artistes Fallers de València, el Cercle de Belles Arts i la Universitat de València van formar el jurat del monument major, mentre que l'infantil va ser compost per l'Interagrupació de Falles de València, l'Associació Professional d'Il·lustradors Valencians, de nou el Gremi d'Artistes Fallers de València, l'Institut Universitari d'Innovació Educativa i Creativitat, junt amb la Universitat Politècnica de València. Una decisió que va permetre que es professionalitzara i democratitzara una elecció que té com a objectiu representar al conjunt faller de València i que, malauradament, ja no és una realitat.

I com no recordar aquell 30 de novembre de 2016, quan en la llunyana ciutat de Addis Abeba, a Etiòpia, les Falles van aconseguir el màxim reconeixement internacional: la seua declaració com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO. Si bé aquest procés va sorgir com un «repte» plantejat pel rector Justo Nieto durant l'exaltació de la Fallera Major de València en 2003, i sense oblidar que per a la seua culminació en 2016, abans van haver de treballar en la redacció de l'informe persones de diferents «colors antagònics», és necessari fer menció que no va ser fins a 2016 que es va aconseguir el tan perseguit objectiu.

Això es va deure, en gran manera, a la capacitat de Fuset i el seu equip per a consolidar l'expedient amb un

enfocament inclusiu i representatiu, destacant no sols el valor artístic i cultural de les Falles, sinó també el seu caràcter comunitari i la seua capacitat per a fomentar la cohesió social. L'aprovació de la UNESCO en 2016 va marcar un abans i un després en la història de les Falles, projectant-les al panorama internacional i assegurant la seua protecció per a les generacions futures.

Tornant a l'àmbit social, cal deixar una cosa molt clara: les Falles són diverses i sempre ho han sigut. L'únic problema és que el progrés, és, com bé indica el seu nom, una cosa progressiva, i no ha sigut fins fa menys d'una dècada que s'ha normalitzat i visibilitzat al col·lectiu LGBT+ dins del panorama faller. I és lògic que, amb la designació d'un membre del col·lectiu com a president de la JCF per primera vegada en la seua història, aquest organisme impulsara de manera directa la visibilització i normalització que en aquell moment era tan necessària. Entre les accions preses per la JCF de Fuset en aquest àmbit, podem destacar l'any 2018: la seu de la Junta Central Fallera va acollir per primera vegada la 16a edició dels Premis "Arco Iris" de l'organització Lambda, que tenen com a objectiu reconèixer a les comissions que millor reflectisquen la diversitat sexual a través de l'enginy i gràcia. També es va celebrar una taula redona sobre diversitat i inclusió en el context de les festes falleres. Va ser llavors quan Fuset va destacar «la potencialitat de les Falles com a eina per a la inclusió de qualsevol tipus de diversitat». A més, eixe mateix any es va anunciar la creació dels Premis Caliu a través de l'Ajuntament de València, iniciativa dirigida també a reconèixer el treball d'igualtat i inclusió en les Falles. De fet, 2018 va ser la primera ocasió en la qual les Falles, dins de la denominació «Festes de València» van participar de manera institucional en les celebracions i reivindicacions de l'Orgull.

Pere Fuset, més enllà de les controvèrsies polítiques, va demostrar que és possible que el càrrec de president de la Junta Central Fallera evolucione de figura merament institucional a un poder transformador. La seua capacitat per a modernitzar la gestió de les Falles, i al mateix temps acostar-les a un món cada vegada més digitalitzat, i sobretot la seua visió renovadora en diferents àmbits, tant el faller com el social, li van permetre redefinir una figura tan històricament tradicionalista i conservadora com la del president de la JCF. Fuset no sols va ser un gestor, sinó un líder amb una visió estratègica i una influència en el món faller

que va transcendir el purament organitzatiu. Sense importar la teua opinió sobre la figura de Pere Fuset, sense importar la política, és innegable que el seu llegat ha marcat i un després en la història de les Falles en la modernitat. Va aconseguir iniciar el canvi necessari per a adaptar una tradició centenària a les exigències i desafiaments del segle XXI, demostrant que la modernització i la preservació de l'essència cultural no són camins oposats, sinó dues cares de la mateixa moneda en l'evolució del món faller. Eixe és el verdader poder. El poder transformador.

UNA NOVA ERA

PACO NÚÑEZ

El poder. Paraula amb significat poderós, valga la redundància.

De primeres, fins sona bé llegir-la o pronunciar-la... Però, realment el sentit d'eixa paraula és tan real com sembla?

Permeta'm dir-li, benvolgut lector, que no és or tot el que rellueix...

En el món de les falles, eixa paraula perd força segons qui l'use, segons qui l'adquirisca com a seua o no... tot depén del cristall amb què es mire...

Per endavant, he de dir que escriuré aquestes línies sota el meu prisma particular, des de la meua visió. És per això, que vosté, lector d'aquestes humils paraules, no ha de sentir-se ofés si en alguna cosa no està d'acord amb mi...es tracta solament d'una opinió.

En la meua persona, vaig tindre l'oportunitat d'exercir com a president durant tres exercicis fallers. Una etapa de la meua vida que recorde amb molta nostàlgia, però també amb una miqueta de "ressentiment", coses de l'ofici que com a president em va tocar viure.

Pot sonar atractiu gaudir del "poder" sobre totes les coses i sobre "totes" les decisions per damunt de tots els fallers, però en el meu cas no va ser així... Realment, crec que tots els presidents de "l'era moderna" pensaran de la mateixa manera.

La meua presidència va succeir en una època de canvis, de progrés, de bonança...

Anys d'avanç, de tornada a la fraternitat amb l'exterior i gran creixement de la comissió.

Potser per això jo no vaig haver d'usar el "poder" en el sentit estricte de la paraula... Diguem que més aviat va ser un "servei públic", un treballar per i per a, un no morir en l'intent...

Així dit, pot sonar a retret, però res més lluny de la realitat... Com bé s'encarreguen els fallers de recordar-te, "eres ací perquè vols". I en el fons no els falta raó.

Un president de falla és ací per la seua pròpia voluntat (en la majoria dels casos) encara que a vegades actua més el sentiment faller que una expectativa de poder.

Un president de falla NO TÉ PODER, almenys en la nostra era moderna fallera. Arrere van quedar els "aixó és aixina perquè ho mane jo", paraules que els més veterans vam haver de torejar durant molts anys.

Hui dia el president és un més, un "voluntari" que assumeix la gestió de la comissió amb major o menor fortuna depenent del nombre d'amics innocents que siga capaç de reunir.

Ser president de falla és un gran orgull, però no és un privilegi.

Ser president de falla és, en alguns moments, meravellós, emotiu, divertit però a vegades arriba a enutjar i trastornar.

Ser president de falla hauria de ser una cosa desitjable per a tots, però, per desgràcia, no és així.

Només cal parlar amb algun expresident per a entendre per què tan poca gent vol ser-ho.

I això, benvolgut lector, és un problema. Un gran problema.

Un problema que em porta a pensar que la figura del president ha perdut valor, tot el seu valor.

Em negue a pensar que aquesta figura arribe a desaparèixer en algun moment, encara que eixa plaça perille en molts moments.

És millor una copresidència? És millor una junta gestora? És millor "com abans" que "com ara"? Perquè tot depén del cristall amb què es mire... Ja sap vosté...

Podré dir que em quedaré tranquil amb el futur de les falles i els seus presidents, quan en veure al nou president cada mes d'abril no pense "pobret meu"...

Les falles no aniran bé mentre l'únic interès del faller mitjà siga saber quants tiquets tindrà, quan i qui em servirà el següent sopar perquè "per a això, pague", i quant rebrà a canvi del que em costa ser faller.

Anomeneu-me romàntic... Només espere que algun dia això canvie per a bé. Només espere algun dia poder voler ser president de nou sense penedir-me. Només espere que algun dia deixem d'escoltar... "Eres ací perquè vols", i ningú siga atacat i injuriat quan decidisca no continuar sent ací.

Agraïsc la teua lectura i la teua empatia.

Va ser un plaer compartir pensaments fallers amb tu.

SQUILIERI

EQUILIBRI EN LES FALLES

HERNÁN MIR

Tot d'un plegat quan vam cavil·lar els articles que podien formar part del present llibret adequant-se a les imatges que la falla del Dos de Maig 2025 anava a presentar, ens va resultar molt fàcil visualitzar i identificar els tres personatges del coronament amb tres elements claus per a les falles. I, no sé ben bé per què encara, jo em vaig quedar amb el primer de tots, l'equilibri.

En aquell moment em va semblar molt fàcil i molt clar el camí que havia de transitar en la redacció d'aquest. Per , una vegada ficat en farina, se'm van obrir moltes altres portes i dreceres per a tractar el tema, de tal forma que se'm va omplir el cap d'idees i conceptes que enterboliren els meus raonaments inicials. Fruit d'aquestes cab ries naix el present article que espere, almenys, siga entretingut per al lector.

EQUILIBRI EN LA FALLA

Quan un malalt de falles, o directament una persona de falles, pensa en l'equilibri, les primeres imatges que li acudeixen al cap són les d'aquelles falles que presenten, d'una o d'altra manera, un risc evident en el seu disseny i construcció.

De fet, hist ricament, són molts els artistes que s'han distingit per fer de l'equilibri sant i senya del seu treball en les falles. Des que els cadafals abandonaren definitivament els emplaçaments adossats a cases i parets, i van baixar definitivament al centre de carrers i places, l'estructura dels mateixos va introduir un element més en la recerca d'espectacularitat dels mateixos: l'equilibri.

Al mateix temps que les falles anaven creixent en grandària i alçària, alguns dels seus constructors, fusters molts d'ells, començaren a fer demostracions de perícia professional subjectant de manera quasi inversemblant peces i ninots que desafiaven les lleis de la gravetat. En alguna ocasió, cal dir, aquesta pràctica només intentava encobrir les carències de qualitat en altres aspectes com ara l'escultura o la pintura, amb exemples molt clars de braços desproporcionats i ortopèdics que aguantaven qualsevol element fora de nivell i de proporció.

Aquesta tendència va anar a més durant les primeres dècades del segle XX. Si bé les falles des del seu

principi van jugar epis dicament amb les mesures colossals, aquesta pràctica introduïa la novetat de jugar amb l'equilibri definit com la "situació d'un cos que, a pesar de tindre poca base de sustentació, es manté estable, sense caure". Són molt els exemples que es podrien posar, per cal fer esment de la falla que planten els Germans Fontelles en la Plaça del Collado en 1953. L'exercici d'equilibri era paradigmàtic, ja que tot el coronament se sustentava en un eix molt estret del qual emergia una corp ria i colossal rosa dels vents. Tal va ser la demostració de perícia i equilibri d'aquell cadafal que el jurat de secció d'aquell any va atorgar un dels pocs primers premis ex aequo de la hist ria de les Falles.

Per a parlar d'equilibri cal parlar del reconegut mestre en aquesta disciplina que no és altre que Jose Pascual "Pepet". Des de ben jove va fer d'aquesta habilitat personal un marxamo de les seues falles.

Són moltes les composicions que al llarg de la seua extensíssima producció palesen aquesta característica especial. Tant les falles plantades a la Secció Especial de València per a les comissions de Pilar, Convent, Ferroviària, Mercé o Regne com a les municipals, l'equilibri formava part fonamental de la composició. Caps mínimament subjectats en escanyats colls, peces monumentals enlairades fora del centre de gravetat, grans volums de pes brutal descansats sobre esquifits puntals, etcètera. Aquesta inquietud per l'equilibri no era una extravagància, ni de bon tros, era fruit d'un constant desafi personal contra els elements del qual feia gala fins i tot en els estudis de disseny de les peces d'encaix (sacabutxos) amb les traves, tirants i puntals, així com en la "puresa" dels materials emprats, no acceptant mai la utilització de materials no combustibles. L'empremta de Pepet ha fet escola a la seua Borriana natal fins al punt de titllar una forma particular de fer falles com "estil borrianer".

EQUILIBRI FALLER

L'equilibri faller és un concepte ben diferent de l'anterior que respon a una altra de les definicions del terme contemplades als diccionaris: Esforç per a mantindre's en una posició, en un nivell o amb una qualitat de vida determinats.

L'aplicació d'aquesta definició al món de les Falles explica la transformació i l'evolució de les Falles des del seu punt de vista associatiu. Dit d'una altra manera, l'evolució dels col·lectius fallers al llarg del temps és la història de la recerca de l'equilibri per tal de mantindre l'activitat fallera quan flaquegen les motivacions inicials, i fins i tot les alienes a les mateixes Falles que han portat al creixement dels esmentats col·lectius fallers. La raó és que el naixement i creixement d'aquests col·lectius fallers ha viscut períodes d'expansió i de compressió marcats per les diferents condicions socials i econòmiques que s'han viscut.

Inicialment, la continuïtat de les "comissions" falleres que es creaven no n'era una qüestió clau per a la seua fundació. Ben al contrari, moltes d'elles eren fruit d'un moment d'eufòria puntual, quan no de les ganes de fer-se notar d'un grup de veïns en col·lectivitat. Així és habitual trobar-se, entre les falles pioneres, moltes i diferents nomenclatures d'aquestes agrupacions de veïns que plantaven falla. En demarcacions tan reduïdes com la de l'actual Na Jordana arribaren a crear-se un munt de comissions diferents que responien a tants altres emplaçaments al llarg, i voltants, del mateix carrer que li dona nom: Plaça de Na Jordana; Na Jordana Alta i Fos; Na Jordana Soguers; Na Jordana Lliria; Na Jordana Burjassot; Na Jordana-Guillem de Castro; Na Jordana-Beneficència són algunes d'elles.

Aquesta dinàmica, per , ha perdurat al llarg del temps encara que no amb l'assiduitat d'aquells temps inicials. Creació i desaparició sobtada de comissions falleres continuen produint-se si més no, per a un ritme molt més pausat. Amb el pas del temps i l'augment del control polític sobre les falles, sobretot des de l'adveniment de la dictadura franquista, es va produir un increment del nombre de comissions, així com una ocupació, pràcticament total, de la ciutat. Aquest procés, que en un principi es podia percebre, i aparentar, com un èxit que es podia atribuir a la popularització del sentiment faller arran de la ciutat, va funcionar durant un temps. Els canvis polítics, socials i per damunt de tot econòmics, van acabar amb aquesta percepció.

Les dificultats per dur endavant una falla, econòmics sobretot, van paralitzar en un principi eixe creixement i ocupació. A aquestes dificultats, i ja al segle XXI, s'afegiren les dificultats generades per la gestió, cada vegada més fiscalitzada, d'aquestes associacions festives cada vegada més controlades i més incorporades

a l'entramat burocràtic i legal de la societat. Ser el president d'una comissió va passar de ser un càrrec de "reconegut prestigi social" entre les capes populars de la ciutat, a convertir-se en una obligació i un deure amb derivades no sols econòmiques sinó socials i jurídiques.

D'aquest canvi d'equilibri, han sorgit fórmules de gestió semicollectiva com a resposta al desistiment de funcions per part d'aquells, i aquelles, que de sempre havien assolit la responsabilitat de gestió de les comissions. És per açí que darrerament l'exercici d'equilibri de les comissions comença a ser massiu.

Perquè hi ha col·lectius que viuen en la corda fluixa de "l'obligada" continuïtat, mantenint l'equilibri com poden i enfrontant les dificultats cada vegada amb menys efectius "reals" tot i a pesar que els numeraris s'incrementen. Moltes vegades aquesta continuïtat implica carregar més o menys la barra d'equilibris. Exemples n'hi ha un bon grapat. Des de comissions convertides en famílies que sobreviuen a preu de renunciar als ideals originaris de les falles (plantar falla), per tal de mantindre un associacionisme moltes vegades gastronòmic, festiu i etílic. A d'altres que han viscut un creixement exponencial en pocs anys, consolidant-se com a referents als nous barris, i a hores d'ara, i amb el desistiment de funcions d'aquells que les van fundar després d'haver abandonat els seus barris d'origen, i per tant les seues falles de nissaga, es veuen en l'encreuament de trobar nous conductors d'un projecte del qual no formaven part en els seus inicis i així esdevindre continuadors d'una trajectòria de la qual no coneixen ni les motivacions inicials de la seua creació.

CONSTANT D'EQUILIBRI

Aquesta és una definició química que parla de com una reacció troba un moment d'equilibri entre els reactius i el producte creat. A les Falles podem aplicar aquest concepte a l'equilibri entre les falles com a tal (reactiu) i la festa de les falles com a producte final. Un producte que ha estat reconegut com a Patrimoni Immaterial de la Humanitat, i que per alguns va suposar una desafortunada aposta a l'hora de presentar el projecte. Barrejar en un mateix contenidor coses com la falla, la indumentària, els actes festius, el santoral, algunes entitats relacionades, etcètera, ens aboca a mantindre un constant equilibri entre totes aquestes realitats. Haver

fet de la festa de les falles un paradigma, colant de rondó algunes coses no essencials de les falles en aquesta, ens està portant a menysprear, per falta de contrast i transcendència, aquell que és realment fonamental: la falla.

Fa temps, massa temps ja, que el mestre Pep Alarte va parar esment en el creixement descontrolat de la festa, que anava per aquells temps devorant a poc a poc l'activitat dels fallers sense deixar-nos temps per a viure l'important. Era quedar-se amb la corfa i oblidar-se del suc.

Per així la constant d'equilibri de les falles demana contrabalançar els reactius, festa i Falles, al producte final, Festa de les Falles.

EQUILIBRI

L'últim equilibri que les Falles ha de mantindre, és aquell referent a l'èxit de la mateixa festa i la recerca d'una repercussió supralocal i supranacional. Durant molts anys la dèria dels fallers ha estat la cerca d'un reconeixement, fins i tot un primer coneixement, de les Falles fora dels límits de la ciutat. Tal vegada buscaven, mitjançant aquest reconeixement, noves fonts d'ingressos, ja fora per l'impacte publicitari d'aquest, ja fora per la repercussió directa dels ingressos generats pels visitants de falles.

Malgrat que alguns mantenen, encara hui, la certesa del fet que les Falles no són vertaderament conegudes com haurien de ser-ho, l'evolució de la visibilitat de la festa de les falles ha estat exponencial aquests darrers anys, acompanyada, per descomptat, per la "visibilitat turística" de la mateixa ciutat. Tant és així que, tant en l'àmbit nacional com l'internacional, els visitants a les falles s'han multiplicat i molt. Per la desitjada "repercussió" econòmica d'aquestes pràctiques no ha arribat, ni de molt, a aquells que la buscaven. Sobretot per la falta de voluntat política d'implementar una taxa turística que repercutira els seus ingressos directament en l'economia de les comissions. En canvi, sí que hi ha qui està fent negoci d'aquest desequilibri funcional, aprofitant a mans besades l'allau de visitants que entren en la ciutat.

València capital sembla trobar-se al límit d'acolliment de visitants, almenys pel que fa al centre de la ciutat, arribant a produir-se l'efecte pernicios de rebuig entre

els protagonistes d'aquesta, falleres i fallers, i aquells que l'ocupen i demanen el seu espai i llibertat, visitants. Trobar l'equilibri entre uns i altres és el repte més immediat que han d'acarar les Falles. Si no troben i aconsegueixen eixe equilibri el futur de la Festa de les Falles no es presenta massa abellidor.

Almenys aquesta és la meua impressió i el meu equilibri.

SQUILLIEREM LES COSSES

TONY JIMÉNEZ

Així com el que no vol la cosa, em trobe una vegada més enfront d'un cable d'acer tibant, llarg, inestable. Baix: el buit, el no-res.

Em dispose a començar a caminar sobre ell. Tinc els braços estesos i sobre els muscles i per darrere del cap, una vara de fusta ferma i en els extrems una corda a cada costat que suporta un recipient buit al final de la corda.

He d'omplir-los amb les coses que tinc a mà i aconseguir que guarde un bon equilibri. Un error resultaria fatal.

A l'altre costat del cable està el final d'any. Quan pose un peu en ell, tot haurà acabat.

Si aconseguisc arribar, serà sinònim d'un gran èxit.

Així, més o menys, és com ens sentim quan hem de

començar cada any en algun lloc de responsabilitat de les nostres benvolgudes comissions falleres.

Tot o res, èxit o fracàs. No caben les mitges tintes. No ens caben els èxits mediocres.

Tot ha d'entrar en la balança. I a més en tota la seua plenitud.

Cada cosa (delegació) té el seu pes, i a més oblida/desconeix que hi haurà més en eixa situació.

Som egoistes en la cerca del nostre propi èxit. El que al seu torn ens pot fer vulnerables...

A no ser, que trobem l'equilibri.

Els diners donen per al que donen. Per molt que en infinitat d'ocasions ens obstinem els fallers a fer creure

a la gent, que es poden estirar els bitllets com si es tractara d'una goma de mastegar.

No, això és un "bulo", paraula tan de moda ara. Haver de gestionar i dividir els diners disponibles a les necessitats de cada delegació fallera, no ens enganyem, és un autèntic maldecap.

Una assignació econòmica sempre és poca, en qualsevol ordre de la vida.

Tots en volem més, necessitem més. Màximament, quan pertany a un grup que no sap tindre delegacions que es dediquen a complir un expedient.

Ací, en la benvolguda comissió del Dos de Maig, res es fa a l'atzar. En tot es competeix, contra un rival o contra nosaltres mateixos, competició igualment.

La imaginació vola, quan tens la capacitat de fer-la volar, i això lamentablement no és directament proporcional al "cash" disponible a aquest efecte. A vegades es queda tremendament curt.

D'entre totes les discussions de casal i de bar que existeixen al voltant de la festa, una és sobre quines delegacions tenen més importància o menys per al desenvolupament normal de l'exercici.

Diplomàticament, diríem que totes iguals, exceptuant el monument en si mateix, que és la raó de la nostra existència. Però la realitat és que cadascun pensa que al que li dedica el temps més gran de la seua permanència en el casal, és sens dubte el que més prioritat té a

l'hora de decidir "a on van els diners".

Si un analitza els resultats obtinguts a final d'exercici de totes les delegacions, el resultat és realment sorprenent.

És literalment impossible que un número de play-back tinga eixa qualitat amb els diners invertits. Ni que els decorats empleats en la presentació de la fallera major, tinguen la qualitat d'un "set televisiu".

És absolutament impossible, que una cavalcada del ninot composta per més de 200 membres tinga una vistositat espectacular, amb tot just 2 euros invertits per faller.

Per no parlar de la delegació de festejos, capaç de preparar menjars i sopars, que bé podrien semblar-se a un còctel de casament, tant per la quantitat de menjar com pel nombre de comensals.

Això ix a 3 euros per persona d'inversió.

"-Al final, todo sale-", es diu sempre. Joestic d'acord a mitges. Al final, fem que isca.

Repartint de la millor manera els diners dels quals disposem i equilibrant els pressupostos per a arribar a cap d'any havent cobert costos. I, així i tot, a vegades no basta.

A vegades per a equilibrar la balança cal afegir dues parts invisibles igualment importants.

La primera, una aportació extra, que ix de la teua malparada butxaca, establert per costum i quasi sense adonar-te.

Si senyores i senyors, espòiler: a alguns fallers, la falla ens costa bastant més diners que la quota mensual que aportem religiosament.

La segona, és que, a vegades ni amb eixa aportació extra s'arriba al nivell que ens hem autoimposat en els nostres esdeveniments.

És llavors quan entra l'intangible. El talent que emplena els buits i compensa el desequilibri que provoca voler aconseguir un gran objectiu amb molt poc finançament.

Si volen vostés, 50% talent i 50% imaginació. Ho accepte. Al ser aquest un concepte eteri, el primer que cal fer és convèncer els integrants que són posseïdors d'aquest. O en alguns casos, que tenen la suficient imaginació per a portar els projectes a bon port.

No existirà equilibri si no es completa d'aquesta manera.

Tots aquests ingredients ben repartits acaben aconseguint que vages caminant pel cable d'acer i arribes sa i estalvi a l'altre extrem.

És labor de tots, continuar mantenint un bon repartiment de tots els ingredients esmentats, no vaja a ser que no equilibrem les coses bé, i cometem un error fatal. I entenga's per fatal, el dur a terme les activitats d'una falla d'una manera simple i mecanitzada, sense ànima i sense passió.

En alguns casos o en alguns grups serà suficient. En el del nostre volgut Dos de Maig, em dona que seria el principi de la fi.

Equilibrem les coses, cadascú amb el que tinga a mà, perquè sabem que realment, és l'únic camí que condueix al veritable èxit.

FER EQUILIBRIS EN LA VIDA I EN LES FALLES: L'ART DE MANTINDRE TOT EN HARMONIA

ELENA MARTÍNEZ

La vida és, en essència, un constant acte d'equilibri. Com si anàrem equilibristes sobre una corda fluixa, ens enfrontem a reptes que exigixen balancejar les nostres emocions, responsabilitats, temps i aspiracions personals. Esta metàfora de l'equilibri es viu de manera intensa en el món de les Falles, una festa que, més enllà de la pólvora i els monuments, és un reflex de com les persones equilibren tradició, modernitat, comunitat i vida personal.

En les Falles, com en la vida, cada detall importa. Des de la confecció del monument fins a l'organització dels actes festius, passant per la participació en desfilades i el compromís amb els valors culturals, tot requereix dedicació, esforç i, sobretot, equilibri. Esta

festa tradicional ens ensenya valuoses lliçons sobre mantindre el balanç en les nostres vides.

1. L'equilibri entre tradició i modernitat

Les Falles són una celebració carregada d'història i tradició. Des dels seus orígens com una humil crema d'andròmines velles fins a convertir-se en Patrimoni Immaterial de la Humanitat, han evolucionat per a adaptar-se als temps moderns. No obstant això, esta evolució no ha sigut senzilla. Cada comissió fallera i cada artista han de trobar el balanç entre respectar les arrels culturals i adaptar-se a les noves sensibilitats socials, ecològiques i estètiques.

Este desafiament és un espill en el qual s'enfrontem en la nostra vida quotidiana. Ens veiem obligats a honrar les nostres pròpies arrels i valors, mentre ens adaptem a un món en constant canvi. Com en les Falles, el secret està a no oblidar d'on venim, però sense por de reinventar-nos per a créixer i avançar.

2. L'equilibri entre la comunitat i l'individu

Ser part d'una comissió fallera implica formar part d'una gran família. Es treballa braç a braç per a construir el monument, organitzar les activitats i assegurar que tot isca bé. No obstant això, dins d'esta unió, també és important que cada persona conserve el seu espai individual.

En la vida, este equilibri entre comunitat i individualitat és igual de crucial. Necessitem el suport i l'amor dels altres per a prosperar, però també hem d'assegurar-nos de no perdre'ns a nosaltres mateixos en el procés. Les Falles ens ensenyen que el veritable èxit radica a treballar en equip sense oblidar que cada membre té la seua pròpia lluentor i essència.

3. L'equilibri entre diversió i compromís

Les Falles són, sens dubte, una festa. Són dies de música, pólvora, llums i alegria. Però darrere de tota esta diversió hi ha un compromís enorme. Les comissions dediquen mesos d'esforç, sacrifici i planificació perquè la festa siga un èxit. Este esforç és un recordatori que, per a gaudir plenament, primer s'ha de treballar intensament i complir amb les nostres responsabilitats.

En la vida succeïx el mateix: trobar l'equilibri entre fruir del present i complir amb les nostres obligacions és essencial per a aconseguir una felicitat duradora. No es tracta de viure únicament per a treballar ni d'oblidar-nos de les nostres metes per divertir-nos. És el balanç entre tots dos extrems el que ens permet gaudir d'una vida plena.

4. L'equilibri entre el foc i la reconstrucció

Un dels moments més significatius de les Falles és la "cremà", quan els monuments, que representen mesos de treball, són consumits pel foc. Esta cerimònia és un símbol de renovació, de deixar darrere el passat per a donar pas al nou.

Este acte tanca una gran lliçó sobre equilibri en la vida: hem de saber quan és moment de deixar anar allò que ja no ens servix, i com transformar les pèrdues en oportunitats per a reconstruir-nos. Així com les Falles renaixen cada any amb nous monuments, nosaltres també podem renàixer després de cada caiguda o fracàs.

5. L'equilibri entre emocions

Les Falles són un cúmul d'emocions: l'alegria de les revetles, l'orgull de les ofrenes, la nostàlgia del comiat i l'esperança del nou començament. Saber gestionar estes emocions i trobar l'equilibri entre elles és fonamental per a gaudir plenament de l'experiència.

En la nostra vida, també enfrontem una muntanya russa emocional. Les Falles ens recorden que totes les emocions tenen un lloc i un propòsit, i que aprendre a navegar entre elles és clau per a mantindre l'harmonia en el nostre dia a dia.

Al final fer equilibris en la vida és un art, i les Falles són una representació simbòlica d'este constant desafiament. Ens ensenyen que mantindre'ns en peus sobre la corda fluixa requereix esforç, paciència i, sobretot, passió pel que fem.

Les Falles no sols il·luminen els carrers, les places i els encreuaments amb el seu foc i el seu art, sinó que també il·luminen les nostres vides amb valuoses lliçons sobre com trobar el balanç entre tradició i modernitat, comunitat i individualitat, diversió i compromís, i totes les forces oposades que ens desafien diàriament.

Així com els fallers aconseguixen que, any rere any, les Falles brillen amb intensitat, nosaltres també podem aprendre a mantindre l'equilibri en les nostres vides i trobar bellesa fins i tot en el caos. Perquè, al final, el veritable espectacle de la vida està a trobar eixe delicat balanç i gaudir de cada pas en el camí.

PASSAR PER LA PEDRA

O PASSEU PER LA PEDRA O NO JUGUEN

MANOLO SANCHÍS

Introducció a la història econòmica fallera.

Una de les característiques de les festes falleres com és d'efímera la seua singularitat, una cosa que, per al forà, és d'un gran atractiu; però que, per al local, que és el que la fa possible, es convertix en un esforç personal econòmic de caràcter anual.

La història comença no fa molts anys, quan la voluntat popular transforma un ritu ancestral, perdut en l'origen dels temps, en una festa singular, laica, en la qual la llibertat d'autogestió i la participació ciutadana van ser unes de les seues principals senyes d'identitat en les albars del segle XX.

Això va durar ben poc, ja que una festa amb estes característiques no els va passar desapercebuda als poders fàctics locals, i, a poc a poc, estos la van envoltar d'elements de control, els quals, des de diferents sectors, tant públics com privats, van incidir sobre esta, ja que van veure les possibilitats econòmiques i socials

que una festa així podia tindre en la societat valenciana.

Calia potenciar el que era autòcton, i res millor que uns festejos singulars; però que, des de sempre, havien sigut vistos amb un cert recel per part de les classes altes locals. Havien de controlar-se, com ja es feia amb altres festes com el Corpus, la Fira de juliol o el Carnestoltes, que, des de feia anys, havia passat per la pedra, i, en estos anys, quasi havia desaparegut del calendari festiu.

El colp d'estat de 1924 del general Primo de Rivera va canviar l'orientació del consistori valencià, que, després d'un llarg període d'alcaldes pertanyents a la Unió Republicana Autonomista, va canviar la tendència envers edils amb formació militar i d'ascendència conservadora.

Havia arribat el moment, i no es va perdre el temps, calia fer passar la festa pel cercol. Al gener de 1927, va prendre possessió l'alcalde Carlos Sousa Álvarez de Toledo, marquès de Sotelo¹, amic personal del general

¹ **Marqués de Sotelo (1867-1937):** Membre d'Unión Patriótica, fou alcalde de València per designació directa entre gener de 1927 i març de 1930.

Miguel Primo de Rivera i membre d'Unión Patriótica². Exercí el càrrec durant tres anys i tres mesos, entre 1927 i 1930, sent en el seu mandat quan es crea l'estructura bàsica del funcionament i dels actes socials, que, encara hui, són essencials en el programa faller.

Als actes s'incorporen diferents institucions, que creen un monopoli que ha durat fins als nostres dies, respecte del qual, si no passes per la pedra, no pots entrar a jugar en la festa. Gremi, juntes afileres o Lo Rat Penat. Però això és una altra història.

Tornant al nostre relat, cal assenyalar que estes reformes van generar dos tendències clarament diferenciades en sectors pròxims a la societat festiva. Una, nascuda dins de les revistes i dels periòdics conservadors locals, com *Pensat i Fet*, *Valencia Atracción* i *Diario de Valencia*, orientada cap a la necessitat d'organitzar, controlar i potenciar les festes, per a així atraure el turisme regional i nacional; i, l'altra, més desconfiada, afavorida per la coneguda Editorial Carceller, editora de la revista *El Fallero*, i alguns grups propers al Círculo de Bellas Artes, com els diaris *La Voz de Valencia* i *El Pueblo*, partidaris d'uns festejos més localistes, fets per i per als valencians.

El procés s'havia posat en marxa, i ja no pararia fins hui en dia. Es va crear una nova imatge més turística, que anava des de l'increment de la publicitat en les revistes gràfiques de tot el país, convidant periodistes i escriptors a veure els festejos, fins a la confecció d'un cartell en 1929; la imatge d'una reina fallera en 1931, que passarà a dir-se Fallera Major des de l'any següent; les desfilades, cercaviles, balls i un llarg etc. Va aparéixer tot junt amb les revistes existents, escrites principalment en valencià, i noves publicacions en castellà enfocades cap al turisme forà³. Es van arribar a imprimir fins i tot a Madrid o van utilitzar capçaleres de premsa de distribució nacional⁴.

L'editor Vicente Miguel Carceller avisava de la pèrdua del sentit típic d'unes festes populars de caràcter alegre i bullanguer, el qual constituïa la seua característica

principal, que s'orientaven cada vegada més a atraure el visitant, convertint les falles en monuments luxosos i decoratius.

Tot estava preparat i coordinat perquè les falles de 1928 foren un èxit. La festa havia iniciat el seu camí cap a la modernitat, després de diversos intents. Per primera vegada, l'11 de febrer de 1928, es constituïa el Comitè Central Fallero de manera oficial, sent el seu president Antonio Quesada⁵.

L'associació representava quaranta-nou de les seixanta-tres falles que es van plantar aquell any. A petició del president de la Comissió de Fires i Festes de l'Ajuntament de la ciutat, Tomás Murillo, es va aprovar ampliar a tres els dies de festejos, i es va fer passar totes les falles per la pedra.

En contrapartida, van rebre, de les arque municipals, 80 pessetes per falla, i, per part de l'Ateneu Mercantil, la quantitat de 241. Es va incrementar també la quantia dels premis.

Ciego, torpe y mal intencionado, quien a pesar de apreciar todo esto, y de que se nos obligó a plantar las fallas un día antes de lo que era costumbre, obligándonos con ello a invertir mayor cantidad en su construcción, y mayor aún en el aumento de festejos, no advierte que, siendo las recaudaciones vecinales iguales a cuando se plantaban dos días las fallas, aquel exceso de gastos, ha de llevar aparejado una mayor actividad por parte de los elementos falleros para acrecentar, en su debida medida, los ingresos paupérrimos de la recaudación semanal.

¿Qué pasaría si el año próximo no hubiera fallas o de haberlas en poco número? ¿Qué pasaría de haberlas en igual número, si nos limitásemos a los dos días de antaño?

A ello obligaría la indiferencia de las entidades económicas, y la indiferencia de unos y la sistemática y ruda oposición de muchos, la mayoría de los concejales⁶.

² **Unión Patriótica:** Partit polític creat per Miguel Primo de Rivera per a tots els homes de bona voluntat, que integraria tota la societat i substituïria els partits tradicionals als quals considerava corruptes. Va desaparéixer en 1929.

³ *Madrid Valencia fallas* (1931). *Mare Nostrum* (1936). *Álbum Fallero* (1932).

⁴ *L'abella d'Or* (1930). *Semana Gráfica*, *Valencia Atracción*. *Mundo Gráfico*. *Mundo Ilustrado* i *Crónica*.

⁵ **Antonio Quesada:** Primer president del Comitè Central Fallero, en 1928 i 1929.

⁶ *Memoria del Comité Central Fallero* llegida i aprovada en la Junta General de 27 febrer de 1931.

1929

Aparentment, els monuments no patixen canvis tècnics que meresquen menció en estos anys; però sí que s'adapten als nous temps. Es va viure l'aparició, al voltant de la plaça d'Emilio Castelar (Ajuntament), d'algunes falles publicitàries, com va ser el cas de la falla de la marca Citroën, que es va plantar davant de l'Estació del Nord, juntament amb unes altres que feien publicitat de productes de la terra. Es va iniciar la nefasta moda de la reproducció de monuments que recordaven al foraster els seus llocs d'origen, com la Puerta de Alcalá de Madrid, o altres símbols de la capital, com l'os i l'arboç; o l'estàtua de Cristòfor Colom de Barcelona. Tot això, en detriment de la sàtira i de la crítica del monument. Les Falles havien passat per la pedra.

D'altra banda, les falles inicien un canvi en el seu contingut, variant la seua funció crítica i dedicant-se a enaltir les glòries de la regió. Van aparèixer, en els seus remats i en les seues escenes, nombroses dones vestides de valencianes, que oferien productes de la terra. Proliferaven les escenes costumistes. Esta moda va aconseguir aquell any la quantitat de vint monuments, i es va deteriorar de manera alarmant el sentit crític de les falles. Les Falles havien passat per la pedra.

La festa va ser un èxit. Al costat dels milers de visitants, van vindre diversos representants de la premsa madrilenya, com *El Sol* i *Gutiérrez*. Fins i tot es va rodar el documental "Falles de Valencia".

Després de deu anys d'expansió, s'han creat, al voltant

1929

dels festejos, diversos grups de pressió com el Comité Central Fallero, l'Associación de Artistas i la Sociedad Valenciana de Fomento del Turismo. Cadascun d'ells va intentar fer passar per la pedra la Festa, des de la seua parcel·la i per al seu particular benefici; envoltant-la d'interessos sectorials, polítics i econòmics, com hem dit més amunt, que l'han acompanyada fins hui.

Les falles havien iniciat un nou rumb, deixant arrere la improvisació, l'estoreta, el parot i gran part de la seua essència, la crítica i la sàtira. La festa s'havia reinventat ella mateixa, i res no tornaria a ser igual.

LA FESTA ES REINVENTA.

Un d'estos grups, el Comité Central Fallero, es va fundar suposadament per a coordinar l'esforç de les comissions. Des de la seua aparició, va tindre problemes per a quallar en la societat festiva i entre les forces vives locals, que veien amb una certa desconfiança els projectes recaptatoris d'uns comitès que, en més d'una ocasió, van tindre seriosos desacords amb la política municipal, en tot el seu període de funcionament entre els anys 1928 i 1936. Esta situació va ser creada principalment per l'agitació política i social del moment, que va portar, en este curt període, a canviar d'alcalde en més de set ocasions.

Era preciso robustecer el prestigio de esta naciente Asociación, y pedimos el referéndum de nuestras primeras autoridades, las que gustosas avalaron la

1930

1935

personalidad del Comité Central Fallero, integrado por modestos hijos del pueblo, que no contaban en su haber, más que la limpia historia del ciudadano que se halla en plena posesión de sus derechos civiles.

Y bajo estos auspicios, comienza su actuación el C.C.F., que tuvo su primer tropiezo, en el fracaso que supone cargar con un gasto de 1.700 pesetas sobre una entidad cuyo capital inicial eran 710 pesetas, importe de las cuotas satisfechas por las comisiones falleras al ingresar en la A.G.F.V. Necesitábamos engrosar este fondo inicial y aprovechando el festival de la Senyera, que debería celebrarse en 25 de julio del 1930, encarecimos de nuestra primera autoridad popular la necesidad de ello. Levantando mesas petitorias, servidas por bellas paisanas, que postularían pendiendo, de las solapas de los caballeros, banderitas con los colores de nuestra gloriosa enseña. Y cuando con muy buena fe y mayor entusiasmo, el alcalde nos animaba a celebrar el festival, verificada que fue la compra de cinta, se nos burla el ingreso, rodeando el permiso de formalidades oficiales que impedían e impidieron, simultanearlo con el festejo oficial de exaltación valenciana⁷.

Si tornem als informes del Comité, trobem una altra vegada el rebuig dels sectors empresarials de la ciutat, poc inclinats a aportar diners. Apareix, per primera

1936

vegada en els textos, un nou concepte, en el qual es reflectix la necessitat d'atraure visitants, perquè, amb el seu gasto, es puga pagar la festa, ja que sense la seua presència és difícil arribar a fer-ho.

Las entidades económicas nos muestran poco entusiasmo, puesto que a estas fechas (aparte las cantidades recibidas del Gremio de Pasteleros, Editorial Carceller, la Sociedad de Agricultura y la Unión Gremial, que remitieron 50, 100 y 50 pesetas respectivamente, y el ofrecimiento de 1.000 pesetas hecho por un miembro del Comité Hotelero, ninguna entidad ha satisfecho nuestras aspiraciones, que más que nuestras debieron ser de ellas, porque si bien, como decíamos al comenzar, nosotros agradecíamos como niños, los agasajos que suponen las visitas de nuestros connacionales, poniendo a contribución todo lo que somos y valemos, a aquellas entidades corresponde velar por sus intereses, ya que en fin de cuentas, a mayores fiestas, mayor incentivo para la atracción de forasteros, mayor lucro por parte del comercio.

¿Es que el Comercio y la Industria valencianos y la entidad Ayuntamiento creen que el pueblo puede hacer más de lo que hace para atracción de foráneos en la mejor época del año para ello, el comienzo de la primavera, en que este pueblo gasta más de 400.000 pesetas, sin que a él le agradezcan nada, los que al fin y al postre se lucran y se envanecen?

⁷ Memoria del Comité Central Fallero llegida i aprovada en la Junta General de 27 febrer de 1931.

En el Ayuntamiento no ha habido forma de arrancar más que muchas palabras, y buenos deseos, que aun esperamos ver convertidos en realidad, toda vez que, si bien se nos conceden 10.000 pesetas para fiestas generales, se nos menguan los premios en cantidad mayor a dicha dotación. Y no estaría de más que los concejales no desmintieran al alcalde en aquello de valencianía, cuando se hablaba de excepción de los arbitrios, y para aceptar la fórmula que don José Mestre nos proponía con muy buen criterio, halagarían a estas comisiones de falla tan dolidas, por la falta de apoyo de quien debe prestarlo.

Don Alfonso Cuñat i Ros.
Presidente de la Comisión de Propaganda del
Comité Central de Fallas.

En els huit anys d'existència dels comitès, no van saber guanyar-se la confiança de cap dels sectors vinculats a la festa, i van patir nombrosos alts i baixos en les seues relacions amb l'Ajuntament, després d'un període de col·laboració entre els anys 1931 i 1932, quan fins i tot arriben a confeccionar els actes de la primera Setmana Fallera. En esta, es realitza un programa mixt, amb un bloc d'actes enfocat cap al foraster, compost per cavalcades i cercaviles gratuïtes, i un altre dirigit al turisme local, molt més popular, en el qual es realitzen certàmens de música, rondalles i pasdobles, que s'allarguen durant uns dies, en sessions nocturnes a la plaça de Bous, per a recaptar fons entre els veïns, intent que no va aconseguir la repercussió prevista, segons l'acta del Comitè de 4 de març de 1932.

Confeccionado nuestro programa de festejos, que ahora presentamos en nuestra Semana Fallera, y con el fin de llenar nuestro cometido, nos dirigimos al Excelentísimo Ayuntamiento, el que muy al contrario que los anteriores (ya que estos solo se limitaron a dar una pequeña subvención y desentenderse de todo), recibió con gran entusiasmo muestras aspiraciones, y D. Julio Saborit, presidente de la Comisión de Festejos de nuestro Ayuntamiento, así como los demás señores que comprende, no dudaron un solo instante, en ponerse al lado de este Comité, concediéndose su más amplio apoyo moral y material, para la realización de los festejos que tenemos proyectados del 13 al 20 del actual, creyendo llenar en un todo las aspiraciones de Valencia.

Esta ha sido nuestra actuación, y si se nos juzga sin apasionamiento, verán los lectores que no ha sido "morfeica" nuestra labor, pues hemos desplegado nuestras modestas actividades, que, si no han sido todo lo fructíferas que deseábamos, fue por causas tan lamentables como imprevistas. Últimamente, a las entidades comerciales de la ciudad se les ha dirigido una circular solicitando su apoyo, y hasta la fecha y desgraciadamente, son en número escaso los que nos han contestado a la misma, y es que, por lo visto, no quieren enterarse de que estas incomparables fiestas falleras, repercuten en beneficio de ellos mismos y por lo tanto deben ser los primeros en contribuir a su sostenimiento, que es decir para la prosperidad de Valencia.

La campanya electoral, el mes de novembre de 1933, desencadena la victòria del Partido Republicano Radical i el període denominat Bienni Negre, època que va durar fins a la victòria del Front Popular, al febrer de 1936.

Poques setmanes abans de les eleccions, el 30 d'octubre de 1933, és elegit president de l'A.G.F.V. José Millán. La seua nova junta directiva es va trobar amb la precària situació econòmica en què havia quedat la caixa del Comitè, i prompte va sorgir una idea salvadora, que, amb un pressupost relativament xicotet, podria reportar positius ingressos, amb els quals auxiliar els respectius pressupostos de les comissions de falla associades.

La idea va adquirir realitat en la forma del Segell Faller 1934, que va ser llançat a la circulació amb la següent inscripció: "Visitad las fallas 1934 Valencia". Es convidava, amb este reclam en els sobres i enviaments postals, tots els receptors de correspondència d'Espanya i de l'estranger, proporcionant amb això positius ingressos a l'economia valenciana.

Per a aconseguir la màxima difusió del segell, va ser nomenat un grup d'agents propagadors, que van haver de lluitar, trist és dir-ho, amb la fredor amb què van ser rebuts per gran part d'aquells als qui la festa reportava majors beneficis.

Fredor al caire del desdeny, que va ferir els més íntims sentiments fallers dels associats, fins al punt de prendre's l'acord, en Junta General, de no plantar les falles si no variaven el seu mode de conducta aquelles entitats i els particulars que més es beneficiaven amb la festa.

L'acord era d'una gravetat suma, i el Comitè així ho

1944

va posar en coneixement de les autoritats. Van tindre la fortuna de entropessar amb l'Excm. Sr. Alberto Aguilera Arjona, governador civil, el qual va oferir el seu decisiu suport, que va portar a efecte convocant, en el seu despatx, les forces vives, i aconseguint, en diverses reunions, les aportacions necessàries perquè la justa protesta dels fallers es vera calmada.

El mateix president, José Millán, en el resum d'actuacions, manifesta, l'11 de març de 1934, les seues queixes respecte de tot l'ocorregut en l'exercici, perquè s'havia perdut la bona sintonia entre l'Ajuntament i el Comitè, ja que, per primera vegada, l'Ajuntament havia organitzat la Setmana Fallera sense comptar amb el Comitè, i incloent, pel seu compte, un nou festeig, mitjançant la convocatòria d'un concurs d'idees per a millorar el contingut del programa oficial, a instàncies d'Art Popular⁸. La proposta va ser del recentment nomenat president, Regino Más, el qual va proposar la creació de l'Exposició del Ninot, per a recaptar fons.

No entramos a discutir en este lugar, que no es propio para ello, una serie de consideraciones que surgen ante este punto; pero sí debemos advertir, que no deben olvidarse las características propias de la fiesta, su formación autónoma popular, y, por lo tanto, la necesidad de su desenvolvimiento y realización autónomos, si no se quiere matar la ilusión de las Comisiones y con ello acabar con la fiesta.

1952

1959

Las fallas las hacen los falleros, las organizan, buscan los medios para realizarlas, son suyas y, por lo tanto, la fiesta debe ser suya. Bien está que nuestro Excmo. Ayuntamiento la apoye y fomenta, organizando los festejos de los días precursores a la instalación de las fallas; pero de ningún modo debe cimentar el Programa Oficial, tomando como base los festejos que organizaron las distintas Comisiones, para luego lucrarse haciéndoles pagar toda suerte de impuestos municipales. Esto ni es justo ni lógico, ya que el Municipio sin falleros no puede hacer la fiesta, y éstos con aquél pueden hacerla más grandiosa.

Les discrepàncies són evidents entre l'Ajuntament i l'Asociación General Fallera Valenciana, i només gràcies al bon quefer del president de la Comissió Municipal de Festes, Juan Bort, es va evitar la ruptura definitiva, compensant els fallers amb la gestió i l'organització de l'Exposició del Ninot de falla, de la qual van cedir els ingressos, que es destinarien a rescabalar les comissions pels impostos municipals. I tots van passar per la pedra.

Els artistes trien un ninot cada u de la seua falla, y porten a la Llonja uns dies avans de que s'encomense la "Semana Fallera", per a que esta s'escomence en una exposició dels millors ninots que han de figurar en les falles. En esta exposició se premia o se tria el que per estar més ben fet, per ser més presios, o per lo que siga, mereixca que, a juí de un jurat, se l'indulte de la cremá.

⁸ Art Popular: Embrió del que anys més tard seria el Gremi d'Artistes Fallers.

1933

La proposta va ser realitzada pel mateix Regino, el qual, des del seu punt de vista, intenta professionalitzar cada vegada més les falles, allunyant-les de la improvisació popular, la qual cosa va provocar una alça de preus, que, juntament amb l'ampliació dels festejos des de la implantació de la Setmana Fallera, va produir, durant dos anys consecutius, una reducció, en més de trenta, del número falles.

Esta situació no va ser obstacle perquè la festa aconseguira una gran esplendor, perquè es va mantindre la tendència iniciada en 1928, en la qual conviven dos propostes.

La primera, dedicada a enaltir les glòries de la ciutat i la regió, en la qual predominaven les reproduccions de símbols i monuments locals, i escenes en l'horta, amb llauradors i llauradores. Es completava este estil amb la falla promocional, dedicada a enaltir les bucòliques platges valencianes, la Fira de Juliol i, en general, a les excel·lències de la terra. La segona, en ple retrocés, dedicada a la crítica local.

Yo creo firmemente que la Falla ha perdido y ha ganado. ¿Contrasentido? No: ha ganado como espectacular, como atracción de forasteros, y ha perdido espiritualmente.

Las fallas se han mercantilizado, y de un festejo puramente local presentado por los barrios valencianos, se ha convertido en una gran fiesta, que Valencia brinda a España entera.

Fausto Hernández Casajuana, 1935

1940

La situació a la fi del l'any 1935 és d'extrema complexitat. Després de la crisi dels successius governs, el llavors president de la República, Niceto Alcalá Zamora, es veu en la necessitat de convocar eleccions, i va dissoldre les Corts en els primers dies de 1936. Els comicis es van celebrar el 16 de febrer del mateix any, i van donar com a resultat una àmplia victòria del Front Popular.

El triomf fa que nombrosos càrrecs públics canvien de titular, entre ells, l'alcaldia de València, que, en el curt període d'un any, passa de José Olmos Burgos, membre del PURA, a José Cano Coloma, d'Esquerra Republicana, que va estar al capdavant del Consistori fins a febrer de 1937. Però tot això és una altra història⁹.

CONCLUSIÓ D'ESTE PERÍODE.

En esta primera època, el finançament dels festejos té dos períodes totalment diferenciats.

El primer es basava en una economia domèstica i es concretava principalment en les quotes dels veïns del barri, en les aportacions del comerç de proximitat, que ajudava en alguns casos a la recaptació, i en la venda de llibrets, juntament amb un personatge hui desaparegut, el cobrador de la falla. Era un sistema totalment autogestionat, en què tot el festeig es realitzava al voltant de la falla, amb poques o cap eixida de la demarcació, ja que fins i tot els premis s'entregaven a peu de falla.

La situació canvia a partir dels anys vint, quan

l'Ajuntament pren part directament en els festejos, canalitzant i organitzant un programa d'obligat compliment, amb només una consigna: O passeu per la pedra, o no jugau.

Els primers anys, en coincidència amb els comitès, es van anunciar subvencions i es va incrementar l'import dels premis; però, una vegada aconseguits els fins buscats, el control de la festa, es van anar reduint, segons ens manifesten les memòries dels comitès fallers. Al final del període, van deixar les falles quasi a la seua sort, amb un increment substancial dels gastos per culpa de les polítiques expansives dels diferents consistoris, i amb els mateixos fallers per a pagar-los. A València, ja amb una població de més de 300.000 habitants, entre 1920 i 1930, es passa de 25 a 72 falles, però el pressupost es redueix, en 10 anys, de 9.891,24 pessetes per habitant i falla a 4.386 pessetes.

Última assemblea del Comité.

Impulsados por nuestro cariño a la terreta, nos proponemos actuar con entusiasta energía para, acrecentar si cabe, el prestigio de las fiestas falleras. En esto está condensado nuestro programa, recabar de las autoridades su colaboración valiosísima; pedir a nuestro Ayuntamiento la máxima atención en la preparación de la SEMANA FALLERA, y la exención de los tributos que gravan las fallas. Rogar a la prensa que continúe prestándonos en sus columnas, la amable hospitalidad, con que ha favorecido siempre a la Asociación General Fallera Valenciana; solicitar de las entidades y fuerzas vivas, la ayuda económica tan necesaria para nuestro desenvolvimiento, y, por último, demandar a las comisiones falleras el máximo de confianza en su Comité para que este pueda laborar seguro de sí mismo, sin rehuir jamás la crítica serena y ponderada de sus actos. Detallar lo que haya de ser nuestra labor, no nos es posible en el momento de su iniciación. Nuestra aspiración es, que la Semana Fallera de 1937, supere las anteriores, pero para ello, necesitamos las colaboraciones apuntadas, ya que, sin ellas, nada podríamos hacer nosotros. Que en nuestra modestia no nos es dable vanagloriarnos de más dotes; que la voluntad firmísima para el trabajo, puesta al servicio de nuestro entusiasmo

por la exaltación de la más típica y original de nuestras fiestas.

Sin lirismos ni retóricas.

¡Por y para Valencia El Comité Central Fallero.

TOTS VAN PASSAR PER LA PEDRA.

1939-1980.

El 23 d'octubre de 1939, per mitjà del Govern Civil, va arribar l'autorització per a la celebració de les festes falleres. Va haver de ser el mateix alcalde José Manglano i Cucaló de Montull, el que posara en marxa el projecte. Es van iniciar els primers contactes per a tantejar l'ambient festiu de la ciutat, després d'una guerra i un llarg període sense festejos.

L'operació denominada "*normalización ciudadana*" no podia fracassar. El projecte pretenia adaptar a la nova situació política els costums i les tradicions locals; entre elles, les falles. Van comptar, des del principi, amb un grup de fallers afins, els quals van iniciar els contactes.

La convocatòria la va realitzar una comissió pròxima a "La Isla Fallera"¹⁰, Conca-Roberto Castrovido, hui dins de la demarcació de la falla Conca-Bisbe Amigó.

El dijous 2 de novembre de 1939, es va convocar la primera reunió, que no va tindre la repercussió esperada. Els promotors van haver de moure's amb rapidesa i tornar-la a convocar amb caràcter d'urgència per al dilluns següent. A la reunió, van acudir 22 delegats d'altres tantes comissions, als quals se'ls va plantejar la necessitat de posar en marxa les pròximes festes. Se'ls va anunciar la nova orientació que anaven a prendre els festejos, i que el Consistori anava a fer públic, en breus dies, en els micròfons de Radio Valencia, en la veu del regidor ponent de Cultura, Martín Domínguez Barberá, que va anunciar a tots els valencians que tots anàvem a passar per la pedra.

Desde luego no estamos dispuestos a consentir ni la más leve alusión a cosas recientes, cuya grandeza histórica no podría soportar la endeble arquitectura de una Falla. Lo que ha dividido España durante tres años, es historia auténtica y de la Grande. Ni la gloria de una parte, ni la

⁹ 50 Alcaldes. *El Ayuntamiento de Valencia en el siglo XX*. F. Pérez Puche.

¹⁰ La Falla Conca-Roberto Castrovido utilitzava, en els anys quaranta, baix de la seua denominació oficial, el nom de "La isla fallera".

vergüenza luctuosa de la otra, son aptas para ser ilustradas en cartón. Para la Gloria se hizo la piedra y el bronce. Para la vergüenza y el crimen, el silencio.

Palabras iniciales
de la campaña fallera 1939-1940.

El procés havia començat, calia demostrar a la nova Espanya que l'última gran capital conquistada estava totalment normalitzada. Es necessitava diners i la mà dels artesans per a posar en marxa el festeig, a una ciutat en què l'escassetat de primeres matèries i l'estraperlo estaven a l'orde del dia. Per això, es va haver d'ajudar de manera oficial la festa, perquè no es perdera¹¹.

La Junta Central Fallera assumí també la tarea ardua y penosa de cambiar la faz del festejo y convertirlo en algo más elevado, que lo que fue en años anteriores. La fiesta de las Fallas, y por erróneas actuaciones, estaba considerada como una fiesta populachera, de barrio, de cafetín, y en cuanto a consideración, se encontraba siempre con una opinión reacia en extremo a prestarle la menor atención; y la base de este criterio no hay que buscarla en un desvío inexplicable, ya que la misión de encauzar el festejo habían conducido éste a la situación de que, en lugar de ser un exponente de nuestra cultura, de nuestra sátira, de nuestro humorismo hecho arte, fuera un exponente crudo del más bajo impudor, de la grosería elevada a monumento, del mal gusto hecho norma, de la procacidad como motivo satírico, y esto que dábamos a entender un sentido artístico deplorable, una sensibilidad desquiciada, un mal gusto y chabacanería que el que nos visitaba se llevaba la impresión, la deplorable impresión, de que en Valencia se carecía de la más elemental cultura y de que nuestro pueblo, que tiene fama de artistas, ponía el arte al servicio de un denigrante mal gusto. Esto había que destruirlo, había que encauzar el sentido artístico de los artistas falleros, no todos afortunadamente, y a tal efecto se hizo un viaje a Madrid por la Presidencia, en la que se recibieron normas e instrucciones, con arreglo a las cuales se dictaron las órdenes precisas a las

Comisiones, para que fuera abolido de la falla todo lo inmoral y, al propio tiempo, se dieron instrucciones sobre el sentido global de la fiesta para este año y venideros.

Memoria Junta Central Fallera 1939-1940.

Referent al tema econòmic, es va sol·licitar l'ajuda de la Central Nacional-Sindicalista. Es va introduir, en l'acabada de crear Junta Central Fallera, el "delegat camarada" Antonio Aparici; qui, juntament amb altres servicis sindicals, van aportar, segons les seues possibilitats, els diners necessaris per a realitzar el festeig.

Segons apareix en el llibre de caixa de la Junta Central Fallera, des del 2 de gener de 1940 a març del mateix any, van ser quantioses les aportacions, no sabem si obligatòries o voluntàries, de nombroses entitats; entre elles, ens crida l'atenció el Banco Central, que és el que més diners aporta per a les falles de 1940.

American Circo	100 pts
Aguas Potables	500 pts
S. Sindicales de la Vivienda y Hospedajes	5.000 pts
Compañía de Tranvías	1.000 pts
Banco Central	12.930 pts
Sindicato de Frutas y Huertos	600 pts
Servicio Sindical de Zootecnia	1.800 pts
Servicio Sindical del Aceite	1.000 pts
Círculo Perifónico de Valencia	1.000 pts

En la esfera económica, sólo la organización sindical, puede realizar con equidad distributiva, las aportaciones con las que la producción valenciana más directamente beneficiada con esta fiesta debe contribuir y colaborar.

Martín Domínguez. Libro oficial 1940.

El dia 16 es van iniciar "las Fallas de la Victoria". Les consignes els van ser explicades als protagonistes i no se'ls permetria cap dubte. Els extres, dos mil "Flechas" i treballadors portats de mitja Espanya pels sindicats verticals, sabien el seu paper a la perfecció, i el decorat

11 Memoria de la Junta Central Fallera 1939-1940.

s'ajustava al guió. La festa havia passat una altra vegada per la pedra.

Cal tornar a posar l'accent en la memòria de la J.C.F, per a trobar-nos la difícil situació econòmica que estaven travessant les comissions, i els fracassos que patien a l'hora de recaptar. Açò va fer desaparèixer algunes comissions, i va provocar una nova crida a la C.N.S.

El 18 de octubre y por una convocatoria con carácter de urgente, se celebró una reunión extraordinaria de la Junta Central Fallera, en el Salón del Ayuntamiento. Expuesta por la secretaría la situación de las fallas, surgió como queda dicho, la necesidad de pedir ayuda al Sr. Barón de Cárcer. Hecha la petición, el día 25 del mismo mes, nos presidía el Sr. Barón, el cual impuesto de las razones de nuestra petición y tras condenar el procedimiento de las verbenas y festivales, tomó de su mano el problema y prometió el apoyo de la C.N.S., para lo cual solicitó un estudio completo de la situación y la cuantía a la que había de ascender la subvención. Se hizo el estudio, que fue dado a conocer a la Junta General en reunión del 21 de diciembre, y el día 17 de diciembre, en el Salón de sesiones del Excmo. Ayuntamiento, se hacía ante las Delegaciones de la C.N.S. el llamamiento a la ayuda económica. Fueron solicitadas 200.000 pesetas, cantidad que considerábamos necesaria para hacer llegar a las Comisiones la ayuda de 2.000 pesetas a cada una, más sufragar los gastos de la semana fallera que organiza la Junta. Nos fue prometida la ayuda, y el 21 de diciembre y en el Salón de "Lo Rat Penat" hicimos el milagro de contener la dispersión de las fallas e inculcarles un entusiasmo que ya no decreció en el resto del ejercicio.

Memoria Junta Central Fallera. 1940/41

La història es repeteix. El cost desmesurat dels festejos torna a ocasionar problemes de finançament, en una festa a la qual un excessiu calendari i la falta de definició sobre la seua estructura bàsica la fan créixer, des dels seus orígens, de manera desmesurada. S'agreguen, any rere any, cada vegada més actes allunyats del lema principal, fins i tot en este període de recessió econòmica. No obstant això, va acabar havent d'advertir la pròpia Junta Central Fallera del perill de la subvenció, ja que, segons

el seu informe, "adocena los deberes recaudatorios de las comisiones".

Cómo se hizo la Subvención. Repetimos una vez más. No es conveniente la subvención a las fallas.

Es la dejación de los deberes de la Comisión y la mixtificación de la esencia de la fiesta. La ayuda del Comercio y de la Industria ha de llegar a las Comisiones, directamente, sin intermediarios. Y para ello hace falta un máximo esfuerzo por parte de todos y llegar a la comprensión completa de este aspecto del problema. Al hablar de comprensión, nos referimos a los elementos falleros; ellos son unos convencidos de esta verdad. Nos referimos al vecindario, al propio comercio, pues esa ayuda prestada por mediación de la C.N.S. podría haberse efectuado directamente a las Comisiones, compenetrándose con ellas y comprendiendo que la fiesta es para todos; pero muy particularmente, para el comercio, que es el que recibe beneficio del sacrificio anónimo de las Comisiones.

En estos anys, els informes de la J.C.F., juntament amb la proposta de noves idees nascudes dins de les comissions, incidixen en la necessitat d'ampliar les recaptacions. Naixen, així, les figures dels "Fallers d'honor" i del "President d'Honor", i els sortejos de viatges a les falles, o el subarrendament del nom. Cal assenyalar els avisos reiterats que van apareixent en els informes, que denuncien el creixement desmesurat dels festejos i la fragmentació d'algunes comissions. En l'informe de 1947, es recorda la necessitat que la falla siga el primer dels gastos de les comissions, i es planteja una nova iniciativa amb la qual es pretén que no es permeta a cap comissió gastar més del 50% en elements aliens al monument, ja que s'havia detectat la falta d'interés d'algunes "comisiones fantasmas", els fins de les quals "son muy distintos a los que la fiesta necesita y persigue".

Hemos podido comprobar con verdadera tristeza, como ciertas comisiones cuyo patrimonio nos consta que no es precario, han forjado una falla de escaso precio y de insignificante representación; en cambio, han gastado en música una cantidad absolutamente desproporcionada al coste de aquella; en pólvora o gallardetes cantidades y sumas considerables, o lo que es aún peor, han

tenido una "barraca" cuya esplendidez contrasta notablemente, con la mezquindad de la falla¹².

Debemos extirpar esta mala semilla, por suerte aún en notoria minoría, si no queremos que, por la conducta de unos pocos, se nos juzgue a los demás¹³.

Hay otros que, sin merecer este último calificativo, surgen a la vida fallera con la inconsciencia de no saber de dónde se parte, o adónde se va. Es el caso paradójico de algunas comisiones, que ni tienen ambiente en el vecindario ni han realizado esfuerzo alguno para conseguirlo; y claro está... según ellos afirman, la apuntá no interesa, y hay que prescindir olímpicamente del barrio.¹⁴

L'informe platejarà la possibilitat real de la intervenció de la comptabilitat d'aquelles comissions de les quals es tingueren indicis d'esta tendència, per a confiscar els fons. Es crearia un Jurat Qualificador per a corregir les notables adulteracions detectades, amb les quals es falsejava la declaració del preu, i, en conseqüència, s'aconseguia la indeguda inclusió d'estes falles en una secció que no els corresponia.

No puede ni debe tolerarse el que, por un afán individualista de particularizar, se fraccionen Comisiones, que hasta hoy estuvieron unidas, o se formen banderías, por quienes anteponen su propio egoísmo al bienestar y esplendor de la fiesta.

Valencia está por encima de todo, y por impopulares que parezcan las medidas a tomar, debería evitarse radicalmente este crecimiento injustificado que, de no ser así habría de llevarnos irremediabilmente a un caos de organización, y lo que es más sensible, a una mediocridad en las realizaciones artísticas.

En este punt cal ressenyar els advertiments que realitza l'informe de 1946, en el qual s'avisà que l'excessiu nombre de comissions (146) no produïx una altra conseqüència que la de conflictes continus

entre estes, nascuts de l'estretor en què funcionen i el desenfrenament dels mitjans als quals han d'acudir per a aconseguir recursos econòmics; fent-se impossible l'organització de projectes comuns, ja que, per ser tants, a penes pot significar res la distribució de beneficis.

S'avisava, en este mateix informe, que el desmesurat augment de les comissions i la posterior realització dels seus monuments veuria incrementat els costos d'estes.

CONCLUSIÓ SEGON PERÍODE.

En este segon període, comprés entre 1940 i 1970, es consolida la festa, encara que no sense problemes, ja que, com ja hem pogut llegir, en estos anys ja existia la indiferència envers monument. Havia de neutralitzar-se esta tendència. Així i tot es van plantar cent cinquanta falles en una ciutat que tenia entre quatre-cents cinquanta mil i cinc-cents mil habitants; això és, una comissió cada 3.367,63 habitants.

D'altra banda, les tensions aparegudes, segons els informes de la Junta, a causa de la necessitat d'ajuda econòmica per a sufragar els festejos, motivada per la crisi social i la contínua ampliació del contingut del calendari festiu, fan cada vegada més apressants les ajudes externes per a poder finançar els festejos. Davant d'esta situació, el llavors president Clemente Cerdá¹⁵ va intentar aclarir-los la situació a les falles, amb unes declaracions en *Levante*, en el *Extraordinario dedicado a las fallas*, amb el títol "Las fallas no deben convertirse en una fiesta subvencionada". Entre altres coses, diu:

¿Podrías indicar medios, para evitar la precaria vida de algunas comisiones?

Las soluciones colectivas no suelen tener éxito, porque cada comisión fallera es un organismo vivo con su especial modo de ser, sentir y trabajar. Pudiera pensarse que dotando a las fallas de subvenciones

¹² Memoria de la Junta Central Fallera 1947.

¹³ Memoria de la Junta Central Fallera 1946.

¹⁴ Memoria de la Junta Central Fallera 1946.

¹⁵ Clemente Cerdá Gómez: President de la Junta Central fallera i president perpetu; nomenat, este últim càrrec honorari, en 1947. És un dels primers promotors de l'Ofrena de Flors de la ciutat de València. Va ocupar diversos càrrecs públics, com el de Procurador en Cortes i el de president i vicepresident de la Junta Central Fallera, en una de les èpoques més difícils.

mejoraría su situación, e incluso la calidad de la fiesta. Yo creo que esto es un error y un peligro, pues las "fallas subvencionadas", aunque sólo fuera en parte, perderían su espontaneidad, se relajaría en ellas el tenso espíritu que las anima, y pronto acabarían siendo una "creación oficial" sin el hondo sentido que hoy tienen. Para amar a la falla hay que padecerla. Y cuando más difícil resulta su gestación, más glorioso y feliz es su nacimiento.

¿Entonces?

Lo que puede darse son ayudas indirectas, medidas de protección que posibiliten la actividad de los falleros, haciéndose más eficaz. Que se nos conceda la exclusiva de la venta de lotería fraccionada, el sello fallero, exención de impuestos y... otras muchas aspiraciones reiteradamente formuladas y pendientes de conseguir. Con esto quedaría renovado el utillaje de las fallas en consonancia con la época actual.

GIGANTISME DESMESURAT.

Cal no oblidar que la festa ha sigut rescatada en tres ocasions al llarg de la seua història recent; a més, rep una subvenció directa que, sense ella, és possible que no fora com hui la coneixem. Any rere any, la festa es convertix en un gegant amb els peus de fang. En ella, milers d'actes no deixen veure una realitat, en què

l'economia domèstica xoca amb els interessos polítics i econòmics que envolten la festa.

En els diversos congressos que es van celebrar, mai no es van plantejar formes noves de finançament per als festejos, ja que s'estaven utilitzant els mateixos en els últims cent anys. Però el model s'ha quedat obsolet, des dels anys setanta.

Curiosament, en els congressos de 1964¹⁶ i 1974¹⁷, en les ponències dedicades als mitjans de recaptació, no es van aportar noves idees. Tot havia quedat establert en el reglament de 1958:

- Apuntà, abonads i arreplegà¹⁸
- Mercats¹⁹
- Fons que distribuísca la Junta Central Fallera²⁰
- Venda de loteria²¹
- Venda de loteria de reembors²²
- Obsequis als abonats²³
- Balls²⁴
- Teatres²⁵
- Fallers i Presidents d'Honor²⁶
- Drets i exclusives²⁷
- Paradors²⁸

Però, en aquell reglament de 1958, s'havien completat els mitjans de recaptació en un interessant article 131, que dia:

¹⁶ Ponència III "Mitjans de Recaptació", presentada per José Grima Martínez, en la qual s'agrega, com a novetat, la creació de "Cromos i Àlbums de Temes fallers".

¹⁷ Ponència V "Economia de les falles i Comissions Femenines", presentada per José Picó Añón.

¹⁸ Article 117.

¹⁹ Article 118.

²⁰ Articles 119 y 120.

²¹ Articles 121, 122 i 123.

²² Articles 124, 125 i 126.

²³ Articles 127 i 128.

²⁴ Article 132.

²⁵ Articles 133 i 134.

²⁶ Article 135.

²⁷ Articles 136, 137 i 138.

²⁸ Articles 139, 140, 141 i 142.

Queda reconocida la conveniencia de crear, en el seno de la Junta Central Fallera, una comisión de iniciativas, la que, por sí, y además como consecuencia de cuantas propuestas le fueren presentadas por las comisiones, estudiará entre otras cosas que pudieran resultar de su competencia, nuevos medios de recaudación, los cuales habrían de ser sometidos a la resolución de la primera Asamblea General de Presidentes que se produzca. Como ejemplo, estos medios de recaudación podrían ser, entre otros, un parque de atracciones, el sello postal fallero, y la postulación pro-fallas a la que se hizo referencia en otros congresos.

La importància d'estos anys és crucial per a entendre la situació actual, ja que es produïx un desenrotllament desmesurat motivat per un canvi de cicle, en el qual l'economia valenciana, després de dos dècades d'aïllament, inicia un període de transformació. L'economia deriva d'un model eminentment agrari a un altre industrial i de servicis, en el qual l'espenta de la construcció i del sector turístic influiria directament sobre el desenrotllament de nombroses poblacions, les quals incrementarien, igual que la capital del Túria, els seus festejos fallers.

Es va crear en estes poblacions una estructura festiva similar a la de València, en la qual, motivats per la demanda, apareixen nous nuclis d'artesans dedicats a la construcció de cadafals; els quals, anys més tard, a causa del desenrotllament aparentment "interminable" de la festa, iniciarien les seues col·laboracions a la capital.

Esta situació va provocar un excés d'oferta, que va suposar una caiguda de preus; el que ocasionaria l'abandó de molts professionals, que acabarien orientant les seues activitats a altres sectors.²⁹

Però cal tornar arrere, i recordar la importància que va suposar la transició política entre novembre de 1975 i desembre de 1978, i els importants canvis realitzats en

tots i cadascun dels sectors de la societat; entre ells, la política econòmica i fiscal del govern. S'iniciarà una àmplia reforma fiscal que, progressivament, portarà la pressió fiscal mitjana a Espanya d'un 18% al 35%, fins a 2006³⁰.

Este va ser un període en el qual la societat festiva es va oblidar de reclamar un sistema de finançament, així com les consegüents bonificacions fiscals, aquelles que, vint-i-cinc anys abans, insinuava el llavors president Clemente Cerdà.

No apareix, en cap de les setze candidatures presentades en les eleccions municipals de 15 de juliol de 1977, ni una sola menció sobre una reestructuració dels festejos, que delimitara d'alguna manera el calendari festiu, i assentara unes normes bàsiques per a uns festejos difícils de sufragar, i que, anys més tard, necessitarien importants ajudes externes per a poder complir gran part dels seus objectius, aliens al faller de base.

Curiosament, en el Reglament Faller de 1980, en el capítol X, en l'apartat dedicat a la recaptació d'ingressos de les falles, es copien pràcticament els mateixos mètodes de recaptació, però s'omet el reflectit en l'article 131³¹. Amb això, es perd l'oportunitat de crear una comissió que aporte idees en l'aspecte festiu i, fonamentalment, en els temes econòmics i tributaris que pogueren beneficiar-la.

Per contra, en altres fstes, tant nacionals com estrangeres, es van iniciar els primers acostaments entre l'administració i els ens festers, i es van realitzar diversos congressos a nivell nacional; alguns d'ells realitzats a València, als quals vaig tindre el gust d'assistir, i en els quals el món festiu local va brillar per la seua absència.

Tot això va propiciar l'aparició d'importants reformes afavorides per la Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació, i la Llei 49/2002 de 23 desembre, del règim fiscal de les entitats sense fins

29 Parcs d'atraccions, empreses de ceràmica i porcellana, indústria del moble, etc.

30 *Reformas fiscales en España: presente y futuro*, de José M. Durán Cabré.

31 *Queda reconocida la conveniencia de crear, en el seno de la Junta Central Fallera, una comisión de iniciativas, la que por sí y además como consecuencia de cuantas propuestas le fueren presentadas por las comisiones, estudiará, entre otras cosas que pudieran resultar de su competencia, nuevos medios de recaudación, los cuales habrían de ser sometidos a la resolución de la primera Asamblea General de Presidentes que se produzca. Como ejemplo, estos medios de recaudación podrían ser, entre otros, el parque de atracciones, el sello postal fallero y la postulación pro-fallas, de que se hizo referencia en otros congresos.* Reglament de 1958.

lucratiu i dels incentius fiscals al mecenatge. També per les seues adaptacions aparegudes a la Comunitat Valenciana.

Estes normes han suposat una important modernització i adaptació de les entitats sense ànim de lucre; però, desgraciadament, no s'han estudiat les peculiaritats dels festejos fallers, ja que s'han orientat cap a sectors religiosos, sanitaris o educatius.

D'altra banda, el reglament aprovat per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de València el 20 de febrer 2002³², òbvia els mitjans de recaptació, i, en el seu article nou, diu:

Artículo 9. Ámbito de Actividades

En el ámbito de desarrollo de las actividades y funciones de carácter general, las Comisiones de Falla gozarán de plena capacidad de actuar. Quedan sujetas a las normas y legislación vigente que regule cada actividad, así como a lo dispuesto en el presente Reglamento Fallero, a los efectos específicos de actividades de estricto ámbito fallero.

Este artículo, ben interpretat, suposa un avís a les comissions que les seues activitats falleres seran supervisades per l'òrgan faller, però que la resta de les seues activitats estaran regulades per la legislació vigent; s'obri la porta a qualsevol activitat lícita de recaptació, d'acord amb la Llei Orgànica 1/2002, i amb el seu article 13 apartat primer. Les dues disposicions diuen el mateix:

Régimen de actividades.³³

1. Las asociaciones deberán realizar las actividades necesarias para el cumplimiento de sus fines, si bien habrán de atenerse a la legislación específica que regule tales actividades.

32 Aprovat pel Ple Municipal el 22 de febrer 2002.

33 Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació.

34 Aprovat pel Govern Civil de la Província de València amb data 11 de novembre de 1968.

35 Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del Dret d'Associació. Exposició de Motius, apartat VIII.

36 Aprovat per la Comissió de Cultura el 20 de febrer 2002. Aprovat pel Ple Municipal el 22 de febrer de 2002.

Una altra de les novetats destacables de la llei és la possibilitat de creació dels Consells Sectorials d'Associacions, com a òrgans de col·laboració i assessorament, similars als proposats en l'art. 131 del Reglament de la Junta Central Fallera de 1958³⁴, que serà modificat en el V Congrés Faller, celebrat a l'octubre de 1974, i pràcticament eliminat del reglament.

D'una altra banda, la Llei reguladora del Dret d'Associació, en la seua Exposició de Motius, apartat VIII, diu:

La creación de Consejos sectoriales de Asociaciones, como órganos de colaboración y asesoramiento, de los que forman parte representantes de las Administraciones y de las asociaciones, como marco de actuación común en los distintos sectores asociativos, dada su amplia diversidad, y que sirva de cauce de interlocución, para que el papel y la evolución de las asociaciones respondan a las necesidades actuales y futuras.³⁵

Desgraciadament, una comissió amb estes característiques no està regulada en l'últim Reglament³⁶. Pel que sembla, esperen que els problemes li'ls resolguen els altres. Obliden que hui ja no es disposa més que d'un mateix per a proveir-se d'ingressos.

DÈCADA PRODIGIOSA.

L'inici del segle va vindre de la mà de diversos successos que marcaran la primera dècada del segle XXI, i que prolongaran els seus efectes directes i col·laterals durant diverses més, si no es fa res per a evitar-ho.

La subvenció per part de l'Ajuntament, com a mètode complementari de finançament (un 25%), i amb l'aparició pública del mecenes, que, d'altra banda, havia existit sempre de forma encoberta, han suposat

un alleujament per a les arquitectures minvades d'unes comissions falleres, en les quals el malbaratament ha sigut l'exemple d'estos últims anys, però que han sigut un fidel reflex de la societat dominant.

Esta influència nefasta ha creat uns festejos desmesurats, aliens a una realitat social que, per causes que no venen al cas, s'ha tornat crítica amb uns festejos que suposadament són de tots els valencians.

El pes de les falles en la demografia de la ciutat s'ha estabilitzat en esta última dècada, a l'entorn d'uns 2.100 valencians per falla, similar al dels anys noranta.

D'altra banda, la crisi i el canvi de model productiu en la societat valenciana, principalment en el segon període de la dècada, està suposant una greu deterioració econòmica de les classes socials que tradicionalment han mantingut les falles amb les seues aportacions.

La imatge d'un "Levante feliz", amb una comunitat altament endeutada, en la qual la xicoteta i la mitjana empresa són un dels seus motors bàsics, es troba en plena recessió. També s'hi observa el canvi d'accent de molts nous valencians, que no entenen l'esperit de la festa, i no s'ha fet res per a evitar-ho. Tot això planteja nous reptes en una societat canviant, els efectes dels quals sobre la festa ningú no pot preveure. El fet d'haver passat sempre per la pedra ha fet que les comissions hagen anat perdent la seua autonomia. Cal no oblidar que part del seu pressupost es cobrix amb els impostos de tots els valencians, fallers o no.

No podem oblidar que és el veí qui manté i ha mantingut sempre les falles. Cal recuperar-lo, pese a qui pese, si no volem convertir-nos en un gueto, que apareix i desapareix tots els anys; és el moment d'oblidar-se de triomfalismes, que només beneficien el polític de torn, i començar a treballar per a les falles del segle XXI. El sistema de recaptació ha durat cent anys i no es pot mantindre altres cent. No podem dependre del fet que, cada trenta anys, calga rescatar la festa, perquè siga viable. Hem de deixar de passar per la pedra, perquè cada vegada és més dura.

FALLES

A

MIDA:

EL PREU DE LA CREATIVITAT

ALFONS MORCILLO

Les falleres i els fallers hem de passar per la pedra en moltíssimes ocasions. Una d'elles és sens dubte quan parlem del monument faller o de la falla, com els agrada als puristes. I és que poques vegades, el client ha pintat tan poc en alguna cosa que paga ell íntegrament i que a més, li costa tants diners.

Podriem comparar una falla amb un cotxe, tant per diners com pel nostre poder negociador. Pots gastar-te cinc, deu o quinze mil euros i podràs comprar una cotxe de segona mà on elegiràs la marca del vehicle, el tipus de combustible, el tipus de canvi, inclús el color. Ja si et gastes de vint o vint-i-cinc mil endavant el cotxe pot ser nou, i pots elegir inclús els extrems. A partir de sisanta mil euros, pots començar a exigir a la marca característiques molt concretes. Bé, doncs amb les falles, passa una cosa molt pareguda. Fins a cinc mil euros, ningú no et vol fer una falla. Finalment has d'anar suplicant per a que et planten el que siga. Fins a deu mil eres una falla del muntó i te el mateix que l'artista siga un mal queda, no pugues visitar el taller en data o no li pose cap interès al ninot de l'exposició. És el que n'hi ha. Fins vint mil pots tindre la sort d'agafar algú que estiga començant, tinga bon gust i vullga fer-se nom per tal d'aconseguir un millor contracte per a propers anys. Fins als quaranta mil aspirem a que ens planten un troç d'alguna falla d'especial de València. I ja és a partir dels seixanta mil quan l'artista et presta atenció i et fa algun ninot especial.

Aleshores podem dir que contractar una falla és com comprar un cotxe? Ni tant de bó! La falla és la que n'hi ha, el cotxe pots elegir moltes més coses. I no hauria ser així, al fi i al cap, un cotxe ix d'una cadena de muntatge i una falla és un producte totalment artesanal. Ens hauríem de preguntar, per què?

Doncs bàsicament perquè els fallers ens hem oblidat de l'origen de les falles, i prioritzem la voluminositat i no el tema a tractar. De fa molt de temps, els fallers diem o pensem que la nostra falla és millor en funció de la quantitat de ninots que te i com són de grans.

Els artistes quan abans feien els motles en cartró-pedra els fabricaven de forma genèrica per a que eixos motles pogueren valdre per a la major quantitat de fallers possibles. Per exemple, un ninot de Sagredo pot tindre molta espenta en paterna, però no valdrà en altres municipis. I el pot tindre ara, però probablement ja no en deu anys. Hui en dia, fan els seus dissenys amb

ordinador invertint un temps de disseny que es tradueix en costos molt important. Una falla amb un disseny exclusiu pot valdre perfectament el doble que una que te un disseny pre-dissenyat. Ahí és quan als fallers ens toca passar per la pedra. Exclusivitat o monumentalitat? Crítica o volum?

Si a això li sumem que les pujades dels salaris mínims, els conflictes armats, les polítiques proteccionistes, els problemes al comerç mundial i de les matèries primes ens han dut als últims anys a una pujada dels preus i dels costos laborals, han fet que molts tallers s'hagen vist avocats al tancament, reduint l'oferta, sent la mateixa demanda, i baixant la qualitat o la volumetria de les falles per tal de quadrar números.

I així és ara, quan anem a parlar amb un artista i dir-li que la nostra comissió es va a gastar deu, quinze, vint, trenta o quaranta mil euros... ens dona quatre esbossos que poden plantar amb eixos diners, esbossos que ja ha plantat en altre municipi en anys anteriors o dissenys que ha comprat d'altres artistes i, ninot amunt o baix, siga el que tindrem a la nostra plaça, sense poder dir ni decidir el posar a Sagredo, Carles, Sabater, Periche, Nuria, Carmen, Sara o Contelles al nostre remat central, però si una falla de xinesos, mexicans, la mar, pirates, contes o d'època. Si la delegació de monument és preocupa un poquet, pot dir-li a l'artista que li canvie el nom del lema per a que li quadre amb el tema del llibret o de la cavalcada, mentres que alguns es calfen el cap a vore com són capaços d'hilar un tema tan genèric amb el que els agradaria dir en realitat. En aquest cas, el dit "amb diners torrons" és molt cert, però calen, molts, molts diners. Ens toca, passar per la pedra.

QUAN EL FOC CREMA, PERÒ LA EUROCRÀCIA OFEGA

DIANA TALÓN

Des que va ser aprovada la Llei Orgànica d'Associacions, allà per març de l'any 2002, les falles de Paterna ens hem adaptat a aquest règim jurídic, que regula i desenvolupa el dret fonamental d'associació que reconeix la Constitució Espanyola.

Més de vint anys han passat des de llavors i des d'aquell moment hem adaptat el nostre funcionament i la nostra activitat. No ha sigut gens fàcil, ja que hem hagut d'ajustar les nostres tradicions als canvis legislatius constants i per això podem dir que els fallers sempre passem "por el aro" o, com diríem en valencià, sempre passem per la pedra.

Aleshores, què vol dir aquesta expressió? A grans trets, és quan algú cedeix a unes certes condicions o exigències, generalment en contra de la seua voluntat o conviccions, per a evitar problemes o aconseguir alguna cosa que necessita. I, sí, esta expressió té un matís de resignació, ja que s'empra quan algú es veu obligat a

cedir davant una situació que no li agrada, per a poder seguir endavant; la qual cosa ens passa als fallers la majoria de vegades!

D'un temps ençà, tant les administracions i com els legisladors ens ho fiquen molt més difícil i cada vegada hem de passar per una pedra molt més estreta. Per què esta lluita constant per tal d'exercir un dret fonamental previst en la nostra Constitució? Per què s'oblida per tot arreu que som Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat i en comptes de fomentar-les se'ns fica més impediments?

Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat

Les Falles van ser reconegudes com a Patrimoni per la UNESCO en novembre de 2016, i això hauria de suposar un compromís per part de les administracions (i també, per descomptat, dels fallers) per a conservar

i promoure-les sense perdre la nostra essència. Però, a vegades, sembla que l'administració, en lloc de protegir i facilitar el desenvolupament d'aquesta festivitat tan única, posa més i més obstacles: l'excessiva burocràcia i el compliment de tràmits són una càrrega extra per als fallers i agreugen el sentiment de distància entre les administracions i els fallers. La majoria pensa que, en comptes d'ajudar a la seua conservació, s'està caminant cap a la seua desaparició.

En cap moment estem dient que no complirem la normativa, sinó que volem fer una reflexió en veu alta. No seguir-la posa en perill la nostra existència i per això no és una opció. Any rere any, les comissions falleres -i els mateixos fallers- hem demostrat una gran capacitat d'adaptació i compromís per a complir amb les normatives que se'ns exigeixen, des de la seguretat en els actes (especialment en els pirotècnics i castells inflables) fins a la sostenibilitat ambiental (amb el consegüent increment econòmic) i l'adequació a normatives de soroll, protecció de dades, fiscals i espai públic, entre d'altres. Així i tot, a hores d'ara estem inquiets i preocupats. No sabem si serem capaços d'afrontar més canvis normatius.

Participació en els processos normatius

Per altra banda, ningú ens ha preguntat si volem participar en els processos normatius. No ens han donat la possibilitat de poder defensar la nostra perspectiva i poder negociar adaptacions específiques que ens permeten conservar les nostres tradicions i la nostra essència.

Els fallers complim moltes normatives, però haurien de tindre una major participació en la seua creació per a assegurar que siguen realistes i respecten la identitat de la nostra festa. En poques paraules, poder plantejar modificacions o adequacions (des de dins), que oferisquen una alternativa viable i ens lleven aquest sentiment de pensar que sempre "passen per la pedra".

La majoria de les normes són tan generals que no preveuen les especificacions de les Falles. És clar que són necessàries, però també ho és que haurien de respectar i protegir la nostra essència. És un contrasentit que celebrem cada any la Declaració de Patrimoni Immaterial de la Humanitat si després hi ha impediments legals i administratius que dificulten el nostre desenvolupament i, en conseqüència, la

transmissió intergeneracional de les nostres tradicions i costums culturals; els quals, no està de més dir, es troben documentats des del segle XVIII.

Foment de l'economia

Finalment, ningú pot oblidar que les comissions falleres són un col·lectiu imprescindible en la societat valenciana i mantenen vius molts oficis tradicionals. O dit d'una altra manera, les comissions falleres exercim un paper crucial en el foment de l'economia valenciana i ens hem convertit en un dels motors econòmics més importants a la nostra Comunitat.

Les Falles creen milers de llocs de treball, directes i indirectes, des d'artistes fallers (inclosos fusters, pintors, escultors o decoradors) fins a hostalers, músics, pirotècnics, perruquers, modistes, artesans, orfèvres o floristes; oficis que, d'altra manera, desapareixerien (almenys, com els coneguem hui en dia).

A més, les Falles dinamitzen l'economia dels nostres barris: quan comprem als seus comerços els impulsem i els donem suport. Forns, carnisseries, papereries o bars no serien el mateix si la Falla més propera canviara d'ubicació o desapareguera.

Per tant, les Falles no sols són un esdeveniment cultural emblemàtic, sinó també un catalitzador econòmic que beneficia múltiples sectors amb un impacte total estimat en prop de 1.000 milions d'euros anuals.

A tall de reflexió

Ja hem vist que les comissions falleres representem una força cultural i econòmica significativa, però ens enfrontem a un entorn que afavoreix passar per la pedra com un mitjà (dubtós) per a mantenir la nostra estabilitat i assegurar la continuïtat de les nostres tradicions.

Per això, hem de recordar que el patrimoni cultural hauria de tindre una certa protecció especial. Com bé cultural i festiu, les Falles no poden ser tractades igual que qualsevol altre esdeveniment. És important la supervivència de les Falles, però no de qualsevol manera, sinó que cal que es preserven de manera íntegra i sense perdre la seua essència, aquella que forma part de la identitat i la cultura valenciana.

falla GRAN

ARTISTA FALLER: PALACIO I SERRA

Explicació i relació de tot allò que conté la Falla Gran

Mestre de cerimònies

Senyores i senyors! Públic en general!
Xiquets i xiquetes que des d'ací esteu observant!
Vos presente un espectacle mai vist a la ciutat
un "show" ple de meravelles que vos deixaran
bocabadats.

Mai podríeu imaginar
la quantitat d'artistes que tenim al davant
artistes que ho són, artistes que volen aplegar
artistes novells o artistes professionals.

Artistes que es queden pel camí,
artistes que han arribat fins a la fi,
artistes de qualsevol procedència
que no vos causaran cap indiferència.

Tan sols vos heu de deixar portar
i amb tots els seus números deixar-vos enxisar!
Doncs, és important aprendre a valorar
tot el que ells ens volen demostrar.

I com qualsevol espectacle o "show"
moltes sensacions vos faran sentir!
Si no vos agrada, ho sentim molt...
Si vos agrada... no pareu d'aplaudir!

Figura central

EL PODER AMB LA VARA DE COMANDAMENT (ALCALDE).

"Mamá, quiero ser artista,
Oh! mamá, ser protagonista
con pieles o harapos
siendo siempre el guapo,
y estrella solista que hace suspirar...
Mamá, quiero ser famoso,
Oh! mamá, ser el más hermoso,
firmar presupuestos
y en el salón plenario
pisar a diario
alfombras de rosas...
Oh! mamá, por favor,
compréndeme
quiero ser artista!"

Al món ferroviari
no n'hi ha ni catifes ni llums,
tan sols túnels i foscor
que això no ho volies per a tu.

"Mamá, quiero ser artista"

Enginyer de professió
artista de revista per devoció,
el canvi a la política aplega
quan en sa vida apareix l'amor.

"Mamá, quiero ser artista"

Ací estava el seu lloc,
la política li dona allò que més vol:
aplaudiments, reconeixements i ovacions,
per fi començava la fama i el clamor.

"Mamá, quiero ser artista.
En el silencio de mi habitación
bordaba en la almohada mi ilusión
mi nombre luciría como un sol

con guiños caprichos de neón.
Y un buen día tomé la decisión
de llevar hasta el fin mi vocación,
y dispuesto al martirio por mi fe
estas cuatro palabras pronuncié:
Mamá, es inevitable, quiero ser artista!"

ARTISTA AMB CÈRCOL "(PRESIDENTA JLFP)"

El món de la faràndula és molt perillós
puix no és artista el que vol sinó el que pot.
Forma part de l'espectacle amb un càrrec
important
enverinat de llums, música i aplaudiments,
encara que no siga el que ella s'havia esperat.

Tota aquella persona que a aquest món es vol
dedicar
ha de ser conscient que al públic s'ha
d'enfrontar,
no tots seran fans de l'espectacle que ella vol
donar
i amb "haters" haurà de lidiar.
Açò és al que t'hauràs d'exposar
quan com presidenta de Junta Local vols
destacar.

En sa mà porta un cercol
pel que tots hauríem de passar,
però allò que no sap
és que som massa persones
per a per aquest forat entrar.
I és que, no sempre, el teu espectacle ha
d'agradar
a tot un públic faller que no es deixa encantar.

EQUILIBRISTA AMB CINTES**"(REGIDORA)"**

Ser artista és una professió que sempre has de fer per devoció, puix si a aquest treball et vols dedicar, no pots fer-ho molt bé si t'ho han imposat. Tal vegada per a algú serà millor trobar un altre "show" en què provar, donant al públic un espectacle amb esplendor on les teues aptituds podrien sempre brillar.

I la regidoria de festes en aquesta ocasió té un símil molt encertat en aquest ninot, puix s'està enredant amb cintes en aquest "show" i li falta tindre amb el públic més connexió.

El món de l'espectacle és molt gran, i en aquests números tan complicats cal tindre tècnics que puguin solucionar allò que, a tu, et fa por enfrontar.

Aquest equilibri amb cintes ací representat, és un dels més arriscats, perquè un pas amb descuit o en fals i te'n vas, en un segon, a fer la mà.

Contonsionista

Si un gran espectacle vols gaudir, una gran platea has d'aconseguir, per això has de buscar un gran lloc per a donar cabuda a tot el món.

I els fallers, quin número hauran de fer? Perquè ara no és possible tallar el carrer, aquesta platea era per a nosaltres la millor opció i cada vegada ens ho posen de mal en pitjor.

Com som massa públic per a encaixar a contorsionistes ens haurem de dedicar, perquè molts de nosaltres haurem d'estar com sardines en llanda al nostre casal.

Mentrestant i amb la mateixa opció, sense tant de públic, les altres associacions. Li'ls sobrarà platea per a la seua representació i gaudiran de les mateixes condicions.

Hipnotitzador

En aquesta escena podem veure un dels espectacles amb més seguidors en què aquest home amb gràcia i "donaire" té hipnotitzat a tot el món.

Aquest home té el seu nom i amb un aire nou i enxisador, a les xarxes socials està fent-se molt famós: Facebook, Instagram, Twitter o TikTok.

Els hòmens i dones de Paterna estan al·lucinant amb el seu "show" #sagredoalcalde està en aquesta terra marcant des del seu espectacle el nostre so.

Llançador de ganivets

Fa molts anys que el Dos de Maig és de l'espectacle el millor "show", sempre encapçalant els cartells com a artista principal de les falles, convertides ara en un "reality-show".

Aquest món de l'espectacle és bonic i perillós puix per a ser protagonista i estar al primer lloc, necessites llançar ganivets en lloc de treballar per tal de ser el millor.

I el Dos de Maig sap que ni un pèl pots menejar. Amb temple i orgull mai està nerviós, puix no sempre està a saber ganivets llançar sinó, en art i paciència saber-los sortejar. I d'això, el Dos de Maig, està molt entrenat, tan sols s'haurà d'esperar, perquè el millor del "show" està per arribar.

Fonçut

En aquest número podem veure al fonçut més típic de l'espectacle, que amb músculs de goma vol alçar les "boles" més falses que pugueu imaginar.

Els emprenen els seus estratagemes per a fer-nos creure que poden en tot, d'això saben un fum els ciutadans amb els polítics que ens continuen manifestejant.

Els "blaus" amb judicis condemnats, els "rojos" continuen fent-lo en el poder amagats, i és igual "groc", "verd" o el que color que siga, que el jutge té l'espectacle cada dia al seu despatx assegurat.

Il·lusionista

Arriba el torn de la màgia que a qualsevol "show" no pot faltar, siga amb barret, cartes o il·lusions, amb el seu truc ens fan creure tot de tot.

Ací a Paterna, aquest número està assegurat, puix el carrer Major és un espectacle continuat de veïns, comerços i ambulàncies que han de fer màgia per als seus vehicles poder aparcar.

Açò que creia l'Ajuntament un número sense igual s'ha convertit en una creu per al seu veïnat, i tots s'han hagut de disfressar dels millors mags per a poder, al barri centre, aplegar.

Empassafocs

Paterna té un títol reconegut per les Corts Valencianes d'allò que presumeixen molt els nostres ciutadans un art que corre per les nostres venes i que té la seua màxima esplendor en la nostra "Cordà".

Vulgues o no vulgues, la resta d'associacions ens quedem a un segon pla en moltes ocasions, puix no tenim el mateix títol atorgat per les Corts donant a Paterna el nom de "Ciutat del Foc".

Vint-i-sis comparses, dènou comissions i l'altra gent que forma part d'aquest món, no tenim les falles la mateixa rellevància ni cap títol atorgat per les Corts. Fem festa, llibrets, cavalcada, desfilades i presentacions, defenem la nostra llengua i indumentària per tot el món, però ací continuem, tragant-nos que som "Ciutat del Foc".

Ballarines

Aquestes ballarines ens donen amb la seua dolçor un fum d'aire nou ple d'imaginació, que ens fa entrar en un món d'il·lusions representat amb el seu ball càndid i engalipador.

I el propòsit d'aquestes artistes quin será? No deixar que pensem per uns instants, mentre el seu "show" estiga fent-nos imaginar la realitat del nostre entorn no la podrem notar.

I els nostres polítics ja s'estan fixant per fer el mateix en les eleccions municipals un bon espectacle estan muntant i ideant per a posar en marxa el seu programa electoral.

I com les ballarines volen fer per a distraure a tots els paterners, i així amb el seu "show" donar-nos a la gent el millor espectacle per a #sagredoalcalde poder véncer.

Mime

Tal vegada tenim davant un dels artistes menys valorats, que moltes vegades no entenem l'espectacle que ens vol ensenyar.

Amb el seu cos ens vol fer comprendre situacions que hem d'endevinar, les seues paraules són sempre gestos, i, de vegades, el parlar el substitueix per xiular.

Ací a Paterna ho hem pogut veure cada dia fent la mateixa representació, quan el tràfic volien reprendre si en la rotonda d'Asepeyo canviava alguna direcció.

Les obres de l'accés a Manises i el tràfic del polígon industrial han fet que el "mime" del guàrdia de tràfic fora l'artista que més ha treballat.

I per si no fos prou, les obres de la Canyada van començar fent que els seus braços no es pararen de manejar. Cada vegada una direcció a on assenyalar baix pluja, vent, calor o dia assolellat.

Els conductors havien d'interpretar el "show" que amb els seus gestos oferia cada dia, encara sort que sempre es podia ajudar del seu xiulit que mai parava de sonar.

"Faquir" amb llit de punxes

Aplega el torn d'un "show" ben arriscat on el "faquir" està ací descansant en un llit de punxes que pareix no li fa mal i amb un somriure ací ens ho està demostrant.

Però aquestes punxes estan ben afilades i encara que cregueu que són falses, no ho són, són punxes de veritat, que el cul li l'estan deixant amorejat.

I en moltes ocasions, nosaltres els fallers som aquests claus afilats per als nostres presidents, sempre punxant pel nostre propi interès i ells buscant solucions amb un somriure present.

Li faça mal el que li faça mal, ha d'aguantar el seu espectacle fins al final, puix ha de ser durant un any de la falla el màxim representant.

Un "show" molt sacrificat i per què no, també masoquista de veritat puix per més dolor que puguen notar, n'hi ha alguns que repeteixen l'espectacle, per què serà...?

Show must go on

(NINOT EXPOSICIÓ)

A aquest ninot no li fa falta presentació, conegut a Anglaterra i a tot el món, un home amb molt d'art i espectacle assegurat que no ho tingué fàcil quan ell volia començar.

L'inici no va ser fàcil i portes tancades es va trobar, però ell no pergué l'esperança i volgué continuar. Va acudir a qualsevol que volguera en la banda confiar, i per fi li arribà el moment per a ser el més gran.

Un "showman" incomparable "We are the champions" i "I want to break free" varen fer d'ell un intèrpret inimitable. Tenia "A kind of màgic" que el va fer inigualable, i és per això que amb el seu grup per tot el món van ser coneguts. La "Queen" és la reina, no hi ha cap altra igual, i així a la banda volgueren anomenar. Freddie es va convertir en la seua Majestat i la resta dels mortals en fans incondicionals.

En esta terra molts artistes n'hi ha com ell, que en la seua falla són del "play-back" un gran referent. Des de Catarroja, Paiporta o Benetús fins a Torrent la DANA ha deixat sense espectacle a tots aquests fallers.

Però, com Freddie Mercury, continuaran amb il·lusió i, de segur, aconseguiran eixir d'aquesta situació. Encara que per a tots ells aquest any no siga el millor, ací estarem nosaltres donant-los sempre suport. Els ajudarem a no oblidar i a continuar, amb el desig de veure'ls de nou brillant, xafant l'escenari ben fort i cridant tots a una veu: "SHOW MUST GO ON!"

CONSUELO VALERO GIL
RAQUEL ZURIAGA DÍAZ.

Saluda Copresidents

Ale hop! I en som dos.
Simsalabim! I en són cinc!
Tatatxan! I ací estem per saludar!
Com si es tractara d'una cabriola circense enguany ens presentem a tots vosaltres d'una manera diferent. Mai havíem estat dos presidents i cinc per dos vicepresidents. Mai ha estat tan palmari, tan ostensible, tan patent la força del "DOS" de Maig. Els números i les paraules no fallen mai.

Ens sentim privilegiats per presidir un col·lectiu com el nostre, que creix a ritme vertiginós i que sap adaptar-se a les diferents èpoques i circumstàncies que el destí li ha anat oferint. Tal vegada serà perquè els resultats assolits, els èxits de les nostres activitats, tant infantils com adultes, fan que es renoven les il·lusions any rere any i mantenen el somni i la ferma voluntat de fer-ho millor cada exercici, captivant noves voluntats que se sumen al nostre camí faller.

Vaja la nostra gratitud més pregonada vers cada faller i fallera, vers les nostres famílies, vers amics, col·laboradors, fallers d'honor i anunciants d'aquest llibret. El seu suport incondicional esdevé imprescindible perquè cada any faller siga diferent i ens permeta superar nous reptes.

Aquest llibret és un reflex de la passió, l'esforç, la dedicació i l'amor que posem tots per a fer de la nostra falla un espai de tradició, cultura i amistat. Aquestes pàgines custodien la història anual del nostre col·lectiu faller, les rialles, el treball i els somnis que ens uneixen com a família fallera. Aquestes pàgines són el batec i l'ànima de la nostra comissió.

Per això, i per mil coses més, gràcies als que sou ací cada dia, als veterans que ens ensenyeu amb l'exemple i als més menuts, que ens recordeu el valor de la nostra tradició. És el nostre desafiament, enllaçar diferents generacions falleres, on l'experiència que donen els anys es nodrisca de l'empenyiment de la joventut, on els primers impulsos deixen pas a la reflexió, on el seny i l'entusiasme vaguen sempre agafats de la mà, per tal de crear, imaginar i fer coses grans, com tots nosaltres desitgem.

I ho fem tot per la nostra comissió sí, però també pels nostres representants, Manolita, Emma i Natxo, autèntics protagonistes d'unes festes que esperem i desitgem que puguin gaudir-les com ells mereixen. A ells i les seues famílies els agraïm enormement totes les facilitats que ens han ofert perquè enguany siga inoblidable per a tots.

Ara sí, les falles 2025 estan tocant ja la nostra porta i tenim l'obligació i el dret de gaudir-les al màxim. A això us convidem, a convertir els dies fallers en moments inoblidables en els quals regne la pau, l'harmonia, la felicitat i la germanor fallera, i si ho aconseguim, el nostre objectiu es veurà complert.
Bones falles

ELENA MARTÍNEZ GUILLEM - CARLOS Cerdán MARTÍNEZ
Copresidents 2025

Saluda Fallera Major

Mai m'hauria imaginat escriure aquestes paraules. Tots els que em coneixeu sabeu que aquest sempre ha sigut el meu somni i per als quals no tenien el gust, em presente, soc Manolita i, enguany, puc dir orgullosa que soc la Fallera Major del meu benvolgut Dos de Maig.

En primer lloc, voldria agrair a les persones que han fet que aquest gran somni es faça realitat: la meua FAMÍLIA i, junt amb ella i per descomptat, a les meues AMIGUES. També vull donar les gràcies a tota la comissió, per donar-me suport des del primer minut i acompanyar-me en tots els actes.

D'altra banda vaja el meu agraïment a la directiva que treballa sense descans acte rere acte per a aconseguir que tot siga possible, però també a tots aquells que han col·laborat de qualsevol manera perquè tot estiguera perfecte. M'heu fet gaudir cada minut i m'he sentit molt estimada.

No podia deixar de nomenar a aquelles persones que m'acompanyen en aquesta aventura: Carlos, Elena, Emma i Nacho. Sens dubte, vosaltres sou el millor regal d'enguany. Estic segura que cada moment viscut amb vosaltres el guardaré sempre en el meu cor.

I, sostinguda pels meus quatre pilars fonamentals: família, amigues, comissió i companys, he pogut escriure un capítol nou de la meua vida, en el qual soc la protagonista del meravellós espectacle que són les Falles, i ells i elles, els actors i actrius que han donat forma al somni que era fantasia i s'ha convertit en realitat.

Per últim, desitge que tot el que queda per vindre, ho puguem compartir en harmonia amb el veïnat, que se sumen a la nostra festa i la visquen amb nosaltres, i que puguem conviure en el millor ambient possible. Segur que així serà.

Si estàs llegint aquestes línies, benvingut o benvinguda sigues al nostre casal: anunciant, col·laborador, faller d'honor...et convide a gaudir amb el Dos de Maig de les nostres benvolgudes FALLES. I aquestes, que ja són en girar el cantó, les de 2025, estic més que segura que seran les més especials de la meua vida.

Amb molta estima

MANOLITA TRIVIÑO PASCUAL
Fallera Major 2025

Directiva

Copresidents

Carlos Cerdán Martínez i Elena Martínez Guillem

Vicepresidents

Tony Jiménez Jiménez, Óscar Luján Hernández, Daniel Galindo López, Montse González Rodríguez, Alba Guzmán Marín, Cuca Calatrava Fos, María Solá Moreno, Mireia Bort Lorente, Sheila Oller Gallardo, Roberto Belda Romero

Secretària

Diana Talón Salvador

Vicesecretari

Benito Márquez Jiménez

Porta Senyera

Juan Vicente Sancho Mínguez

Porta Estendard

Sento Alacreu González

Delegada Junta Local Fallera

Nel·la Barrones García

Delegació Falla

Ginés Rubio García, Óscar Luján Hernández, Tony Jiménez Jiménez, Carlos Cerdán Martínez, Elena Martínez Guillem

Delegació Presentació

Cristina Valero Gil, Juan Antonio Doménech Francés, Tony Jiménez Jiménez, Óscar Luján Hernández

Delegació Play Back

Juan Vicente Sancho Mínguez, Esther Cabezas Arguedas, Paula Alhambra Calatrava, Claudia Alacreu González, Carlos Del Ojo Gonzalo

Delegació Decorats

Maite Jiménez Ogallar, Mireia Bort Lorente

Grup de treball

Ángel Leal Nevado, Mayte Triviño Vizuite, Lucía García Navarro, Andrea Rubio Abellán, Paula Rejón Romero, María Solá Moreno, Carime Verdejo García, Alba Guzmán Marín, Claudia Alacreu González, Paula Alhambra Calatrava, Sandra Calatrava Picazo, Iratxe Martínez Navarro, Keyra Cámara Rodríguez, Shaila Ojer Villena, María Gimeno García, Diego Líndez Martín, Marianela De La Cruz Torres, Daniel Galindo López, David Lozano García

Delegació Cavalcada

Iratxe Martínez Navarro, Cristina Valero Gil

Grup de treball

"Amb una miqueta de cada grup, tenim el combo perfecte"

Delegació Festejos

Toni Castro Patiño, Enrique Soriano González, Benito Márquez Jiménez, Angel Huerta López

Grup de treball

Els voluntaris

Delegació Cabina

Enrique Soriano González, Olga Cantero Mínguez

Delegació Esports

Maria Luisa Matilla Saiz, Juanjo González Serrano

Delegació Foc

Sheila Oller Gallardo, Roberto Belda Romero

Delegació d'Economia

Daniel Galindo López, Montse González Rodríguez, Alberto Gallardo Tabla, Sonia Gómez Tabla, Claudia Alacreu González, Natalia Esteve Pescador, M.ª Dolores Esteve Olmo, Marta Huerta Peñalver, Paquita Tabla Blanco

Delegació Relacions Públiques

Amparo León Ochoa, Carime Verdejo García, Claudia Alacreu González, Juan Antonio Doménech Francés, Maria Bao Cabezas, Fernando Eslava Fernández, Mayte Triviño Vizuite, Paco Núñez Bailén, Paula Alhambra Calatrava, Raquel Zuriaga Díaz, Sara Sánchez Esteve, Silvia Lombardero Barroso, Sara López Sebastí, Cecilia Sanchis Alcañiz, Alba Guzmán Marín, Cuca Calatrava Fos

Delegació Llibret

Paula Alhambra Calatrava, Juan Antonio Doménech Francés, Sara Sánchez Esteve, Cecilia Sanchis Alcañiz, Alba Guzmán Marín, Cuca Calatrava Fos

Delegació Xarxes Socials

Paula Alhambra Calatrava, Juan Antonio Doménech Francés, Cuca Calatrava Fos

Delegació Merchandising

Paco Núñez Bailén, Cuca Calatrava Fos

Delegació Infants

María Solá Moreno, Mireia Bort Lorente, Lola Moreno Collado

Grup De Treball

Maite Jimenez Ogallar, Mayte Triviño Vizuite, Sandra García Montó, Sheila Oller Gallardo, Rober Belda Romero, Alba Guzmán Marín, Carime Verdejo García, Iratxe Martínez Navarro, Harold Boncanca Batapa, Claudia Alacreu González, Sonia Gómez Tabla, Encarna Tabla Blanco, María Isabel Catalan Suarez, Francisca Tabla Blanco, Alberto Gallardo Tabla, Verónica Muñoz Cuñat, Eva Garcia-Pardo López, Bernabé López Gascó, Laura Moreno Acebedo

Comissió Major '25

Eva María Abellán Enguídanos
José Luis Abellán Enguídanos
Dani Aguilar Hernández
Carlos Agustí Llopis
Claudia Alacreu González
Vicente R. Alacreu González
Ainhoa Alañón Rubio
Claudia Albert Morillas
Juan Alcarria Badillo
Paula Alhambra Calatrava
Juan Ramón Andrés Benavent
Paco Andreu Boluda
Juan Francisco Anguix Orts
Marta Asensio Escuin
Asunción Avendaño Valero
Eva Banacloig Aranda
Nerea Bañó Peralta
María Bao Cabezos
Nel·la Barrones García
Roberto Belda Romero
Iker Beltrán Troyano
Sheila Benítez Tomás
Lorena Benlloch Alfonso
Jorge Bernal Alfonso
Pedro Berruga Masó
Ana Berruga Quesada
Raiza Besam Bokoya
Pablo Bleda Cañamero

Harold Boncanca Batapa
José María Bordás Moya
Mireia Bort Lorente
María Elvira Brisa Valero
Ester Cabezas Arguedas
Cuca Calatrava Fos
Sandra Calatrava Picazo
Keyra Cámara Rodríguez
José Daniel Campillo Quiles
Ernesto Cano Benlloch
Andrea Cano Herrera
Lucas Cano Herrera
Cristian Cano Maeso
Alexis Cano Poveda
Gabriel Cano Tebar
Alejandro Cantero del Rey
Olga Cantero Mínguez
Raul Cárdenas Tenorio
Juan C. Carmona Banacloig
Almudena Carrasco Esparcia
Mª Victoria Carrasco Guillen
Manuel Carrasco Guillen
Cristina Carrión Batllés
Rubén Carsí Martínez
Sandra Castillo Cabañas
José Vicente Castillo Martínez
Ángela Castro Frontera
Asier Castro Frontera

Antonio Castro Patiño
Vicente José Catalá García
Javier Catalá García
Lorena Catalá Goriet
Alejandro Catalá Valero
Lidia Catalá Valero
Mª Isabel Catalán Suárez
Marta Cerdán Martínez
Dionisio Cerdán Soriano
Deborah Cervera Cano
Ester Cerveró Avellán
Cristina Cifre Avendaño
Alejandro Córdoba Gambetta
Miriam Coronado López
Filo Cortés Granell
Juan Manuel Cuenca Lozano
Ines de Diego Gabarda
Lia de Diego Gabarda
Paqui de la Blanca González
Raquel d. I. Montaña Martínez
Carlos del Ojo Gonzalo
Vicente Devís Ortega
Mar Díaz Jabalera
Iker Díaz Ruiz
Aitor Díaz Ruiz
Juan A. Doménech Francés
Marc Duró Alfonso
Pilar Enguídanos Urbán

Ana Isabel Escuin López
Fernando Eslava Fernández
Alba Espada Cabello
Ruben Espinosa Parra
Anna Esteve Mir
Mª Dolores Esteve Olmo
Natalia Esteve Pescador
Samuel Fernández Medina
Andrea Ferrer Sánchez
Érik Ferrer Sánchez
Sandra Ferrero Mínguez
Alex Flores Pérez
Sonia Font Vázquez
José Vicente Frigols Benimeli
Jonathan Frimpong Martín
Celia Fuentes García
Emi Gabarda Carretero
Ainhoa Galdón Polo
Daniel Galindo López
Félix Gallardo Sánchez
Sandra Gallardo Tabla
Alberto Gallardo Tabla
Manuela García Brisa
Raquel García Martínez
Omar García Martínez
Beatriz García Martínez
Mónica García Montó
Sandra García Montó
Lucia García Navarro
Patricia García Ocaña
Karla García Sánchez
José Luis García Sanz
Eva García-Pardo López
Francisco Gato Nieto
Aitana Gázquez Giner
Laura Gázquez Martínez
Pepa Gázquez Martínez
Rodrigo Gijón Martínez
Hipólito Gijón Rodríguez
Cristina Gil Martínez
Evelio José Giménez Jiménez

Sara Giménez Pérez
Maria Gimeno García
Rafa Giner Martínez
Manuel Gisbert Martí
Ana Gómez Díaz
Enrique Gómez Giménez
Lydia Gómez Ramírez
Estefanía Gómez Ramírez
Miriam Gómez Ramírez
Maria Gómez Rayo
Johana Gómez Rayo
Sonia Gómez Tabla
Montse González Rodríguez
Juan José González Serrano
Virginia Goriet González
Christiane Grünwald
Elena Guillem López
Alba Guzmán Marín
Ángel Huerta López
Marta Huerta Peñalver
Ana María Iglesias Añón
Diego Jarque Moya
Rafa Jarque Soriano
Francisco Jiménez Jiménez
Maria Jiménez Jiménez
Antonio Jiménez Jiménez
Maite Jiménez Ogallar
Lucia Lacroix Quevedo
Ángel Leal Nevado
Amparo León Ochoa
Aroa Líndez Martín
Diego Líndez Martín
Sonia Lis García
África Lobato Cano
Silvia Lombardero Barroso
Roberto López del Moral
Bernabé López Gascó
Sara López Sebastía
Elena María López Tarín
David Lozano García
Óscar Luján Hernández

Adrián Machuca Mena
Nieves Maeso Marín
Claudia Márquez Cobo
Naiara Márquez Cobo
Leonor Márquez Jiménez
Benito Márquez Jiménez
Ainhoa Márquez Poza
Nayara Martín Lucas
Judith Martínez Fernández
Roberto Martínez García
Ana Martínez Iglesias
Roberto Martínez Iglesias
Francisco J. Martínez Iglesias
Iratxe Martínez Navarro
Ivan Marz González
Maria Luisa Matilla Saiz
Paula Mesa Sánchez
Maria Mesa Tercero
Josefina Mínguez Navarro
David Mora Sánchez
Laura Moreno Acebedo
Lola Moreno Collado
Alanis Morera García
Raquel Moya Moreno
Ana Moya Moreno
Sara Muñoz Castro
Debora Muñoz Cuñat
Jennifer Muñoz Cuñat
Veronica Muñoz Cuñat
Mª Dolores Muñoz Izquierdo
Ana María Navarro Aibar
Pedro Navarro Franco
Ramón Navarro López
Mayte Navarro Rico
Mar Navarro Rico
Carlos Navas Navas
Eric Nicolás García
Paco Núñez Bailén
Julio Ojer Jorge
Sheila Oller Gallardo
Mª José Ortega Anaya

Sandra Ortiz Lis
 Sara Osuna Giménez
 Naia Ozaeta Villanueva
 Álvaro Palacios León
 Diana C. Palacios Montoya
 Roberto Parra Collado
 Miriam Peña Gallardo
 Ana María Peñalver Serrano
 Amparo Pérez Ortega
 Juan Vicente Pérez Palacios
 Amparo Pérez Rodríguez
 Raquel Pérez Usagre
 Carmen Porras Martínez
 Erika Portillo Gigante
 Mireia Portillo Gigante
 Aroa Portillo Gigante
 Ariadna Presmanes Cardama
 Javier Puchau Navalón
 Encarnación Rayo Morales
 Blas Rebolledo Cuenca
 Paula Rejón Romero
 Antonio Salvador Riera Díaz
 Amparo Riera Gallent
 Raquel Riera Villera
 Rosa Mª Roa Barrones
 Esther Ródenas Romero
 Beatriz Blanco Rodríguez
 Álvaro Rodríguez Gil
 David Rodríguez Saiz
 Enrique Rojas Sanchís
 Naima Romero García
 Mª Luisa Romero Pérez
 María Romero Ramírez
 Omar Romero Ramírez
 Andrea Rubio Abellán
 Ginés Rubio García
 Eduardo Rubio Sabugal
 Eva María Ruiz Fernández
 Carolina Ruiz Martínez
 Ivan Ruiz Martínez

Lorena Ruiz Mínguez
 Noelia Ruiz Ruiz
 Cándido Ruiz Sobrino
 Jesús Ruiz Sobrino
 Lidia Ruiz Triviño
 Anabel Ruiz Triviño
 Sergio Ruiz Triviño
 Joan Salazar Peña
 Álvaro Salazar Serrano
 Antonio Sánchez Burriel
 Amparo Sánchez Cazorla
 Sara Sánchez de la Blanca
 Sara Sánchez Esteve
 Eva del Mar Sánchez Martínez
 Miguel Ángel Sánchez Millán
 Cecilia Sanchís Alcañiz
 Arantxa Sanchís Arambulo
 Juan Vicente Sancho Mínguez
 Gregoria Santisteban Hidalgo
 Vega Santos Cortés
 Raquel Saurí Gimeno
 Aroa Serrano Muñoz
 Raquel Serrano Rius
 María Solá Moreno
 Jorge Soler López
 Enrique Soriano González
 Encarna Tabla Blanco
 Paquita Tabla Blanco
 Diana Talón Salvador
 Juani Tarín Bernabeu
 Judith Tavira Cuevas
 Nuria Tercero López
 Lucia Torres Baeza
 Antonio Triviño Pascual
 Omar Triviño Vizquete
 Mayte Triviño Vizquete
 Sandra D. Tuccelli Tuccelli
 Consuelo Valero Gil
 Cristina Valero Gil
 Teresa D. Valero Gil

Francisco Valero López
 Pedro Vega Rosas
 Izan Verdejo Carratalá
 Carime Verdejo García
 Elisabet Verdejo Márquez
 Francisco J. Verdejo Márquez
 Milagros Vicente Pérez
 Manuela Villena Martínez
 Yolanda Villora Ruiz
 Ainhoa Yedra Ruiz
 Raquel Zuriaga Díaz

Col·laboradors

Mirna Angélica Acosta Vázquez
 Eva Agustí Borja
 Vicente Ramón Alacreu Perelló
 David Asensio Goicoechea
 Vanesa Asins Martínez
 Jessica Belda Díaz
 José Bondía Ibáñez
 Andrés Cano Benlloch
 Juan Carlos Carmona Sánchez
 Christopher Carrión Pérez-Cejuela
 Antonia Cazorla Bonillo
 Vicente Cifre Monzó
 José Antonio Doblas Lora
 Juan Manuel Espinosa Ródenas
 Sergio Ferrer García
 Mª Ángeles Frontera Álvaro
 Fran García Solá
 Lucas Genovés Rueda
 José Antonio Gil Alfaro
 Teresa Gil Pons
 Karlyna Grintale
 José Ramón Herrera Beltrán
 Alejandro Martínez Barreda
 José María Martínez Ruiz
 Blas Ogallar Verjillos
 Alberto Palanca Albert
 José Pérez Flores
 Ana Isabel Poveda Gabaldón
 Ana María Quesada López
 Esther Rodríguez Torrijo
 Enrique Ros Guillem
 Amado Rubio Herrero
 Ángel Sánchez García
 Vicente Sancho Peco
 Simon Segura Gijón
 Mª Inmaculada Simarro Ballesteros
 Mª Teresa Vizquete Balmaseda
 Ana Zuriaga Díaz

Fallens d'honor

Excelentíssim President de la Diputació
En Vicente Mompó Aledo

Il·lustríssim Alcalde de la Vila De Paterna
En Juan Antonio Sagredo Marco

Tinent d'Alcalde de Garantia Social,
Igualtat i Tradicions de Paterna
Na Isabel Segura García

Família Sánchez - Giménez
 Família Belda - Díaz
 Família Tebar - Belda
 Família Cerdán - Martínez
 Família Giner - Cerdán
 Família Cerdán - Triviño
 Família Sales - Alegre
 Família Morcillo - Valenciano
 Família Calatrava - Martínez
 Família Navarro - Franco
 Família Soler - Uchán
 Família Durá - Safont
 Família Albertos - Sanz
 Família Martínez - Cantador
 Família Ortiz - García
 Família Jiménez - Belda
 Agustín Alhambra García
 Família Triviño - Vizquete
 Família Rubio - Benavent
 Fina Rodríguez Ramón
 Amado Rubio Herrero
 Mª Ángeles Salvador López
 Francisca Periche Chinillach
 Isabel Leiva Bernal
 Conchín Franco Bailen
 Salvador Navas Beltrán
 Pepa Asensi Camps
 Santi Moreno Seco De Herrera
 María Jiménez García
 Diego Palasí Palomo
 Armando Zuriaga Ruiz
 Hermanos Riera

Recompenses JCF

Bunyol de coure

Dani Aguilar Hernández
Carlos Agustí Llopis
Ainhoa Alañón Rubio
Francisco Andreu Boluda
Asunción Avendaño Valero
Jorge Bernal Alfonso
José María Bordás Moya
Sandra Calatrava Picazo
Raul Cárdenas Tenorio
Ruben Carsí Martínez
Lorena Catalá Goriet
Deborah Cervera Cano
Iker Díaz Ruiz
Marc Duró Alfonso

Anna Esteve Mir
Omar García Martínez
Rodrigo Gijón Martínez
Evelio José Giménez Jiménez
Maria Gimeno García
María Gomez Rayo
Ángel Leal Nevado
Diego Líndez Martín
Claudia Márquez Cobo
Naiara Márquez Cobo
Maria Mesa Tercero
Josefina Mínguez Navarro
David Mora Sánchez
Sara Osuna Giménez

Amparo Pérez Rodríguez
Javier Puchau Navalón
Blas Rebolledo Cuenca
David Rodríguez Saiz
Naima Romero García
Joan Salazar Peña
Sara Sánchez de la Blanca
Arantxa Sanchís Arambulo
Vega Santos Cortés
Sandra D. Tuccelli Tuccelli
Izan Verdejo Carratalá

Bunyol d'argent

Maria Bao Cabezas
Alejandro Cantero del Rey
Juan Manuel Cuenca Lozano
Emi Gabarda Carretero
Daniel Galindo López
Sonia Lis García
Pedro Navarro Franco
Eva del Mar Sánchez Martínez
Raquel Saurí Gimeno

Bunyol d'on

Juan Francisco Anguix Orts
José Vicente Castillo Martínez
Ángela Castro Frontera
Alejandro Catalá Valero
Rafael Giner Martínez
Sara López Sebastía
Iván Marz González
Jennifer Muñoz Cuñat
Julio Ojer Jorge
Aroa Portillo Gigante

Bunyol d'on amb fulles de lloner

Lorena Benlloch Alfonso
Mª Elvira Brisa Valero
José Daniel Campillo Quiles
Debora Muñoz Cuñat
Elisabeth Verdejo Márquez
Yolanda Villora Ruiz

Bunyol d'on amb fulles de lloner i brillants

Nel·la Barrones García
Pablo Bleda Cañamero
Lidia Gómez Ramírez
Sonia Gómez Tabla

Recompenses Junta Local Fallera

Esmaltada

Claudia Alacreu González
Alejandro Cantero del Rey
Antonio Castro Patiño
Alejandro Catalá Valero
Jonathan Frimpong Martín
Emi Gabarda Carretero
Lucia García Navarro
Diana Palacios Montoya
Pedro Vega Rosas

On llaureada

Nel·la Barrones García
Lidia Gómez Ramírez
Sonia Gómez Tabla

Argent

Ana Berruga Quesada
Andrea Cano Herrera
Almudena Carrasco Esparcia
Cristina Cifre Avendaño
Alejandro Córdoba Gambetta
Inés de Diego Gabarda
Celia Fuentes García
Johana Gómez Rayo
Alba Guzmán Marín
Roberto López del Moral
Jennifer Muñoz Cuñat
Miriam Peña Gallardo
Maria Romero Ramírez
Ainhoa Yedra Ruiz

Recompenses comissió Argent

María Bao Cabezas
Gabriel Cano Tebar
Alejandro Cantero del Rey
Ester Cerveró Avellán
Juan Manuel Cuenca Lozano
Emi Gabarda Carretero
Daniel Galindo López
Eva del Mar Sánchez Martínez
Raquel Saurí Gimeno

On

Mª Elvira Brisa Valero
Carlos Cerdán Martínez
Dionisio Cerdán Soriano
Pilar Enguñados Urbán
Beatriz Rodríguez Blanco
Milagros Vicente Pérez

PROGRAMA D'ACTIVITATS

→ GENER

DIVENDRES, 3

Berenar de Reis a las 18:00 h.

DIJOUS, 23

Presentació esbossos i cartell de les Falles de Paterna 2025, al Gran Teatre Antonio Ferrandis. 20:00 h.

DISSABTE, 25

Presentació del Llibret. 21:00 h.

→ FEBRER

DISSABTE, 1

Sopar homenatge als nostres Fallers d'Honor al restaurant Feria Palace. 22:00 h.

DIUMENGE, 9

Dia de festa infantil, organitzat per JLFP. Esplanada del coetòdrom. 11:00h.

DIVENDRES, 14

Concentració al casal de tota la Comissió Major. 20:30 h.

Solemne Presentació i Exaltació de la nostra Fallera Major MANOLITA TRIVIÑO PASCUAL, al Resort Mas Camarena (Bétera). 22:00 h.

DIUMENGE, 16

Concentració al casal de tota la Comissió Infantil. 09:00 h

Solemne Presentació i Exaltació de la nostra Fallera Major Infantil EMMA JIMÉNEZ BELDA, al Resort Mas Camarena (Bétera). 11:00 h.

Vi d'Honor per a totes les xiquetes i xiquets de la comissió. 14:30 h.

Concurs de teatre organitzat per JLF. Teatre Capri a les 18:00 h.

DIMECRES I DIJOUS, 19 I 20

Lliurament de Ninots per a l'Exposició al Gran Teatre Antonio Ferrandis. 19:00 a 20:00 h.

DIVENDRES, 21

Vi d'Honor per a tota la comissió major. 21:30 h.

Mascletà manual nocturna a l'esplanada del coetòdrom. 23:30 h. Organitza JLF.

DISSABTE, 22

Dinar d'aixellet per a la Comissió Infantil. 13:30 h. Per a la Comissió Major. 14:30 h.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

Concentració al casal per acudir a la Crida. 18:00 h.

Inauguració de l'Exposició del Ninot al Gran Teatre Antonio Ferrandis i lectura dels premis a Ninot Indultat. De seguida, eixida de la comitiva des del Gran Teatre fins a l'Ajuntament. 18:30 h.

CRIDA FALLES 2025, des del balcó de l'Ajuntament, 19:30 h.

Festa amb DJ, organitzada per JLF. Esplanada del coetòdrom.

DIUMENGE, 23

Homenatge al Major a l'Auditori Antonio cabeza. 18:00 h.

DIVENDRES, 28

Sopar d'aixellet i penjada de banderes. 21:00 h.

→ MARÇ

DISSABTE, 1

Replegà (comissió major i infantil). 11 h.
Concentració al Casal per acudir a la Cavalcada del Ninot. 15:00 h.

Concentració de les comissions als carrers: Av. Blasco Ibáñez, C/ Marià Benlliure, C/ Poeta Zorrilla. 16:00 h.

CAVALCADA DEL NINOT 2025. 17:00 H.

Recorregut: Av. Blasco ibáñez, C/Comte Montornés, Plaça Enginyer Castells, C/ Mèdic Ballester, Plaça Major, C/Major, C/ Vicent Lerma.

Lectura de premis dels concursos de presentació, fi de festa i cavalcada a l'esplanada del Coetòdrom. 22:45 h.

Nit d'orquestra. 23:00 h. Organitza JLFP.

DIMECRES I DIJOUS, 5 I 6

Recollida dels Ninots de l'Exposició del Gran Teatre Antonio Ferrandis.
De 20 a 21 h.

DIVENDRES, 7

Sopar d'aixellet. 21:30 h

1ª. Nit d'albaes. Aquesta nit tindrem l'honor de rebre al nostre casal a Junta Local fallera que amb la "NIT D'ALBAES" arriben a honrar a les nostres FFMM i Presidents

DISSABTE, 8

2ª. Nit d'albaes.

Concurs de Paelles al nostre casal, patrocinat per TAPIOCA. 21:30 h.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

DIUMENGE, 9

Macrodespertà per l'itinerari habitual, des del monument a les Falles (Gasolinera "3 Caminos") fins a la Plaça Enginyer Castells. 08:00 h.

En acabar desdejuni en la seu de JLFP.

DIVENDRES, 14

Sopar d'aixellet per a la comissió. 21:30 hores.

Lliurament de recompenses per a la comissió major. 22:30 h.

Excursió nocturna amb ruta per a veure les Falles de València, en autobús pagat a escot. 23:30 h.

DISSABTE, 15

Esmorçar de anunciants i Fallers d'Honor. 10:30 h.

Dinar d'aixellet per als infants. 13:30 h.
Comissió Major a les 14:30 h.

Mascletà al Parc Central. 14:00 h.

Sopar de la Plantà infantil. 20:30 h.

PLANTÀ INFANTIL. 21:00 h.

Sopar de la Plantà Major. 22:30 h.

PLANTÀ MAJOR. 23:30 h.

Actuació i DJ. 00:00 h.

DIUMENGE, 16

Comença el recorregut el jurat de monuments. 9:00 h.

Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.

Excursió per als infants "Tour Falles de Paterna". 11:00 h.

Mascletà al Parc Central. 13:00 h.

Concentració al casal per acudir a la lectura de premis. 13:30 h.

Lectura de premis i lliurament de trofeus esportius des de la porta de l'Ajuntament: 14:00 h.

Dinar d'aixellet per als infants. 14:00 h.
Comissió major a les 14:30h.

Concentració al casal per acudir al lliurament de premis. 16:30 h.

La concentració progressiva de les comissions serà en C/ Major, C/ Carretera de Manises, C/ Vicent Lerma i C/ Mallent i Meri a les 17:15 h.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

LLIURAMENT DE PREMIS a la Plaça Enginyer Castells. 18:00 h.

Sopar per a la comissió infantil, patrocinat per Bar JARAMA. 20:30 h.

Sopar per a la comissió major. 22:30 h.

Tradicional concurs de disfresses i ball. 00:00 h.

DILLUNS, 17

Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.

Gymkana + inflables per a la comissió infantil. 11:00 h.

Mascletà al Parc Central. 14:00 h.

Concentració al casal per anar a l'ofrena. 15:30 h.

La concentració progressiva de les comissions serà en l'Avinguda Vicente Mortes. 16:15 h.

OFRENA DE FLORS a la Mare de Déu dels Desemparats. 17:00 h.

Itinerari: Av. Vicente Mortes, C/ Major, C/ Sant Antoni, C/ Sant Salvador, C/ Sant Vicent, C/ Sant Pere, Plaça del Poble.

Sopar per a la comissió infantil patrocinat per Bar LA SED-E 21:30 h.

Sopar per a la comissió major. 22:30 h.

Animació i Discomòbil. 23:30h.

DIMARTS, 18

Despertà per tota la barriada. 8:00 h. En acabar, desdejuni per als participants.

Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.

Dia dels infants. 11:00 h. Jocs Gamer + Pequedisco.

Mascletà al Parc Central. 14:00 h.

Dinar per a la comissió infantil ofert per la FMI EMMA JIMÉNEZ BELDA i el President Infantil NACHO ALACREU GONZÁLEZ. 14:00 h.

Seguidament, lliurament de recompenses infantils.

Berenar infantil i concurs de disfresses. 17:30 h.

Sopar per a la comissió.

Gran "NIT DEL FOC" al Parc Central. 23:59 h.

PROGRAMA D'ACTIVITATS

Animació i Discomòbil. 00:30 h.

DIMECRES, 19

Despertà per tota la barriada. 8:00 h. En acabar, desdejuni per als participants.

Esmorçar per a la comissió. 11:00 h.

Fira per als infants. 11:00 h.

Solemne Missa en honor a Sant Josep a l'església de Sant Pere. 13:00 h.

En finalitzar, desfilada de la comitiva pel C/ Mestre Canós, Plaça Major, C/ Major, Av. Vicente Mortes, C/ Tir de Colom, C/ Rei En Jaume.

Mascletà en el Parc Central. 14:30 h.

Mascletà manual organitzada per la nostra delegació de Foc. 15:00 h.

Seguidament, dinar per a la comissió major ofert per la FM. MANOLITA TRIVIÑO PASCUAL.

Tardeo del Dos de Maig. 17:00 h.

Sopar per als infants. 20:30 h.

CREMÀ INFANTIL. 22:00 h.

Sopar per a la comissió major. 23:00 h.

CREMÀ MAJOR. 00:00 h.

NOTA INFORMATIVA:

LA CREMÀ DELS PRIMERS PREMIS DE LES FALLES INFANTILS SERAN A LAS 20:00 H, 20:45 H I 21:30 H. ELS PRIMERS PREMIS DE FALLA GRAN SERAN A LES 00:00H, 01:00 H I 02:00 H.

FALLES MUNICIPALS: INFANTIL A LES 23:00 I GRAN, A LES 23:30 H.

AQUEST HORARI ESTARÀ SUBJECTE A CANVIS SEGONS DETERMINEN ELS BOMBERS.

LA COMISSIÓ DE LA FALLA DOS DE MAIG I VOLTANTS DE PATERNA NO ES FA RESPONSABLE DELS CANVIS D'HORA I ORGANITZATIUS DELS ACTES DE JLFP.

ELS HORARIS DELS ACTES INTERNS DE LA NOSTRA COMISSIÓ PODEN SER MODIFICATS, COMUNICANT-LOS DE LA MANERA OPORTUNA, AL NOSTRE CASAL I XARXES SOCIALS.

**QUE
COMENCE
EL XICOTET
ESPECTACLE**

Fa molts,

molts anys, quan l'home vivia en les caveres, les persones ja sabien fer coses amb les seues mans. Encara que no tenien eines modernes ni tecnologia com la que usem hui, els primers éssers humans eren molt creatius. Ells fabricaven els seus propis utensilis, roba i objectes per a sobreviure. Per exemple, feien les seues fletxes i llances amb pedres, ossos i fusta, i teixien les seues robes amb pells d'animals.

Amb el temps, aquestes habilitats es van anar perfeccionant i van passar de generació en generació, qualsevol treball artesà passava de pares a fills.

Al llarg de la història, l'ésser humà ha creat i millorat molts oficis que coneixem com a "oficis artesans". Els artesans són persones que fan coses a mà, com a ceràmica, fusta tallada, teixits, joieria, cistelles d'espart, falles i moltes altres meravelles. Cada ofici té el seu propi secret i màgia, i gràcies a aquestes persones, hui podem gaudir d'objectes únics i fets

amb molt d'afecte. Objectes fets a mà amb amor.

Hem recopilat a diversos artesans que treballen a Paterna i València, i cadascun d'ells ens ha comptat una miqueta de la seua "màgia personal". Perquè per a ser un bon artesà, has de tindre màgia a les teues mans. Terrissaire, pintora, artista faller, orfebre, postisser... una xicoteta mostra del que podem fer a mà amb el que això significa: la producció és a xicoteta escala, requereix habilitats manuals i tècniques apreses, el productor o artesà coneix i participa en tot el procés, i s'utilitzen eines de mà. El resultat? Una peça única i de qualitat.

Així que, prepara't per a conèixer més sobre aquests oficis tan especials i com han ajudat a construir el món tal com el coneixem.

ELS PRIMERS ARTESANS DE LA HISTÒRIA

Fa molt, molt de temps, quan no existien les ciutats ni les fàbriques, els primers éssers humans vivien en coves. Encara que no tenien els avanços que tenim hui, com els telèfons o les màquines, els cavernícoles van ser els primers artesans. Això significa que van ser els primers a crear coses amb les seues mans d'una forma molt especial. Descobrirem per què.

Els cavernícoles i les seues eines.

Els cavernícoles necessitaven fer moltes coses per a viure i sobreviure. Com no tenien supermercats ni botigues, havien de fabricar-se les seues pròpies eines per a caçar, recol·lectar menjar, protegir-se i construir els seus refugis. Per a fer eixes eines, usaven el que trobaven en la naturalesa, com a pedres, fusta, ossos d'animals i cuir.

Per exemple, usaven pedres esmolades per a tallar carn o fabricar destrals de pedra per a talar arbres. També feien llances i dards per a caçar animals. Amb tot això, els cavernícoles van demostrar que, encara que no tenien tecnologia moderna, eren molt intel·ligents i creatius.

La màgia de fer coses amb les mans.

A més de fer eines, els cavernícoles també creaven objectes d'adorn. Els agradava decorar-se amb penjolls fets amb ossos, polseres de pedres i dents d'animals. Això també és part del que feien els artesans. Els artesans són persones que creguen coses boniques o útils amb les seues mans.

Per exemple, quan els cavernícoles feien dibuixos en les parets de les coves, també eren artesans. Usaven pedres de colors o carbó per a pintar animals o símbols. Això era una forma d'expressió artística, i ens demostra que els cavernícoles no sols sabien fer eines útils, sinó també crear art.

Per a saber un poc més, no cal anar-se'n molt lluny. Us proposem dos llocs molt interessants per a visitar i molt molt a prop de Paternà.

EL POBLAT DE L'EDAT DEL BRONZE DE LA LLOMA DE BETXÍ

En l'època coneguda com l'edat del bronze, els éssers humans vivien de manera diferent de com el fem hui. Un dels llocs més interessants de la Comunitat Valenciana que ens mostra com vivien en aquesta època és el poblat de la Lloma de Betxí, en el paratge de la Vallesa de Mandor (Paterna).

En eixa època, les persones van començar a usar bronze, un material que es fa mesclant coure i estany, i usaven aquest material per a fer eines i armes més resistents, com a destrals, ganivets i punxons. Aquestes eines els ajudaven a caçar, tallar fusta i treballar la terra. El bronze també els va permetre fer objectes d'adorn, com a polseres i collarets.

Hui dia, és un lloc molt important per als arqueòlegs perquè ens ajuda a conèixer com vivien les persones fa milers d'anys. Les restes de les seues cases, les eines de bronze i els objectes d'adorn ens mostren una miqueta de com era la seua vida

Els primers pintors.

Els homes de les caveres no sols es dedicaven a caçar i recol·lectar menjar, sinó que també feien pintures i dibuixos en les parets de les coves. Usaven pigments naturals, com a terra de colors, carbó o argila, i els aplicaven amb les mans o pinzells fets de branques i pèls d'animals. Moltes vegades, pintaven animals, com a mamuts, cavalls i bisons, perquè aquests animals eren molt importants per a ells. També feien dibuixos de petjades o símbols que potser significaven una cosa especial per a ells, com a màgia per a la caça o per a protegir-se dels perills.

LES PINTURES RUPESTRES DE XULILLA

Un lloc molt important que té pintures rupestres és Xulilla, un bell poble a la província de València. En les coves de Xulilla s'han trobat dibuixos fets pels homes de les caveres. Aquestes pintures són molt antigues, i ens mostren escenes de la vida de les persones de fa milers d'anys.

En les pintures de Xulilla podem veure animals com a cavalls, cabres i cérvols, que eren part de la vida diària dels homes prehistòrics. Aquestes imatges són molt acolorides i es van fer usant colors que els artistes obtenien de la terra i les pedres. També hi ha símbols i figures humanes, algunes d'elles ballant o fent algun tipus d'activitat important.

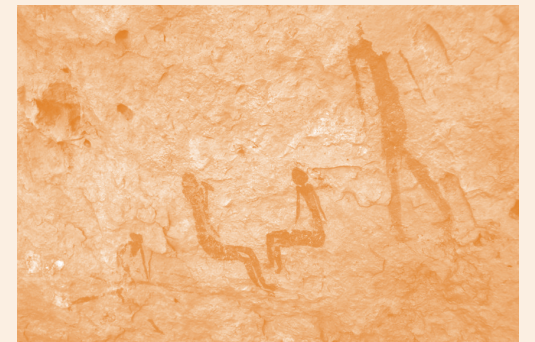
Tal vegada els homes de les caveres pintaven per a protegir-se dels perills o per a demanar bons resultats en la caça. També podrien haver volgut contar històries o expressar les seues emocions a través de l'art.

I com ens van ajudar els cavernícoles?

Els cavernícoles, al ser els primers artesans, van ser molt importants per al desenvolupament de la humanitat. Gràcies a ells, vam aprendre a crear objectes per a protegir-nos, per a comunicar-nos i per a viure millor. El que van començar a fer amb pedres, ossos i fusta, a poc a poc, va anar millorant i transformant-se en els objectes que usem hui.!

Els homes de les caveres van ser els primers artistes i artesans de la història. Ells no sols pintaven bells dibuixos en les parets de les coves, sinó que també fabricaven eines útils per a sobreviure. El jaciment de la Lloma de Betxí i les pintures de Xulilla són dos exemples molt importants que ens ajuden a entendre com vivien aquests primers humans.

Gràcies a les seues pintures i eines, hui podem aprendre més sobre les seues vides, les seues creences i les seues habilitats artístiques. Ells van ser els primers pintors i artesans de la història.

GUILLERMO EXPÓSITO. ORFEBRE

A València, prop del Mercat Central, es troba el taller de Guillermo Expósito. Conegut per fer pintes de valenciana, les de "Flor d'Aigua", anomenades així perquè s'utilitza la tècnica en què es grava el llautó per a fer el dibuix.

Fa molts anys que cisella les pintes que les Falleres Majors de València estrenen el dia de la Crida, entre molts altres treballs.

-Quan vas decidir dedicar-te a això?

Sempre havia sigut un hobby, ja que vinc d'una família de joiers i, en els cursos que vaig fer, vaig aprendre a gravar sobre metall. I així amb el temps, em vaig enfocar cap a la indumentària valenciana i des de l'any 2007, que és quan es va crear el Taller Flor d'Aigua, es va convertir en el meu treball.

-Com va ser el procés d'aprenentatge per a ser un expert en el teu ofici?

Fent cursos de gravat en l'antic Gremi de Joieria que, per desgràcia, va desaparèixer.

-Quina és la teua part favorita del teu treball o del procés?

Crear per a una clienta una peça exclusiva, que ella m'explique què és el que vol i a partir d'ací, fer un disseny que ningú més tindrà igual.

-Quin és el moment en el qual t'has sentit més orgullós del teu treball?

Veure a la Fallera Major de València del 2007 Marta Reglero lluir unes pintes meues en la Crida. Va ser la primera vegada i va ser molt especial.

-Creus que el teu treball està (o ha estat) en perill d'extinció?

Com tot l'artesà, ha tingut moments molt complicats, però sí que és veritat que ara, hi ha falleres que busquen l'exclusivitat en un treball com el meu, 100% fet a mà.

-Com motivaries a un xiquet/a perquè en el futur es dedicara al mateix que tu?

És un ofici molt artístic, molt creatiu, i ple de moments molt especials amb les clientes. Des que venen amb una idea fins que els entregues el treball, és un procés molt bonic.

-Explica'ns una dada curiosa, anècdota, etc. relacionada amb el teu ofici.

Més que una anècdota, el millor del meu treball és veure les cares d'il·lusió quan per fi veuen la pinta que havien imaginat.

HANDMADE
with love

EDURNE RAGA. PINTORA

A Paterna també podem trobar l'estudi d'Eduarne Raga. Ella és il·lustradora i aquarel·lista (i fallera).

El seu treball consisteix a fer obres d'art a través d'imatges, crear records en forma de paper ja siga per a regals, pintar en directe durant les bodes o realitzar aquarel·les per a invitacions de noces.

-Quan vas decidir dedicar-te a això?

Des de xicoteta sempre m'ha agradat pintar.

Tot Nadal els Reis Mags em regalaven llapis de colors i retoladors, i en el col·le la meua assignatura favorita sempre ha sigut plàstica.

Quan em vaig fer major, vaig entrar a la Universitat a estudiar Disseny d'Interiors, però no em va agradar res i arran de la Covid, vaig començar a pintar a aquarel·la fotos dels meus amics i la meua família, i ací és quan vaig començar a adonar-me que la meua passió sempre anava a ser dibuixar i pintar.

-Com va ser el procés d'aprenentatge per a ser un expert en el teu ofici?

Pràctica, pràctica i més pràctica. Al principi em feia por, per si a la gent no li agradava el que feia o m'anava malament, però al final l'important és que t'agrada a tu i et faça molt feliç, practicar molt molt i dedicar-li temps i esforç.

-Quina és la teua part favorita del teu treball o del procés?

La meua part favorita del meu treball és quan em pose música, òbric la meua paleta d'aquarel·les i em pose a pintar, em passen les hores volant!

-Quin és el moment en el qual t'has sentit més orgullós del teu treball?

Quan després de molts mesos de treball hem acabat el disseny de les invitacions. També, quan pintaré en directe a les bodes, perquè a la gent li encanta la idea que estiga pintant tan ràpidament i veure's il·lustrats amb els seus vestits i vestits i que a més es puguem emportar l'aquarel·la a casa.

-Creus que el teu treball està (o ha estat) en perill d'extinció?

Dedicar-se a l'art sempre ha sigut molt difícil, ja que no tots valoren de la mateixa forma cada obra d'art o artista. Jo crec que l'aquarel·la com a tal, és una tècnica que mai deixarà d'existir, l'art o la manera de mirar-lo canviarà, però crec que mai desapareixerà.

-Com motivaries a un xiquet/a perquè en el futur es dedicara al mateix que tu?

Esforç, ganes i molta passió. Que faces sempre el que més t'agrada, i que et faça molt molt feliç.

Sense deixar arrere les mats, la química, la música..., ja que en la vida i en l'art això també és molt important.

-Explica'ns una dada curiosa, anècdota, etc. relacionada amb el teu ofici.

Quan estava començant i vaig obrir el meu estudi d'aquarel·la, l'Associació contra el càncer infantil de Madrid, es va posar en contacte amb mi, ja que estaven organitzant una subhasta benèfica on anava a acudir molta gent per a recaptar diners. Em van proposar anar a pintar en directe i que després la meua obra també fora subastada al costat de la resta de productes.

Va arribar el dia, i pesar d'estar molt nerviosa (era la primera vegada que pintava en directe), vaig anar a Madrid amb tots els materials i llista per a pintar.

Vaig estar 4 hores pintant, en un llenç molt molt gran, pel poc temps i les dimensions del llenç era una cosa que m'estava costant molt i no parava de pensar en el que lleig que estava quedat el quadre.

Sorprenentment, quan ho vaig acabar i ho van ensenyar al públic, van començar la subhasta des dels 100 €, la gent no parava d'alçar els braços per a licitar, i finalment un xic, va comprar la meua aquarel·la per més de 2000 €, tot destinat per a l'Associació contra el càncer infantil.

Va ser increïble, ja que malgrat la por, les presses i que pensava que l'aquarel·la havia quedat fatal, aconseguirem recaptar tot aquests diners per a l'Associació.

JUAN ANTONIO REMEDIOS (REALCE), POSTISSER

També a Paterna, trobem al següent artesà. Si vos dic Juan Antonio Remedios, segurament no sabeu qui és. Però si vos parle de "Realce", la botiga de perruques, malles i monyos de fallera, segur que això sí que vos sona més.

Juanan és el gerent de "REALCE", i es dediquen a la postisseria, és a dir, a la fabricació i venda de malles de fallera, perruques i postissos, realitzant les labors pròpies del treball manual amb els cabells naturals (trenes, coletes, monyos, etc.)

- Quan vas decidir dedicar-te a això?

A vegades en la vida, no decideixes sobre ella, les coses t'arriben i les agafes o deixes passar. En el meu cas, en 1996 i després d'estar treballant de comercial de productes de perruqueria, vaig decidir muntar una botiga de productes a Paterna (el meu poble), i un dels serveis que comencem a donar molt ràpidament va ser el de les malles de fallera. Vaig conèixer a Paco *Brocal que era el senyor que es dedicava a la postisseria tradicional i congeniem molt bé. Amb el pas del temps li vaig comentar un dia mitjà de broma, mitjà de debò, que m'havia de vendre el negoci, però em va dir que no perquè seria en un futur per als seus fills. Poc temps després, 1 o 2 anys, em va comentar que els seus fills havien fet camí d'altra banda i li havien dit que no volien seguir el negoci familiar, i llavors va pensar en el que li vaig dir en el seu moment i me'l va oferir. Arribem a un acord perquè el seu treball no desapareguera i ens el vam portar a Paterna.

- Com va ser el procés d'aprenentatge per a ser un expert en el teu ofici?

Al principi ens va costar bastant aprendre, ja que desconeixia totalment com era el treball, però la il·lusió i l'obstinació en què no desapareguera l'ofici, ens va fer posar totes les nostres forces a aprendre. Al principi només féiem les malles de fallera, i havíem d'aprendre a cosir els cabells primer en les màquines, per a després muntar-lo en els cordons de les malles. Paco es va vindre a treballar amb nosaltres i cosia en les màquines i ens va ensenyar a muntar les malles en els cordons.

Quina és la teua part favorita del teu treball o del procés?

Totes les parts són boniques i ens agraden. Si haguera de nomenar alguna, possiblement seria quan acabes un treball difícil, per exemple, quan aconsegueixes solucionar un problema del client quant al color dels cabells, o quan una fallera té problemes per a posar-se les trosses, siga per tindre pocs cabells o qualsevol altre problema, i aconsegueixes ajudar-lo aplicant tota la teua experiència i sobretot el tracte personalitzat que dona l'artesania. Quan veus la satisfacció d'eixa fallera, quan veus l'alegria en els seus ulls, eixe és un dels nostres moments favorits.

- Quin és el moment en el qual t'has sentit més orgullós del teu treball?

El moment de més orgull és quan et reconeixen el teu treball amb algun premi. I a més si és a la teua ciutat més encara. El dia que ens van atorgar el premi "Paterna Ciutat d'Empreses" a la millor Pime local, ací em vaig sentir orgullós del nostre treball i del nostre equip de treball, ja que ens van premiar amb una distinció empresarial a una empresa artesana (una Pime és una empresa xicoteta, amb pocs treballadors).

- Creus que el teu treball està (o ha estat) en perill d'extinció?

No crec que tinga perill d'extinció. Mentre hi haja Falles tenim clients que són les que mantenen una empresa. La generació que ens precedeix en l'ofici eren molt tancats i molt hermètics a l'hora de comptar i ensenyar com es treballa els cabells, tenien por a la competència.

- Com motivaries a un xiquet/a perquè en el futur es dedicara al mateix que tu?

La motivació l'ha de trobar qualsevol persona en si mateixa. Han de saber el que volen i lluitar per això. Jo el que els puc dir són les bondats del nostre ofici, com el que hem parlat anteriorment. És un ofici que et dona moltes satisfaccions, pots viure d'ell, no és avorrit ni monòton, sempre hi ha reptes nous i experiències noves, i sobretot, com en qualsevol ofici artesà, quan agafes la matèria primera, en aquest cas els cabells, i el transformes amb les teues mans en unes malles de fallera o en uns rodets o monyo, és quan veus el poder que tenim les persones per a transformar qualsevol cosa, fins i tot a nosaltres mateixos.

- Explica'ns una dada curiosa, anècdota, etc. relacionada amb el teu ofici:

En tants anys hi ha moltes anècdotes, i no sabria quin destacar. Però com a dada curiosa us contaré que la majoria de les falleres tenen els cabells foscos i tenim molt poques rosses, per això sempre intentem tindre bastants cabells foscos en els nostres magatzems. A més les falleres que van de rosses s'enfosqueixen els cabells en falles per a posar-se les seues trosses fosques. Doncs bé, normalment les Falleres Majors de València, solen ser de cabells foscos, fins que ens ix alguna rossa (és el cas d'enguany amb Berta), i llavors salten les alarmes en els nostres tallers, ja que a partir d'eixe moment, les falleres rosses comencen a demanar monyos rossos i malles rosses, perquè la Fallera Major de València també és rossa. I clar hem de posar-nos a treballar de pressa per a donar servei a totes eixes falleres també.

INMA JUAN, TERRISSAIRE

Enguany en la vostra signatura de contracte, va poder conèixer de primera mà el seu treball amb el torn. Ella és Inma Juan, ceramista i terrissaire i el seu ofici ve des de lluny, des de la prehistòria, quan ja comencen els terrissaires a fer els atuells per a sopar, i després més endavant també les vaixelles de taula. L'ofici ha anat desenvolupant-se amb els temps, i actualment es fan peces també molt artístiques (encara que la terrisseria sempre ha sigut molt artística), perquè els plats de les taules estan decorats amb pintures de colors, amb esmalts preciosos... Ara també està enfocat cap a l'escultura i es poden fer moltes coses amb el fang.

- Quina és la teua part favorita del teu treball o del procés?

El meu ofici és molt bonic i a mi m'agrada molt. El procés consisteix a agafar el fang i pastar-lo en el torn, donar-li forma i després decorar-lo, pintar-lo i posar-li els esmalts i, finalment, coure'l. Després de coure-ho a 1000 o 1200 °C passa una cosa màgica: la calor i el foc transformen el fang i els esmalts, i apareixen uns colors que no estaven abans. És una sorpresa meravellosa que ens agrada a tots els terrissaires.

- Quan vas decidir dedicar-te a això?

Jo vaig començar amb la terrisseria quan estava estudiant en la universitat, ja que necessitava trobar alguna cosa a fer amb les mans (el meu pare era pintor i pintava falles, entre altres coses). Jo volia desenvolupar eixa vena artística i llavors

va aparèixer Paco Giner, el terrissaire de Paterna que feia cursos. Jo em vaig apuntar i em va agradar tant que mai he parat.

- Com va ser el procés d'aprenentatge per a ser una experta en l'ofici?

He estudiat en diferents escoles, fent cursos i aprenent diferents tècniques. I ara compagine la terrisseria amb fer classes en museus o centres educatius i culturals.

- Quin és el moment en el qual t'has sentit més orgullosa del teu treball? Com motivaries a un xiquet/a perquè en el futur es dedicara al mateix que tu?

Em provoca molta satisfacció quan la gent em diu que li ha encuriat fer un taller de terrisseria i anime a qualsevol que vulga provar, siga com a ofici siga com a hobby, ja que totes dues coses són molt interessants, així que ànim! Segur que en algun moment teniu l'oportunitat d'aprendre amb el fang. A Paterna podeu fer tallers gratuïts i la inscripció es fa a través de la web de l'Ajuntament.

A més, sabíeu que Paterna és molt important per a la terrisseria? Des de l'Edat de Bronze existeixen la terrisseria al poble, i els arqueòlegs han trobat moltes peces davall de la terra, que podeu visitar en el Museu de la Ceràmica de Paterna. Allí també podeu veure "socarrats", que són quadres en els quals el dibuix es pintava sobre una peça quadrada de fang i que són molt famosos.

JOSE CAMPILLO. ARTISTA FALLER

En la nostra comissió tenim com a faller a José Campillo. Ell és artista faller, és a dir: construeix falles infantils.

És un treball artístic que engloba diversos oficis, com a fuster, escultor i pintor entre altres, i tot això per a crear les figures i composicions que es veuen als carrers del 15 al 19 de març en les festes de València.

- Quan vas decidir dedicar-te a això?

És una cosa que des de xicotet sempre m'ha agradat, tot l'artístic sempre m'ha cridat l'atenció, realitzant decorats per a la meua falla, murals, cartells... I un dia l'any 2014 em van proposar realitzar la falla de l'Ajuntament de Paterna. I vaig provar i no va ser mal, i fins al dia de hui.

- Com va ser el procés d'aprenentatge per a ser un expert en el teu ofici?

És un ofici en el qual mai acabes d'aprendre, també les falles van avançant i van canviant, els materials canvien, els tipus de pintura, mecanitzats, estils... Cal intentar estar al dia.

Jo he notat molt el canvi de la meua primera falla fins ara. Amb el temps i el treball dur vas avançant en la tècnica i vas millorant, jo continue aprenent dia a dia coses noves.

- Quina és la teua part favorita del teu treball o del procés?

M'agraden tots els processos que té una falla, però potser els que més m'agraden són els més creatius, com la pintura i l'escultura.

- Quin és el moment en el qual t'has sentit més orgullós del teu treball?

És difícil dir un..., però crec que el reconeixement de les comissions quan plantes la falla i els agrada el teu treball i t'ho fan sentir així, són moments molt especials. I com no, quan ganes primers premis, la gent et dona l'enhorabona i lloen el teu treball... en eixe moment t'adones que has fet bé el teu treball.

- Creus que el teu treball està (o ha estat) en perill d'extinció?

Sí, és un treball que desafortunadament va a menys. Les comissions falleres no apugen els

pressupostos d'acord amb el nivell de vida, i els materials continuen pujant any rere any. Lògicament, cada falla vol el màxim possible, però o fas un monument concorde al pressupost, o en poc temps aquest ofici només donarà pèrdues. És una pena i hauria de fer-se alguna cosa sobre aquest tema, és molt molta faena el que comporta realitzar un monument faller per al benefici real que s'obté.

- Com motivaries a un xiquet/a perquè en el futur es dedicara al mateix que tu?

Bé, el primer que pense és que aquest treball o t'agrada molt o l'odies. Llavors crec que per a dedicar-se a això, has de tindre passió per les falles, per crear, és una cosa que ve de naixement, des de xicotet ja veus a qui li pot arribar a agradar o no. Al qual no li agrada i ho gaudisca, mai aconseguirà res en aquest món de les falles. És molt sacrificat, però és un treball diferent d'un altre qualsevol, perquè quan veus el treball de tot un any als carrers, i que la gent que no coneixes de res li faça fotos i parle bé sobre ell, és una cosa molt especial, i qui ho prova s'enganxa cada dia més.

- Explica'ns una dada curiosa, anècdota, etc. relacionada amb el teu ofici.

Hi ha moltes anècdotes i curiositats que et van passant, com que persones que no coneixes de res, fins i tot fins de fora de València, que any a any venen a propòsit a veure els teus treballs, les teues falles. Gent que t'escriu per xarxes socials per a donar-te l'enhorabona i que recorda tots els teus treballs de cada any, a vegades millor que jo fins i tot, amb tot detall. Per exemple, em va passar amb un d'ells, que em deia: "hey!, l'escena de la xiqueta que vas plantar en 2019 a Paterna que portava unes ulleres rosades i un vestit amb flors em va encantar", i jo ni la recordava.

La veritat que és increïble veure com el teu treball marca a algunes persones i que fins et coneguen pel que fas amb les teues pròpies mans. És molt gratificant.

Falla INFANTIL

ARTISTA FALLER: ÀNGEL NAVARRO

Handmade with love

Explicació i relació de tot allò que conté la Falla Infantil

La nostra falla infantil és, més que mai, art, i tot el que l'embolica són treballs artesans fets a mà. El seu lema "Handmade with love", o cosa equivalent, "Fet a mà amb amor", tracta del desenvolupament de qualsevol treball artístic artesà, i així es mostra pertot arreu, l'artesanía present en el nostre dia a dia i la capacitat de creació amb les mans.

La figura principal no podia ser una altra cosa que una acolorida i graciosa representació de la inspiració, de la qual naixen totes les idees i projectes dels artistes, artesans i persones amb molta creativitat. D'aquesta figura central destaca la seua llarga cabellera d'un color intens i la seua expressió amable. Amb una paleta de colors a les mans, dona curs a totes les seues idees. Al cap del ninot central, apareixen unes xiquetes que representen els colors càlids i freds. Amb aquesta diferència de matisos, triem quins colors utilitzar per a poder pintar un quadre, triar teles per a un vestit i decorar qualsevol cosa. Que importants són els colors!

Podem veure un maniquí molt especial, i vestint-ho, el modista, que representa a tots els professionals que es dediquen a la costura vestint eixe maniquí tan particular. Els costurers i costureres treballen amb molta dedicació i, emprant moltes hores, aconseguen elaborar vestits meravellosos,

com és el de valenciana, el de torrentí o el de saragüells. Vos imagineu un món sense costurers o costureres? No, veritat? Per això, són uns artesans molt importants per a les falleretes i els fallerets.

L'art efímer, que no dura més que uns dies, ací representat per un artista faller que, amb les seues mans, aconsegueix crear figures majestuoses que, cada 15 de març, podem començar a contemplar per nombrosos carrers de la nostra comunitat. Sense ells no tindríem falles, així que també són molt importants per a nosaltres.

Podem conèixer també el treball de l'esparter per a fer a muntó d'objectes com cistelles, cabassos, aventadors, etc., i ací el podem veure fent unes espartenyas amb una xiqueta, que, gràcies a tot l'aprenentatge inculcat pel seu avi continuarà amb un ofici artesà per a poder realitzar productes amb aquest material tan antic. L'espart és una fibra flexible i molt resistent, treta de la planta de l'espart i d'altres plantes, com la pita o el cànem. Molt utilitzat tradicionalment en la construcció amb escaiola. I, per damunt de tot, les espartenyas fetes amb ell, són un producte molt representatiu de la nostra comunitat.

El troglodita o cavernícola, que es mostra amb un llenç davant d'ell, ens porta als primers pintors de la humanitat, que pintaven als seus semblants caçant a les parets de les caveres, i utilitzaven colors dels minerals que es trobaven a la terra, com el roig, el groc i el taronja. Els colors s'untaven directament amb els dits, encara que també es podia escopir la pintura sobre la roca, o es bufaven amb una canya buida fines línies de pintura.

Podem trobar també a la nostra falleta l'art dels "amigurumis", és una artesanía que ve d'un país llunyà, i es tracta de realitzar personatges amb punt de ganxo. La paraula "amigurumi" és japonesa, el significat de la qual es divideix en "ami" que és teixir i "nigurumi" que significa ninot. Pots crear tota mena d'"amigurumis", ja siguin objectes, animals, aliments... Existeixen kits molt interessants si vols començar en el món dels "amigurumis"!

Hi ha algunes persones que es dediquen a fer joies de manera artesanal i amb matèries primeres com l'argila polimèrica (és a dir, que no necessita cocció per a fer-se dura), i altres materials com a pedres i metalls. Aquestes joies es denominen bijuteria, i els joiers que les realitzen aconseguen peces meravelloses com a arracades, polseres i collarets.

Un altre treball artesà importantíssim per a les falles és el dels orfebres. De fet, les falleres lluïm les seues obres d'art quan vestim el trage regional, encara que també poden realitzar un altre tipus de treballs, com a joies i corones, que podem veure en les imatges religioses, per exemple la que porta nostra Mare de Déu dels Desemparats. Els orfebres es dediquen a fer amb les seues mans els adreços i les pintes que lluïm les falleres vestides de valencianes, i el seu és un ofici que roman hui en dia gràcies, principalment, a la nostra indumentària.

Tots aquests treballs artesans "Handmade with love" són treballs fets a mà amb molt d'amor, i la nostra falla infantil és ella mateixa un d'ells. Així que, si voleu fer un recorregut fantàstic pels oficis artesans i contemplar un treball d'artesanía fet amb molta estima, quedem el dia 15 de març a la nostra plaça del Dos de Maig!

Handmade with LOVE

Fet a mà amb molt d'amor
així es diu la nostra falleta
que porta el nom d'una princesa,
de cabell morat com els seus ulls,
i les ones dibuixades amb llum encesa .

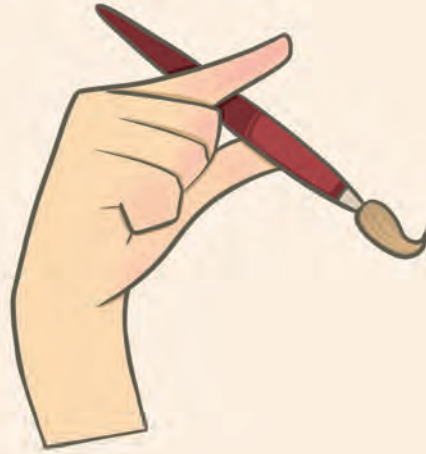
En el racó d'un taller amagat,
un somni infantil es va fer realitat.
Amb mans xicotetes, plenes d'il·lusió,
va nàixer esta falleta, de pur amor.

Les mans van pintar un cel estrelat,
un món de màgia en cada costat.
El cartó es convertix en un gran castell,
i l'amor el decora amb colors de paper.

Ací no hi ha màquines, tot és crear,
amb tisores, pinzells i ganes de somiar.
Cada figura, cada color,
està fet a mà, està fet amb molt amor.

La flama que la cremarà i pujarà al cel,
porta amb si un tendre anhel:
Que l'esforç, l'art i la passió,
ens unisquen sempre en una cançó.

Xiquets i xiquetes, mireu amb orgull,
la qual cosa junts vam fer, sense més aldarull.
Perquè en esta falleta, de cor pur,
l'amor i les mans van forjar el seu futur!

el TALLER de les MANS MÀGIQUES

En un xicotet poble envoltat de muntanyes i verds prats, existia un taller que era conegut per tots com "El Taller de les Mans Màgiques". Allí vivia i treballava Natxo, un artesà de mans gastades però plenes de màgia. Les seues creacions eren úniques: mobles tallats amb delicadesa, ninots de fusta i de fils que semblaven cobrar vida, xicotets cofres que guardaven secrets en el seu interior, vestits fets de seda perquè totes les xiquetes se sentiren princeses, sabatilles d'espart que quan te les posaves no et cansaves mai i objectes de llautó que relluïen més que el sol. No obstant això, el que feia especial el seu treball no era només la seua habilitat amb les mans, sinó l'amor amb el qual donava vida a cada peça.

Des que era jove, Natxo havia après que l'art de crear no era només qüestió de tècnica, sinó de cor. "Cada objecte té una història, i cada història mereix ser comptada amb amor", solia dir a qui li visitava.

Un dia, va arribar al taller una joveneta molt especial anomenada Emma, que sostenia un xicotet quadern ple d'esbossos fets per ella i tots els seus amiguets de la seua comissió de la falla amb els seus llapis de colors. Els seus ulls brillaven d'il·lusió, però la seua veu tremolava en parlar, no sabia que podia passar.

—Natxo, necessite la teua ajuda. Vull crear un regal especial per a la meua falla. Alguna cosa que li recorde tot l'amor que ens ha donat al llarg de tota la seua existència.

El jove va mirar els esbossos amb atenció i va assentir amb un somriure.

—Farem alguna cosa més que un regal, Emma. Crearem un record etern.

Durant les setmanes següents, Emma va treballar al costat de Natxo en el taller. Ell li va ensenyar a tallar la fusta amb cura, a triar els colors que millor expressaven els seus sentiments, a polir cada detall amb paciència i a embolicar el regal amb les millors sedes. "L'amor està en els detalls", li repetia mentre treballaven.

Emma i Natxo van decidir crear una falla amb llum pròpia, on la Inspiració en forma de dona arreplegava tots els dibuixos que els xiquets i xiquetes de la comissió havien anat fent. En la part de dalt, van tallar una escena on dues xiquetes representaven els colors càlids i freds, eixos colors que amb eixa diferència de matisos ens conviden a triar quins són els més adequats per a pintar un quadre, decidir teles i decorar qualsevol altre objecte. Al voltant de la Inspiració van incloure figures de modistes, com a homenatge a totes eixes persones que es dediquen a cosir els nostres vestits de valencians, imatges d'homes treballant l'espert, fent sabatilles, cistelles, canastres, orfèvres tallant amb el seu cisell els adreços que lluïm en falles i tots aquells treballs artesans fets amb les mans i que a poc a poc poden anar desapareixent.

La inspiració no deixava que els seus caps pararen de crear.

Emma va notar com el seu entorn canviava, sentia que les branques dels arbres s'entrellaçaven com si foren mans dansant, va escoltar el somriure del riu en xocar amb les roques i va sentir la calor del Sol transformar-se en ombres sota els seus peus.

—Això és la inspiració? —va preguntar amb una mescla de sorpresa i dubte.
—La inspiració és veure el món amb nous ulls i trobar bellesa fins i tot en el més simple —li va respondre Natxo—. Està en les rialles, en els records, en els errors i en els somnis.

I va arribar el 15 de març i la falleta va ser col·locada en la plaça enmig d'una xicoteta cerimònia. Tots els xiquets i xiquetes de la comissió admiraven la bellesa de l'obra, però més que això, sentien la calidesa que emanava d'ella. Les figures tallades, escatades, pintades, semblaven cobrar vida sota la llum del sol, i cada persona que la visitava deia sentir una cosa especial: pau, alegria, connexió.

Emma, mirant la falleta amb orgull, va entendre finalment el que Natxo li havia ensenyat. No es tractava només de crear coses boniques, sinó de transmetre alguna cosa a través d'elles: amor, històries, emocions.

La història d'Emma i Natxo es va estendre per tot el poble, i prompte més persones van començar a visitar "El Taller dels Somnis" amb idees i projectes plens de significat. Junts van continuar treballant en el taller, creant peces que contaven històries i que portaven l'amor de qui les encarregava. Amb cada objecte, demostraven que, encara que el temps passara, els treballs fets amb amor mai deixaven de tocar el cor dels qui els rebien.

I així, "El Taller dels Somnis" es va convertir en un lloc on, no sols es fabricaven objectes, sinó on s'immortalitzaven els sentiments i els records, demostrant que el veritable valor de l'artesà està en l'amor que l'inspira.

LES MANS QUE creen amor

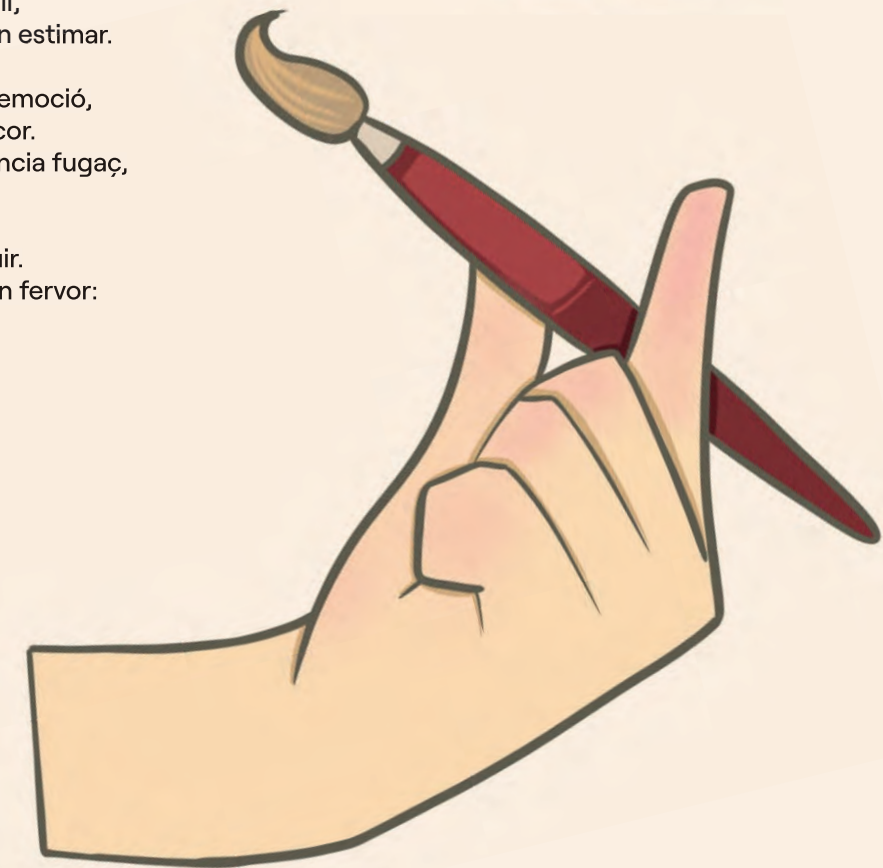
En un racó de fusta i calor,
les mans dibuixen somnis amb amor.
Entre fils, pinzells i un vell torn,
naix l'art que travessa l'entorn.

Un bol que guarda la llum de la llar,
un cofre que amaga secrets de la mar.
Cada peça porta el bategar del creador,
una espurna de l'ànima, un raig de sol.
El fang murmura històries en girar,
la tela es tiny de somriures en passar.
El cisell murmura un cant ancestral,
i el martell compon el seu ritme vital.

En cada nus, en cada fil cosit,
hi ha un tros de vida ofert.
El temps s'enllaça en el treball,
perquè el fet a mà és etern en estimar.

No hi ha màquina que imite l'emoció,
ni que repetisca el tacte del cor.
Cada objecte porta una essència fugaç,
única i pura, mai serà igual.
Així, els artesans tixen l'ahir,
amb l'ànima oberta a l'alba lluir.
Perquè en cada creació viu un fervor:
l'art que naix del pur amor.

ELENA MARTÍNEZ

Saluda Fallera Major Infantil

Hola a tots!

Estic superemocionada de ser la Fallera Major Infantil de la Falla Dos de Maig d'aquest any! Ser Fallera Major és un somni fet realitat per a mi, i no puc creure que al final haja arribat aquest moment tan especial. Per a mi, la Falla Dos de Maig és la millor falla del món, i és un honor poder representar-vos.

Les Falles són una festa màgica on tots ens ajuntem per a gaudir, riure i celebrar. Cada any, he vist com els nostres carrers s'omplin de colors, música i alegria, i ara em toca a mi viure-ho des de dins! Espere que aquest any visquem moments inoblidables, plens de diversió i màgia.

Vull convidar-vos a participar en tots els actes, a fer noves amistats i a gaudir al màxim d'aquesta experiència tan única.

Vull agrair de tot cor a la meua família, als meus amics i a tots els fallers de la Falla Dos de Maig per estar sempre al meu costat. Sense el vostre suport, aquesta aventura no seria tan especial. Cada somriure, cada abraçada i cada moment compartit faran que aquestes Falles siguen encara més memorables.

Estic desitjant viure cada moment amb tots vosaltres: les mascletaes, les ofrenes, les festes... Tot serà increïble! Preparem-nos per a viure unes Falles inoblidables plenes d'amor, amistat i moltes rialles!

Visca la Falla Dos de Maig! Visca València!

Amb molt d'amor,

Emma

EMMA JIMÉNEZ BELDA
Fallera Major Infantil 2025

Saluda President Infantil

Estimats fallers, falleres i sobretot, amics de la nostra festa:

Any rere any, els nostres carrers s'engalanen d'art, tradició i pólvora per donar vida a aquesta màgica tradició com són les falles, que no són més que la representació de la unió d'un poble. Aquest llibre que tens en les teues mans és la prova de la passió, l'esforç i la il·lusió que hem posat en cada instant d'aquest exercici faller.

La nostra comissió, la que m'ha vist nàixer i créixer, unida per l'amor a les nostres arrels, ha treballat incansablement per omplir d'alegria cada racó del nostre casal, per ressaltar els nostres costums i per continuar transmetent, de generació en generació, els valors d'aquesta gran festa única al món.

Estic molt agraït amb totes eixes persones, liderats pels nostres incansables copresidents Elena i Carlos, que han dedicat el seu temps i energia per fer del nostre any un

any inoblidable: als delegats que maquinen tota classe de bogeries i que les aconseguen dur a terme, a les nostres falleres majors, Emma i Manolita, que representen l'essència del Dos de Maig amb orgull i elegància, i a cadascun de vosaltres, que sou l'ànima de la nostra comissió.

Aquest llibre és molt més que un simple record, és un homenatge a l'esforç compartit i una invitació a gaudir de tot el que està per vindre: les nostres esperades presentacions, la màgia de la planta, l'emoció de l'ofrena i la calor del foc purificador de la nostra cremà.

Continuem lluitant amb força i alegria per fer el futur de la nostra festa cada vegada més gran. Desitge, que aquestes Falles 2025 siguen inoblidables i que tots puguen divertir-se tant com nosaltres anem a fer!

Visca Paterna, visca València
i visca la falla Dos de Maig!

NACHO ALACREU GONZÁLEZ
president Infantil 2025

Directiva y comissió infantil

President

Nacho Alacreu González

Vice President 1r.

Rodrigo Castillo Gil

Secretari

Álvaro Luján Ruiz

Tresorer

Hugo Sánchez de la Blanca

Comptador

Ferran Jarque Moya

Delegat

Daniel Pérez Moya

Delegat

Rubén Andrés García

Jose Luis Abellán Asins
Sergio Alhambra García
Sheila Almarcha Rodríguez
Ruben Andrés García
Nerea Barroso Rodríguez
Hugo Bort Meléndez
Sergio Buendía Galdeano
Alejandra Campillo Ferrero
Aitana Campillo Ferrero
Hugo Cano Maeso
Marcos Cano Maeso
Ariadna Cañada Jiménez
Emma Carrillo Grünwald
Luca Carsí García-Pardo
Rodrigo Castillo Gil
Marianela de la Cruz Torres
Ariadna Doblas García
Marta Domínguez Díaz
Sofía Elvira Saez
Enzo Espinosa Gómez
Enma Fernández Rubio
Olivia Galindo Márquez
Pau Gijón Martínez
Valeria Gil Asensi
Ainhoa Gil Recao
Evelio Giménez Tuccelli
Miranda Gómez Piquer
Triana Gómez Ramírez
Lola Gómez Santisteban

Maria González Catalán
Jorge González Catalán
Sara González Romero
Sofía Guillem Rubio
Gonzalo Herrera Coronado
Mireia Herrero Muñoz
Ferran Jarque Moya
Joel Jimenez Belda
Leire Juárez Díaz
Megan Juárez Díaz
Ana Lázaro Juan
Cecilia Angélica López Acosta
Catalina Anahí López Acosta
Jaume Lozano Roa
Álvaro Luján Ruiz
Valeria Luján Ruiz
Isabella Marín Almeida
Rocío Maroto Rodríguez
Jose Márquez Talón
Daniela Martínez Flors
Amparo Martínez Flors
Noa Marz Sanz
Sara Membila Matilla
Iciar Molina Jordá
Alejo Molina Jordá
Jordan Monreal Castillo
Jade Monreal Castillo
Joel Ogallar Cerveró
Shaila Ojer Villena
Manuela Parra Martínez
Carmen Pavlinova Roldán
Oliver Peña Ruiz
Zoe Peñarrubia Pascual
Marta Pérez Benito
Daniel Pérez Moya
Sofía Pérez Moya
Mar Picó Ruiz
Martín Picó Ruiz
Marc Puchau Moreno
Emma Redondo Ruiz
Sofía Redondo Ruiz
Raul Riera Rodríguez
Laura Rocafort Gázquez

David Rodríguez Huerta
Elvira Rojas Brisa
Enrique Rojas Brisa
Martin Rubio Benlloch
Lucia Ruiz Gómez
Joan Ruiz Gómez
Vega Ruiz Pérez
Dylan Ruiz Simarro
Nerea Ruiz Simarro
Alma Ruiz Zuriaga
Hugo Sánchez de la Blanca
Valeria Sánchez Lombardero
Gonzalo Sánchez Lombardero
Sabrina Santisteban Pérez
Lydia Socuélamos Cabezas
Javier Socuélamos Cabezas
Ainhoa Talón Romero
Arya Renata Talón Romero
Carla Tarazona Romero
Marc Tarazona Romero
Noelia Uguet Mateo
Gonzalo Vega Ruiz
Dylan Verdejo Palacios
Alba Verdejo Requena
Arantxa Zafra Riera

CAIRO
ROMERO
GRINTALE

RECOMPENSES JUNTA CENTRAL FALLERA

Distintiu de coure

Sheila Almarcha Rodríguez
Nerea Barroso Rodríguez
Aitana Campillo Ferrero
Emma Carrillo Grünwald
Sofía Elvira Saez
Enma Fernández Rubio
Ainhoa Gil Recao
Miranda Gómez Piquer
Sofía Guillem Rubio
Leire Juárez Díaz
Megan Juárez Díaz
Isabella Marín Almeida
Amparo Martínez Flors
Daniela Martínez Flors
Manuela Parra Martínez
Carmen Pavlinova Roldán
Zoe Peñarrubia Pascual
Cairo Romero Grintale
Noelia Uguet Mateo
Alba Verdejo Requena

Distintiu d'argent

Hugo Bort Meléndez
Alejandra Campillo Ferrero
Luca Carsí García-Pardo
Jade Monreal Castillo

Distintiu d'or

Marianela de la Cruz Torres
Valeria Luján Ruiz
Jordan Monreal Castillo
Elvira Rojas Brisa

RECOMPENSES JUNTA LOCAL FALLERA

Esmaltada

Aitana Campillo Ferrero
Ariadna Cañada Jiménez
Marta Domínguez Díaz
Sara González Romero
Ana Lázaro Juan
Noa Marz Sanz
Sara Membila Matilla
Manuela Parra Martínez
Marta Pérez Benito
Marc Puchau Moreno
Marc Tarazona Romero
Dylan Verdejo Palacios

Argent

Hugo Bort Meléndez
Alejandra Campillo Ferrero
Luca Carsí García-Pardo
Jade Monreal Castillo
Jordan Monreal Castillo

Or

Marianela de la Cruz Torres
Valeria Luján Ruiz

RECOMPENSES COMISSIO'

Argent

Sergio Buendía Galdeano
Joel Ogallar Cerveró
Emma Redondo Ruiz
Raul Riera Rodríguez

Premis 2024

1r. PREMI MONUMENT MAJOR SECCIÓ ESPECIAL.

2n. PREMI MONUMENT INFANTIL SECCIÓ ESPECIAL.

ENGINY I GRÀCIA MONUMENT MAJOR SECCIÓ ESPECIAL.

PREMI MILLOR FALLA DE PATERNA JLFP

PREMI MILLOR FALLA DEL MUNICIPI GENERALITAT VALENCIANA

1r. PREMI FÍ DE FESTA INFANTIL GRUP B.

4t. PREMI PRESENTACIÓ INFANTIL GRUP B

2n. PREMI CAVALCADA DEL NINOT

2n. PREMI CONCURS LLIBRET JLFP

2n. PREMI CARRERS ENLLUMENATS

Delegació esports

Amb el nou exercici van començar noves metes i noves il·lusions. Aquest projecte se'm va plantejar una vesprada, estant en l'assaig del playback infantil. Em van cridar Sheila i Rober, els vices a càrrec de la delegació d'esports, volien parlar amb mi, per a proposar-me portar la delegació. "Buff...", vaig pensar, "si fa molt de temps que no es fa res!"

Però em va semblar un repte dur-ho a terme, i vaig anar a la reunió de delegats de junta local on es parlava de jocs en diferents casals i maratons d'un dia només, i damunt, els diumenges... jo vaig pensar, "ara sí que ja tinc clar que no s'apunta ni Déu..."

Per a aquesta aventura necessitava ajuda, i vaig pensar en Marisa Matilla. Li ho vaig oferir una vesprada que estàvem en el bar Jarama, esperant a que les nostres xiquetes acabaren l'assaig. I Marisa em va dir que sí! Així que, val, ja teníem la delegació muntada, ara faltava veure què passava. Sense cap esperança que s'apuntara ningú (ho sent soc així de sincer), prepararem els qüestionaris perquè s'apuntara la gent als campionats d'esports de junta local, i la sorpresa va ser que es van apuntar falleres i fallers a tots els esports, en totes les categories tant majors com infantils.

La nostra primera participació d'enguany va ser el futbol 7, allà pel mes de juliol amb un grup de xavals i "menys xavals" que van estar a l'altura i van aconseguir el subcampionat.

Poc a poc, s'han seguit celebrant els diferents campionats, amb resultats diversos però estant a l'altura en tots els que hem participat, i deixant a la nostra comissió en un lloc més que digne en quant a participació i resultats.

Hem obtingut els següents trofeus:

TRUC - A	JONATHAN FRIMPONG ALEJANDRO CÓRDOBA	TERCERS
TRUC - C	ALBERTO GALLARDO FÉLIX GALLARDO	SEGONS
PARXÍS - C	JUAN MANUEL CUENCA CARLOS AGUSTÍ	SEGONS
RUMMIKUB - A	INÉS DE DIEGO AROA LÍNDEZ	SEGONS
RUMMIKUB - C	ÁLVARO RODRÍGUEZ M.º JOSÉ ORTEGA	TERCERS
ESCACS - A	SENTO ALACREU	SEGON
PADEL - B	ALEJANDRO CÓRDOBA JUAN ALCARRIA	SEGONS
PADEL - C	DAVID MORA GABRIEL CANO	TERCERS
FRONTÓ - B	OMAR ROMERO ROBERTO BELDA	SEGONS
PARXÍS INFANTIL	MARIA GONZÁLEZ ROCIO MAROTO	EXHIBICIÓ
FUTBOLÍ INFANTIL	ENRIQUE ROJAS ELVIRA ROJAS	EXHIBICIÓ
DAMES INFANTIL	MARTA DOMÍNGUEZ	EXHIBICIÓ
FUTBOL INFANTIL	ALEJO MOLINA	EXHIBICIÓ

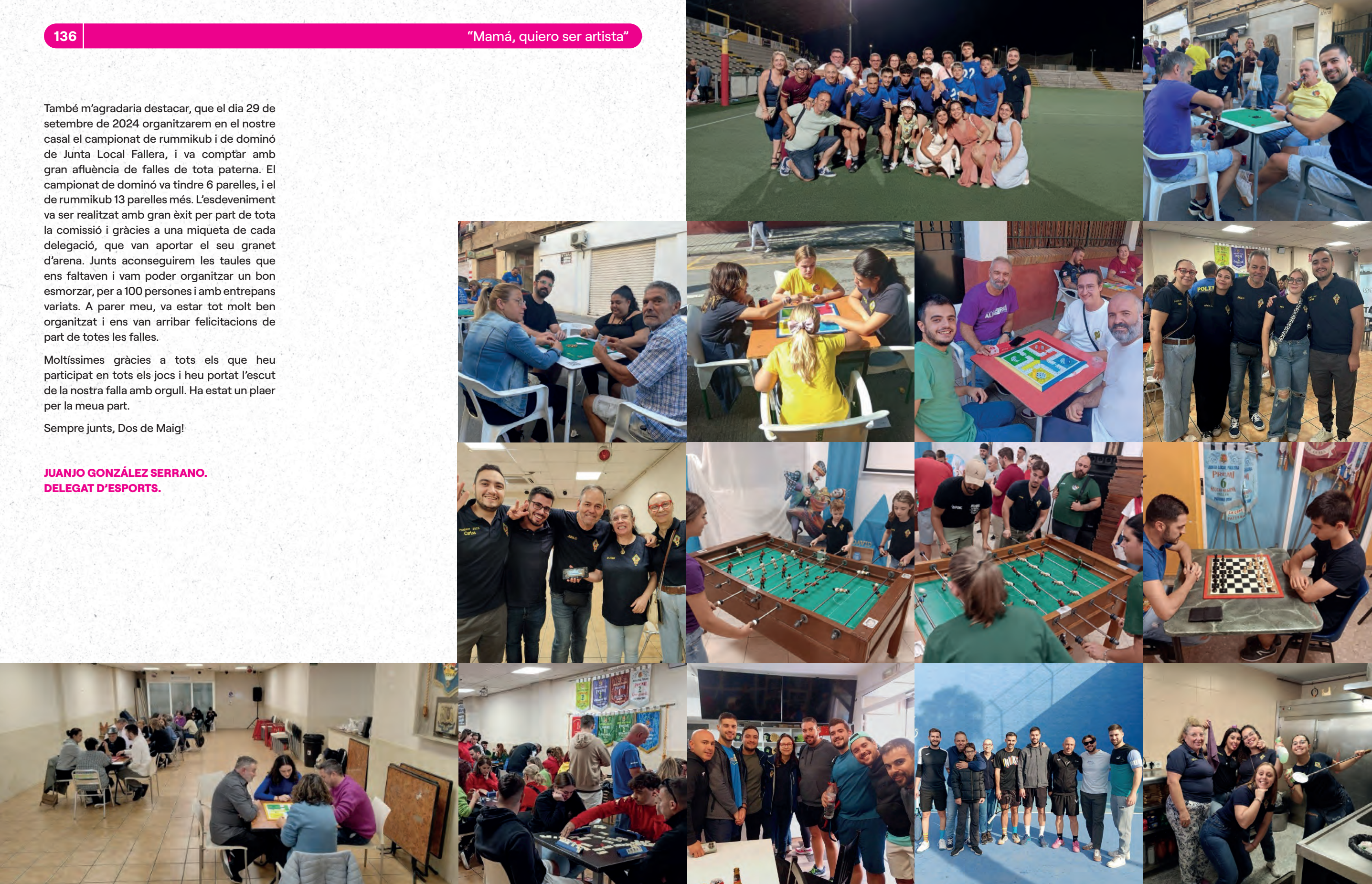
COL·LABORACIONS

També m'agradaria destacar, que el dia 29 de setembre de 2024 organitzarem en el nostre casal el campionat de rummikub i de dominó de Junta Local Fallera, i va comptar amb gran afluència de falles de tota paterna. El campionat de dominó va tindre 6 parelles, i el de rummikub 13 parelles més. L'esdeveniment va ser realitzat amb gran èxit per part de tota la comissió i gràcies a una miqueta de cada delegació, que van aportar el seu granet d'arena. Junts aconseguirem les taules que ens faltaven i vam poder organitzar un bon esmorzar, per a 100 persones i amb entrepans variats. A parer meu, va estar tot molt ben organitzat i ens van arribar felicitacions de part de totes les falles.

Moltíssimes gràcies a tots els que heu participat en tots els jocs i heu portat l'escut de la nostra falla amb orgull. Ha estat un plaer per la meua part.

Sempre junts, Dos de Maig!

JUANJO GONZÁLEZ SERRANO.
DELEGAT D'ESPORTS.

Delegació infantil

Estimats fallers i falleres,

Som Maria i Mireia, vicepresidentes d'infantils de la nostra benvolguda falla. Ens considerem falleres dels peus a la pinta, sempre disposades a fer una miqueta més gran aquesta festa. I és per això que, enguany assumim aquest càrrec amb gran il·lusió i amb el ferm propòsit de treballar en equip per a crear moments inoblidables per als nostres xiquets i xiquetes, els que representen el futur de la nostra comissió.

Des de sempre, els més xicotets i xicotetes de la nostra falla ens omplin d'alegria i energia, i és per això que ens comprometem a construir un espai ple de màgia, riures i companyonia. Perquè són ells els que ens inspiren a continuar avant, a creure en un futur millor i a gaudir al màxim de la festa fallera!

Per això, des de l'inici d'aquest exercici, comencem a treballar en diferents actes i activitats per a la nostra comissió infantil. Començant per l'apuntà, on preparem diversos jocs i tallers per a passar un matí d'allò més divertit al costat de tots els nous fallers que aquest exercici han volgut formar part de la nostra família fallera.

Al mes de maig celebrarem, amb tots els menuts i les seues "mamis", el dia de la Mare, amb el tradicional berenar amb taller per a fer el regal per a elles.

Al juliol, com ja és costum en la nostra comissió, preparem la festa de l'estiu, amb piscines i jocs d'aigua. Com també és tradició, ningú pot anar-se'n sec a casa i fins al més major, acaba gaudint de l'aigua.

Continuem fent falla, però aquesta vegada en la Germanor al costat de les altres falles de Paterna. Així doncs, vam fer tallers al Parc Central per a divertir als més xicotets i xicotetes

de les nostres comissions.

D'altra banda, organitzarem un berenar/col·laboració amb el nostre artista infantil, ja que per primera vegada els nostres infantils formaran part del nostre monument com podreu veure a partir del 15 de març en la nostra plaça.

Arribem a novembre amb un dels actes més especials de tot l'exercici, la signatura de contracte infantil. Enguany aquest acte tenia un nou propòsit: ajudar als que més ens necessitaven després de la DANA, i així va ser com vam poder comprovar el cor immens que tenen els nostres xiquets i xiquetes. Després de molta faena per a preparar aquest acte, sentirem orgull una vegada més de pertànyer a aquesta gran comissió i desitgem que Emma i Nacho se sentiren de la mateixa manera.

Finalment, i com és tradició, nostra tan desitjada festa 24 hores, on comencem visitant el vaixell nadalenc del Pare Noel. Més tard, al casal, realitzarem jocs tradicionals, tallers nadalencs, festa pre-nit de Cap d'Any i festa de pijames. Després d'un dia de no parar, encara que no gaire prompte, els nostres infantils van caure rendits, i la nostra delegació també. Ho teniem més que merescut.

Estem segures que continuarem fent grans coses per als més xicotets de la nostra comissió. Així doncs, només volem desitjar una setmana fallera màgica i inoblidable. Ens veiem en cada somni faller, en cada riure dins del nostre casal i en cada abraçada compartida amb algun de vosaltres!

Les "Vices" d'infantils,

Maria Solá Moreno i Mireia Bort Lorente.

Delegació playbacks

SHOW MUST GO ON

L'inici d'un nou exercici per a la Delegació de Playback és sempre un moment emocionant. Al cap i a la fi, per a molts (xiquets, joves i veterans), el playback és una manera de viure la falla. Alguns fins i tot dirien que és una manera de viure la vida. No tots estan disposats a passar diverses hores a la setmana (vesprades per als xiquets i nits per als majors) «tancats» en el casal assajant una vegada i una altra durant mesos. De setembre a febrer. Sis mesos d'assajos, reunions, proves de vestuari... Per també sis mesos de convivència, riures, alguna caiguda i enguany, fins a fenòmens paranormals (necessitem un equip de música nou, per favor i gràcies).

L'exercici playbackero va començar amb reunions «informals», idees compartides i un consens final al qual es va arribar entre tots els delegats, que enguany som Juanvi, Ester, Carlos, Claudia i Paula (qui escriu aquestes paraules). Després de tindre clar què volíem fer, sorgeix la segona qüestió, i tal vegada la més important: el com. Per a respondre-la, és necessari començar amb les reunions, tantejar quanta gent participarà enguany, buscar idees de vestuari, decidir les cançons i guionitzar de manera general la història que volem contar.

El lògic seria que amb setembre haguera arribat l'inici dels assajos dels nous musicals, però en el cas dels xiquets, el seu calendari va ser diferent. I és que, ja que treballem durant 6 mesos perquè en poc més de 20 minuts tot haja arribat a la seua fi, doncs què menys que aprofitar eixe treball i participar en diferents concursos. Per al qual no estiga familiaritzat amb el món dels concursos de playback, vos l'explique: tots sabem que a Paterna existeix el concurs de Presentació i Playback, en el qual competeixen totes les falles del

poble que així ho desitgen. Però hi ha món més enllà de la frontera patenera, i és que en diversos municipis (inclòs el nostre), hi ha falles que organitzen un concurs «interlocal» on participen diferents comissions.

El primer concurs de l'any per als nostres xiquets i el seu «Poppins: el Musical» va ser el de Picassent el dissabte 28 de setembre, organitzat per la Falla Mercat, on a més aconseguim el Premi a la Millor Coreografia Infantil. Sens dubte, un bon inici per als nostres xicotets artistes. Un mes després, la Falla Mestre Serrano de Paiporta, va organitzar la 1a edició del seu concurs, en el qual també participem. I com no podia faltar, una setmana després, Mary Poppins i els xiquets del Dos de Maig es van traslladar a Benetússer per a participar en el concurs organitzat per la Falla Plaça de Lepanto. I encara que no vam tindre tanta sort, participar en un concurs sempre és una experiència positiva per a tots, ja que així és com es cultiva l'amor pel playback. La nostra última actuació, va ser en la Presentació de la Falla José Benlliure - Teatre de la Marina, com a obsequi a la seua Fallera Major Infantil. Una experiència molt bonica que va servir com a adeu a «Poppins».

I si parlem de concursos, no podem oblidar el que organitzem nosaltres. Per quinze any, la Falla Dos de Maig va organitzar el Concurs de Playback "Vila de Paterna". Un cap de setmana amb molt, moltíssim treball, però també un dels nostres favorits. Muntar l'escenari; comprar, cuinar i servir en barra; organitzar a les comissions i els seus decorats; control de música i llums (amb algun contratemps extern que aconseguim solucionar); presentar, vendre i realitzar la rifa, netejar les graderies... Un esforç titànic que any rere any és possible gràcies al treball dels nostres fallers. Dues nits plenes

d'actuacions meravelloses, trobades amb vells amics, i l'oportunitat de conèixer a gent nova que comparteix la mateixa passió que tu: el playback.

Per part nostra, tant la delegació de playback com tots aquells que participen estem treballant des de setembre perquè el divendres 14 i el diumenge 16 de febrer, els nostres representants d'enguany, la comissió i tots aquells que vinguen a veure'ns, puguem gaudir d'un espectacle digne del Dos de Maig. Els models ja han sigut assignats, les teles comprades i els vestuaris estan en procés. Els assajos avancen a la velocitat de la llum, i en el moment en el qual estic escrivint això, ja queden menys de 2 mesos. Serà un cap de setmana diferent, en un nou escenari que ja ens ha donat uns quants maldecaps: I on ens canviarem? No podem creuar d'un costat a un altre? Però com sempre, el show ha de continuar. I el Dos de Maig, de nou, brillarà sobre l'escenari. D'això no hi ha dubte.

Per cert, recordeu els concursos en els quals van participar els nostres xiquets? El concurs de Benetússer va ser el dissabte 26 d'octubre, tres dies abans de la terrible DANA que va arrasar amb el poble. Picassent i Paiporta, que havíem visitat feia tan poc, també van ser pobles afectats. De fet, la gran majoria de les comissions que van participar en el nostre concurs, provenen d'eixes poblacions que encara continuen intentant recuperar la normalitat. Per això, volem aprofitar aquestes línies per a continuar oferint el nostre suport a totes elles. I si després de llegir aquestes paraules vols ajudar-los a reconstruir-se, pots consultar tota la informació sobre donacions en els seus comptes d'Instagram:

- Falla L'Albufera de Catarroja @fallaalbufera
- Falla El Rabal de Catarroja @fallaelrabal
- Falla La Regió de Catarroja @fallalaregio
- Falla La Rambleta de Catarroja @fallarambletadecatarroja
- Falla Sant Antoni de Paiporta @acfallasantantoni
- Falla Mestre Serrano de Paiporta @fallamestreserranopaiporta
- Falla Verge dels Desemparats de Paiporta @falladelpoble_
- Falla Joventut d'Albal @fallajoventut
- Falla Lepanto de Benetússer @fallaplazalepanto

Delegació de Playback 2025

Delegació RRPP

I com en un cicle sense fi, dient adeu a març i amb l'apuntà molt a la vora, donàvem principi a un altre any més en la delegació de RRPP.

Normalment, la majoria d'actes segueixen la mateixa dinàmica un any darrere l'altre. Però sempre, pujant un escaló més, donant una altra volta de rosca.

Per això, pertànyer a aquesta delegació pot semblar "a priori" una cosa senzilla, perquè tot es planteja de la mateixa forma. Però no, no és tan senzill...

Centrant-nos, per exemple, en les darreres signatures de contracte, han sigut totes elles tan diferents i úniques, que és innegable que ens agrada el risc, la innovació i deixar el terme "políticament correcte" en el fons d'un calaix. Un viatge en el Orient Express, una Revolució a França, una cantina "mariachi", visitar Bali, un concert de piano en el fons marí, sopar de gala al castell de Malèfica, acabant enguany amb un espectacle cabareter, on tots els assistents vam ser artistes, en el Teatre del Dos de Maig.

Què vull dir amb això? Doncs que es van succeint els exercicis fallers i mai deixem d'inventar i d'intentar no quedar-nos estancats. Si hi ha possibilitat, per xicoteta que sembla, de fer un passet avant, el farem.

I com no, enguany, ho hem tornat a fer...

MAIG

Començarem fluixet, amb el pas de processó de la Mare de Déu dels Desemparats en la seua festivitat, i que va ser l'últim acte "oficial" al nostre casal dels nostres representants 2024: Alma, Sento, Lidia i Julio.

Després del nomenament de nostres FFMM i president infantil, quedava el quadre d'honor complet, amb una novetat en la presidència: la primera copresidència, i a més, de mare i fill.

Carlos, Elena, Manolita, Emma i Nacho, començaven la seua aventura junts.

JUNY

Finalitzant el mes, celebrarem l'acte de comiat dels nostres representants 2014. Amb el fil conductor del solstici d'estiu, i envoltats d'aromes i colors estiuecs, amb la llima, la paniculata i les fulles de llimoner, després de l'acte, continuarem amb la festa de Sant Joan. Va ser una nit molt especial per a tots, en la que, fins i tot, tinguérem "Calder dels Desitjos".

JULIO

Al costat de Cecília, somiarem en l'acte d'elecció de les FFMM 2025, ací començava la seua nova aventura. Al costat d'Emma, ens endinsarem en un meravellós somni blau que començava també una vesprada de juliol. I amb Manolita, ens emocionarem en veure-la també complint el seu somni, una preciosa nit repleta de bugenvíllia.

AGOST

En plenes festes majors, rebem la visita del Crist de la Fe, en el segon dia de Tridu. Aquest va ser el primer acte "oficial" dels representants 2025. També van participar, com és tradició, a la processó del dia del Crist.

SETEMBRE

Amb la Germanor Fallera que organitza la Junta Local Fallera de Paterna, retornàvem de les vacances d'estiu. Un canvi d'ubicació i de planificació la va fer més dinàmica i accessible per a tots.

I va arribar **OCTUBRE**. I amb ell donàrem el tret d'eixida a les presentacions dels representants 2025, sent les primeres les de les FFMM de Paterna i les seues corts. I els nostres representants Carlos, Elena, Manolita, Emma i Nacho s'estrenaven a les pasarel·les.

I, de sobte, el cor i l'ànima se'ns van encongir. Una catàstrofe natural, prevista però no avisada, va arrasar amb tot en diverses poblacions de València. Fins i tot amb la vida de moltes persones. Gràcies a...Déu? els nostres fallers i familiars només van sofrir pèrdues materials, encara que algunes molt difícils d'assumir.

Amb una pessima gestió política després del desastre i les seues conseqüències, la resposta imminent a les necessitats reals del moment, van ser els voluntaris. I els fallers del Dos de Maig (com els de la resta de comissions) a més d'organitzar diverses accions per a ajudar de qualsevol manera, ens trobem amb el dilema de continuar amb els nostres actes tal qual se celebraven sempre, o d'intentar fer-los un volt i redirigir-los a una mica millor.

I així va ser.

NOVEMBRE

Les nostres signatures de contracte i proclamacions de les FFMM, Emma i Manolita. Dos dels esdeveniments més importants de l'exercici faller en general i del nostre en particular.

La signatura infantil va ser el primer acte després de l'impacte de la DANA, el 9 de novembre. Des de la delegació vam proposar als presis i vices enfocar-ho a una cosa solidària i, encara que al principi van haver-hi opinions escèptiques, arribem a un consens per a fer-lo. Per ser un acte infantil, una recollida de material escolar i llibres infantils ens va semblar ideal.

Tot va ser va eixir com esperàvem. La recollida solidària va tindre una gran acceptació i tots els xiquets i xiquetes que van estar, van aportar el seu granet d'arena. Tot aquest material va ser traslladat per Alba, la vice de Relacions públiques, a l'empresa "Blanc i Negre" que va ser afectada greument per la DANA. L'empresa es dedica a fer animacions i activitats extraescolars en diferents col·legis de València, i que tenien una acadèmia, les oficines i el seu magatzem de materials a la població d'Albal.

Com no fer-ho amb la signatura major també? Però ja no s'arregaven aliments o roba, així que vam haver de buscar una fi solidària que ens encaixara.

Pensem a fer unes entrades tipus "fila zero" per a recaptar diners, però no sabíem què fer amb el recaptat. La idea de donar-ho a alguna comissió de les tantes afectades va cobrar força, i al final, l'afortunada va ser la falla Plaça de Lepant de Benetússer. Se'ls va avisar perquè poguérem fer-los lliurament de la nostra "guardiola solidària", i així ho vam fer, en el nostre casal. L'emoció va ser total, tant per part nostra com per la seua.

Crec que és per a estar orgullosos del que podem arribar a aconseguir entre tots.

DESEMBRE. Mes de treball sense treva i del treball que no es veu. El nostre Llibret necessita moltíssimes hores i la delegació sap que aquest és el mes en què anem a marxar forçades.

El millor del mes és la celebració del sopar de Nadal!

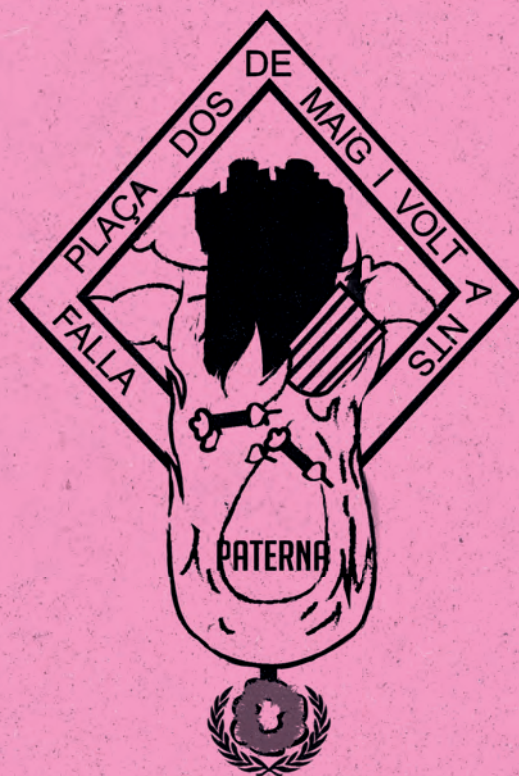
I ara, sí que encarrilarem l'últim trimestre faller. GENE I FEBRER arribaran amb molts actes i pocs caps de setmana lliures. Presentació del Llibret, sopar homenatge als Fallers d'Honor, les presentacions, Vins d'honor...i arribarà MARÇ.

I quan acabe, tornar a començar.

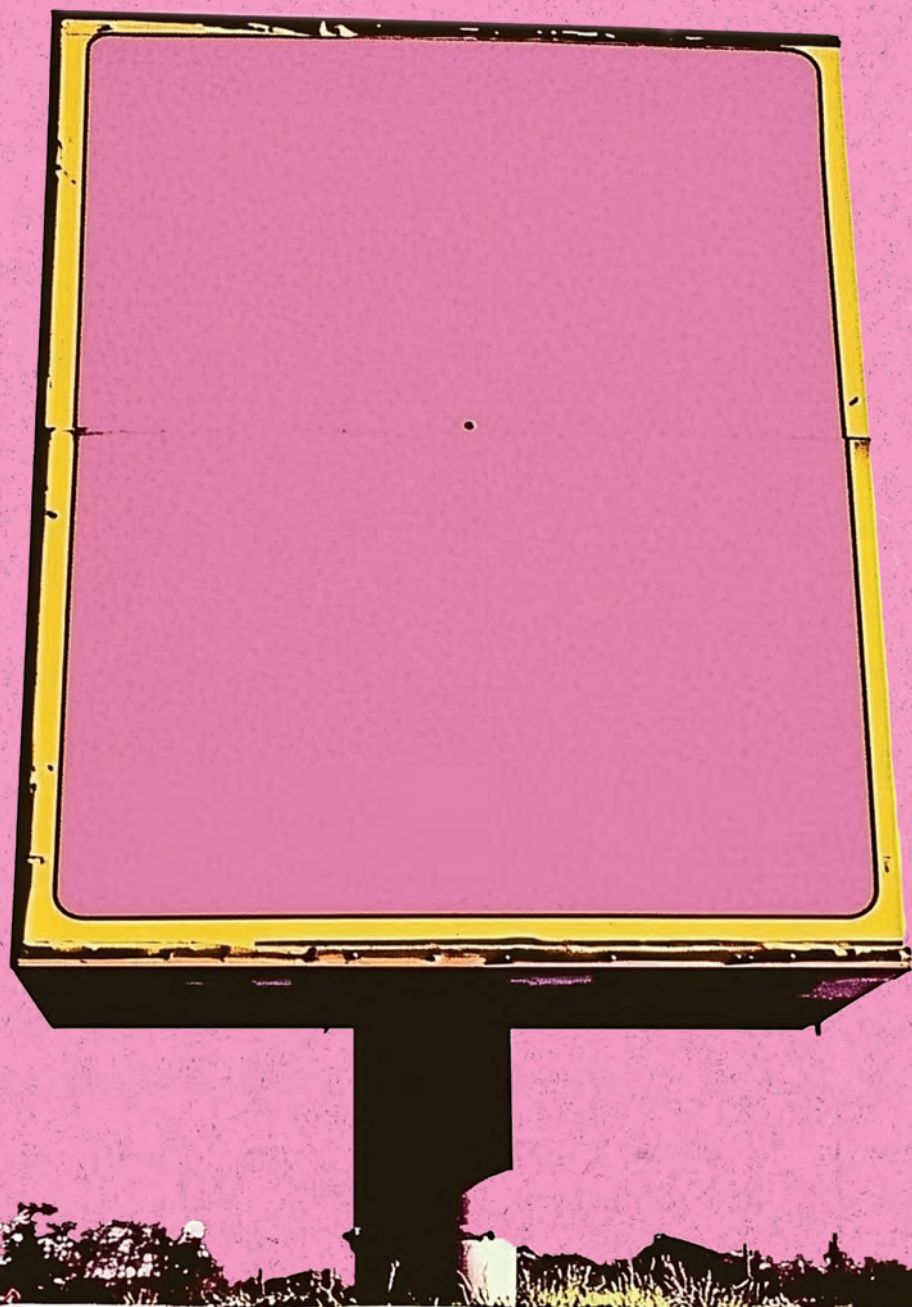
CUCA CALATRAVA

GUIA COMERCIAL

Aceitunas
Roselló

RAÚL BERMELL ROSELLÓ

E-mail: aceitunasrosello@gmail.com

Tels. 615 41 09 76 / 628 28 15 45

C.P.: 46940 Manises, Valencia

ALUDECO
ALUMINIOS

CARPINTERÍA DE ALUMINIO

José Ruiz Sánchez
info: aludecopaterna.com
www.aludecopaterna.com

VENTANAS
PERSIANAS
MOSQUITERAS
TOLDOS
TECHOS
CERRAMIENTOS
ETC.

Carretera Manises s/n - Edificio Ciudadela, Paterna - Valencia

☎ 96 182 67 69 📞 651 741 853

Infinidad de calidades diferentes de tejidos

MODA
CEREMONIA
HOGAR
ESPECTÁCULOS
INFANTIL

📍 Av. del Cid 23. 46018 Valencia ➔

☎ 962 204 029

www.tejidosvioleta.com f t i

CAFE-BAR

La Sort

📍 Av/Primer de Maig. 62
PATERNA

✉ lasort.cafebar@gmail.com

📷 @lasort_cafebar

☎ 962197393

📞 660839668

Electricitat, Electrónica i Manteniment de l'Automòbil

- Electricitat, Electrónica i Manteniment de l'Automòbil
- Diagnosi i reparació: Injecció, Airbag, ABS, Filtres de partícules
- Canvis d'olis i filtres
- Pastilles i discos de frens
- Amortidors, Bateries, Alternadors, Ventiladors, etc

ANCESE ELECTRICITAT, S.L.
 Carrer Ronda, 8E
 46980 Paterna (Horta Oest)
 ☎ 961 386 536
 ☎ 637 627 320
www.anceselectricitat.com
taller@anceselectricitat.com

amparo núñez
 ESTÉTICA & QUIROMASAJE

C/ Mtro. Ramón Ramia Querol, 66
 46980 Paterna - València
 Tel. 96 137 13 34

Paqueteria CASA FINA
 Alquiler y Ventas de tejas y mantillas

Hilos para labores
 Botones formados

COMERCIO excelente
 C/ GENEALDÍ VALNCIA

KIOSCO . Helados
 . Refrescos . Golosinas

Cuevas del Palacio, 70 - 46980 PATERNA (VALENCIA)
 Tel. 96 138 22 80

Carnes Pedro
 96.138.74.52 carnespedro@gmail.com

VENTA AL MAYOR PARA CARNICERIAS
PEDRO BERRUGA MASO
 PLAZA DOS DE MAYO Nº13 PATERNA - VALENCIA

AndreuDental
andreudental.com

Tel. 96 138 44 15

C/ Mayor, 45
 46980 Paterna

JT

JORGE TALÓN SALVADOR
 ASESOR DE EMPRESAS
 FISCAL, LABORAL Y CONTABLE

678 388 672
talonjorge@hotmail.com

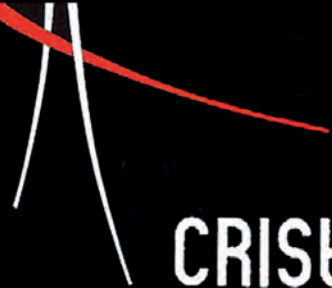
MC Chirivita
 Materiales de Construcción, s.l.

Tel. 96 138 29 75

Calle San Agustín, 10
 46980 PATERNA (Valencia)
 e-mail: chirivitasl@gmail.com

ALEMAR J. DISTRIBUCIONES, S.L.

Ctra.En Corts,231
 MERCAVALENCIA
 Nave 56
 46013 VALENCIA
 Tel. 96 367 08 07
 639 30 26 83
pedidos@alemarsl.com

**CRISTINA
GIL
ESTILISTAS**

C/ Maestro Ramón Ramia Querol, 66
46980 Paterna - Valencia
Tel. 96 137 32 85
www.cristinagilestilistas.com

CARBONELL

**SALUD
BUCODENTAL**

Calle Catarroja 26, bajo izq. 46200 Paiporta (Valencia)
963973571 - 666773646

ABACOS

**ESTANCO DOS DE MAYO
EXPENDURÍA Nº 7**

Artículos de Fumador
961 383 599
C/ Mariana Colas, 2 bajo

Raquel Teral
CENTRO DE ESTÉTICA

Horario:
Lunes a Viernes
10:00 a 15:00
17:30 a 20:00

C/ Maestro Soler, 12 Bjo
46980 Paterna
tel: 96 043 79 09

QueensValencia
ESTÉTICA AVANZADA

- Limpieza facial
- Hydra Peel
- Maderoterapia
- Cavitación
- Hifu
- Diatermia
- Depilación laser
- Drenaje brasileño
- y mucho más

697256042/961918522
Ramon Ramia Querol 4, (Paterna)

www.queensvalencia.es
@queensvalencia

El Jardín de Poki

Taller de Floristería
eljardindepokigmail.com

El Jardín De Poki C.B
C/ José Escrig Nº 57 12400 Segorbe (Castellón)
Móvil: 639 54 17 22 Tienda: 695 62 22 43 CIF E-12852323

**estamos
de uñas**

C/Blasco Ibañez 51 bajo
Paterna (Valencia) 46980
f Estamos de uñas
Tif. 961 36 56 68

Uñas de Gel-pies y manos
Reparación de Collares
Creacion de accesorios
Complementos
Venta de Hama Beads
Goma Eva y mas.....
Regalos Bodas-Comuniones-Bautizo
Se personalizan complementos,tocados,zapatos,
bolsos ect

Manicura
Pedicura
Pestañas
Bisutería
Talleres
Fofuchas

PELUQUERÍA & BELLEZA
UNISEX

Ester

Mariana Colás, nº 38
46980 PATERNA (Valencia)
Tel. 663 851 173

DESDE 1986

ferretería
ALBORCHÍ

**el lugar para
empezar tus proyectos**

herramientas · electricidad
maquinaria · fontanería
pintura · menaje
duplicado de llaves y mandos
manualidades · bellas artes
decoración · hogar

Tel.: 961 300 073 - CVirgen de Montiel 30,8 - 46000 Paterna
ferreteriaalborchi@hotmail.com · facebook.com/ferreteriaalborchi

Florería

Candi

645 798 277

Especialidad en:
RAMOS DE NOVIAS
COCHES · ALTARES
TARRINAS · CORONAS
TODO TIPO DE DECORACIÓN

BAR ATIENZAR

Desde 1986

Comidas caseras
Menús Diarios

C/ Mayor, 37
46980 Paterna
96 138 23 10

Fco. Martínez López

Frank Oliver

ESTILISTES

www.FRANKOLIVERESTILISTES.com

C/ MARIANA COLÁS, 28 PATERNA

96 182 66 00 - 654 206 792

f i t y

pan y dulces Sandra's

¡Abiertos todos los días!

AVDA PRIMERO DE MAYO 65
PATERNA
960914868
662286768

Gasóleo a domicilio

EL COMBUSTIBLE
DE TU
BIENESTAR

96 136 50 00
3caminos@3caminos.es

3CAMINOS

ANDREU, S.L.

Persianas y toldos
Carpintería de Aluminio
Automatismos Cortinas

Síguenos

Maestro Soler, 22 - 46980 PATERNA
Tel. 96 138 20 48 - Movil 607 89 93 40
gerencia@persianasytoldosandreu.com

EL PALAU
- flors i plantes -

Avda. Cortes Valencianas, 10
Tel. 96 138 83 59
Mòvil: 650 977 700
46980 PATERNA

www.florsiplanteselpalau.com
f Flors i Plantes El Palau-Paterna
i floristeriaelpalau

HORNO TRADICIONAL

ARTESANO

ALBORCHÍ

**EMPANADILLAS
ROSQUILLETAS
BOLLERÍA
COCAS
PAN DE AGUA**

**SAN AGUSTIN, 27
46980 PATERNA
Tel. 961 388 669**

L'ALQUERIA
DE
Paterna

**Especialistas en
arroz valencianos**

COMIDAS PARA LLEVAR

633 398 870 - 722 846 957

Lunes a Domingo
de 11:30 a. 15:30 horas
Martes y Miércoles Cerrado

C/ Jacinto Benavente, 42
Paterna (Valencia)

Olca
Admón. de Loterías N°2

Administración de Loterías N°2
C/ Metge Ballester 16
46980 Paterna
Valencia

961 38 11 64

paterna.2.loteria@gmail.com

La suerte te espera en Olca

JOSÉ DUAL
PELUQUERIA DE CABALLEROS

**961 382 263
620 340 529**

Virgen de Montiel, 3 -

SINCE 86

46980 PATERNA

**4
Canton's**

**JOYERÍA
RELOJERÍA**

C/ Mayor, 17 (cuatro esquinas)
Teléfono 96 138 25 36
46980 PATERNA (Valencia)

**Paterna
atres**

Asesoría Inmobiliaria

Plaça Olleries Menors n° 1
46980 PATERNA-València

Tel.: (34) 961 829 995
680 908 122

www.paternaatres.com
info@paternaatres.com

casa (r) planes

¡Cuenta con nosotros para tus paellas!

Pl. de la Virgen de Montiel, 3
46980 Paterna

**961 38 43 04
682 63 35 09**

@casaplanes. casaplanes.com

La Falla Plaça Dos de Maig i Voltants de Paterna agraeix enormement la col.laboració de tots el anunciants que apareixen en aquesta guia comercial.

OPTICA-AUDIOLOGÍA PALAU

96 138 86 23

FALLAS

CUIDAMOS TU SALUD VISUAL Y AUDICIÓN

viatges campament

CV-m 1329-V

Nuria Benito Gutierrez

C/ VIRGEN DE MONTIEL 10 BJ DRCHA
46980 PATERNA (Valencia)

Tel:961 364 110 MOVIL: 686 774 116

nuria@viajescampament.es

Sesga HELADOS

MORCHATA ENRIQUE

HIELO CAN SAN

PRODUCTOS MORENETTA

COMERCIAL BELBALISA, S.L.

Pol. Virgen de los Dolores - C/ Huelva 1A
46113 Moncada (Valencia)
Tels.: 96 139 20 50 - 619 563 138
info@comercialbelbalisa.es

FRUTAS Y VERDURAS EMI

REPARTO A DOMICILIO

Calle Virg n de Montiel, 3 - PATERNA
Telf: 686 823 869

La Boutique del Bordat

BORDADOS E IMPRESIONES TEXTILES

TEL: 96 138 41 90 - 618 116 759

WWW.ELBORDAT.COM.ES

SIGUENOS Y COMPARTE EN NUESTRAS REDES SOCIALES

LA BOUTIQUE DEL BORDAT

Particulares, empresas, colegios, clubes deportivos y asociaciones culturales
C/Cristo de la fe, n24.
Paterna

FERROCLAU cerrajeros

¿DE QUÉ LE SIRVE SU COCHE SIN LLAVES?

COPIA DE LLAVES Y REPARACIÓN DE TODAS LAS MARCAS

C/ Mayor, 67 Bajo - 46980 Paterna
info@ferroclau.es
www.ferroclau.es
WHATSAPP: 664621651

VERMÚDEZ

autoescuela **La**
EUROPATERNA
desde 1988

- ▶ MATRÍCULA
 - ▶ TEÓRICA
 - ▶ 5 CLASES PRÁCTICAS (90 min.)
 - ▶ MANUAL CON VÍDEO TUTORIALES
 - ▶ LIBRO TEST EDITORIAL ETRASA
 - ▶ PLACA L
 - ▶ TRASLADO EXAMEN TEÓRICO
 - ▶ TEST ONLINE ILIMITADOS GRATIS
 - ▶ IVA INCLUIDO
- (Tasa DGT y Certificado Médico NO INCLUIDOS)

POR SÓLO

390€

***¡ Entra y
Conócenos !***

 autoescuelaeuropaterna.es
 961 388 768

Avda. Pablo Iglesias 61B
ALAUAS
961 505 504
Vicente Blasco Ibañez, 4
TORRENT
961 097 916

Parrilla Argentina

LAS MEJORES CARNES A LAS BRASAS QUE ESTABAS ESPERANDO

Bar Restaurante

LA SED-e

C/ San Antonio, 71b - Paterna

 961 82 21 20 **634 26 68 46**
 La Sed-e Cervecería @LaSedeCervezas

Ven a probar nuestras especialidades
Hamburguesas - Super Sandwich's
Perritos Calientes - Ensaladas
Tapas - Bocadillos
...y ahora PARRILLA ARGENTINA!!

Dimas Aroca Pardo

96 395 68 34

info.consolacionpardo@gmail.com

Consolación Pardo

Avda. Ausias March 78 · 46026 Valencia

40 Viviendas
CON PLAZA DE GARAJE Y TRASTERO
!!!Últimas Viviendas!!!

Viviendas y Áticos con amplias terrazas y solárium.
Zona común, Piscina y Salón social.
Aire Acondicionado. Calidades de primera.

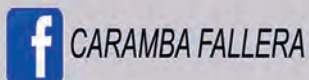

"Caramba Fallera"

Marca Registrada

DISEÑAMOS Y FABRICAMOS LAS CARAMBAS FALLERAS DE TU COMISIÓN
PRESUPUESTOS SIN COMPROMISOS
DE VENTA EN NUESTROS ESTABLECIMIENTOS LAS CARAMBAS CON LOS MEDALLONES DE LA
VIRGEN DE LOS DESAMPARADOS, SAN VICENTE Y CRISTO DE LA FE

Joyería Fco. Riera e Hijos
c/ Virgen del Montiel, 18 Paterna tño. 96 138 28 90
Joyería Aldaya
Avda. Blasco Ibañez, 2 Aldaia tño. 96 151 53 29

VENTA DE JOYERIA, COMPRAMOS ORO, VENDEMOS ORO INVERSIÓN (BAJO PEDIDDO)
DISEÑO Y FABRICACIÓN DE PRODUCTOS REPRESENTATIVOS DE EMPRESAS,
COLECTIVOS Y FALLAS

José Luis Ruiz
Tu técnico de confianza

📍 Calle Mare de Deu del Pilar, 27 Bajo (PATERNÀ)
"a 50 metros del centro de salud del Clot"

📧 serviciosuternet@uternet.es

📞 634 320 667 📞 961 372 898

Servicio Técnico
multimarca
en taller o domicilio

Altas telefonía e internet
punto de recogida paquetería

Y además... impresiones, copias, otros.

Duomont

Cerramientos Industriales

Telf. 961 827 587
duomont@duomont.es

FARMACIA

2d MAYO

"La farmacia que
cuida de tu belleza
y vigila tu salud"

Lcda. AMPARO LAHOZ MARTÍNEZ

 C/ Sant Agustí N. 4. 46980 Paterna
 961 039 474
 farma2dmayo@gmail.com

fontanería SERGIO IBÁÑEZ

*Distribuidor autorizado de Fontanería,
Gas y Calefacción.
Exposición y venta de material de
fontanería y saneamiento.
Complementos para el baño
Riegos y piscinas.*

C/ Mare de Deu de Montiel, 5 Bajo 2 - 46980 Paterna (Valencia)
Tel. 961228584 Móvil. 636219721

www.fontaneriasergioibanez.es

HURFRON S. L.

*Instalaciones Eléctricas, Mediciones termográficas,
Redes de voz y datos, Antenas TV, Porteros Electrónicos,
Iluminación Fibra Óptica y Leds,
Videovigilancia y control de accesos.*

C/ Reyes Católicos 18 bajo
46980 PATERNA - (VALENCIA) Tel-fax 96 138 79 71 Móvil: 654 251 670
E-mail: info@hurfron.es Web: www.hurfron.es

Impresión Digital - Offset
 Merchandising
 Impresión gran formato
 Sublimación
 Rótulos Luminosos
 Displays y Plv
 Letras Corpóreas
 Personalización de ropa
 Vinilos
 Grabados Láser
 Impresión Directa rígidos
 Bordados y mucho más...

**Venta y personalización
 de Prendas**

C/ Vicente Lerma Nº8 Bajo
 46980 Paterna
 Tel. 961 435 101 - 652 917 777
 comercial@imprimeycorta.com
 www.viniled.es

EDETANIA BUS

Atención al cliente 961 352 030

c/ Ciudad de Cartagena, 9 Pol. Ind. Fuente del Jarro, 46946980 Paterna (Valencia)

TINTORERIA - LAVANDERIA

**MANTAS, EDREDONES
 TRAJES BODA Y COMUNIÓN
 TODO TIPO DE PRENDAS**

**RECOGIDA PRENDAS DE PIEL
 Y ALFOMBRAS A DOMICILIO**

SERVICIO DE LIMPIEZA

Plaza Rafael Atard nº 9 Manises
 Tel. 96 109 32 37 / 638 060 871

ATENCIÓN PERSONALIZADA

La magia de un café bien hecho.

C/Tir de Colom 21, Paterna
 Reservas: 654221292-962 22 27 58

☎ 632 684 555 📞

BAR Jarama CAFETERIA

Cumpleaños
Fiestas
Despedidas
Comidas de Empresa

Desayunos
Almuerzos
Comidas
Meriendas
Cenas

f barjaramaofficial i

C/ Mariana Colás, 16 - PATERNA

MayKA CALZADO INFANTIL MAYKA

SOMOS ESPECIALISTAS EN VENTA DE CALZADO PARA CADA ETAPA DE CRECIMIENTO. CALZADO RESPETUOSO, ZAPATILLAS DEPORTIVAS, CALZADO DE COMUNIÓN, PARA CASA... TODO LO QUE BUSQUES LO TENEMOS Y COMO SIEMPRE AL MEJOR PRECIO.

WWW.CALZADOINFANTILMAYKA.ES

PIRUFIN
El calzado más natural

MayKA

titanitos
KIDS FOOTWEAR

Blanditos
by Crio's

PABLOSKY
expertos en pies que crecen

Conguitos

Joma

Bubble bobbie

GEOX
RESPIRA

Whatsapp: 633724050
Ubicación: Carrer Mare de Deu de Montiel nº5 - PATERNA

f i t @calzadoinfantilmayka

Jose Antonio García
Suministro de Pinturas y Soporte Técnico

REPARTO a domicilio

TALLER de reparación

ALQUILER de maquinaria

GRAN STOCK

AMPLIO SURTIDO

CURSOS TÉCNICOS

EXPERTOS profesionales

www.joseantoniojgarcia.com

SU FARMACIA EN PINTURAS

Paterna | Manises, 10 · Tel + Whatsapp 670 861 178
paterna@joseantoniojgarcia.com

Uhpär

RESTAURANCÓN Y CATERING

FERIA VALENCIA

TL 963.861.410/963.861.279

&

Feria Palace

RESTAURACIÓN Y CATERING

FOTO BYTE STUDIO

www.fotobyte.es

Siempre con las Fallas

cuidar

les nostres tradicions
ens posa en peu

 **caixa
popular**
Cuidem les persones.

Indumentaristas Oficiales

*Falleras Mayores y Cortes de Honor
de Valencia 2024*

alanindumentaria.com

Drs. Devís
Clínica Dental

**MAS DE 30 AÑOS
CUIDANDO DE TU
SALUD DENTAL**

Atención Profesional y Tecnología Avanzada

DR. PACO DEVÍS

DR. ALEJANDRO DEVÍS

DR. PABLO DEVÍS

961 388 773 - 663 231 071

San Antonio, 52 - Paterna
oclusionlab.com

TAPIOCA

COMIDAS PARA LLEVAR
SERVICIO CATERING
EXTENSA CARTA DE ARROCES

PATROCINADOR
CONCURSO
PAELLAS
FALLA
DOS
DE
MAIG

963 576 780
www.comidastapioca.com

Farmacia & Ortopedia
Primero de Mayo

- Dietas personalizadas
- Análisis de piel / capilar
- Ortopedia
- Medicación personalizada
- Especialidad Fitoterapia
- Revisión auditiva
- Mascotas

Av Primero de Mayo 31
96 102 28 88

@farmaciaprimero demayopaterna 637 64 21 78

Realiza
tu pedido
ONLINE
y recoge
tu comida
sin colas...

www.v3asados.es
tel. 96 258 60 85

Horario

De Viernes a domingo y Festivos 9 a 15:30
Paterna - C/Carreter d'Alacant, 6 b. 46980

Comida para llevar
especialistas en Asados

www.v3asados.es
Paterna - C/Carreter d'Alacant, 6 b. 46980

LO MÁS IMPORTANTE DEL DÍA

ES EL AMUERZO

Y LUEGO LO QUE VENGA

Lunes a Sábado – Cena solo Viernes

Tel. 658429759 - 961437518

Avda. 1º de Mayo, 83 - 46980 Paterna (VLC)

96 1436299 - 647660635

Gestioninmobiliaria_Valentin@Gmail.com

C Jacinto Benavente N°28

Paterna

INSTAGRAM: @falladosdemaig

FACEBOOK: Falla Dos De maig

WEB: falladosdemaig.com

CRÈDITS

EDITA: A.C FALLA PLAÇA DOS DE MAIG I
VOLTANTS DE PATERNA

COORDINA: DELEGACIÓ DE RELACIONS
PÚBLIQUES

PORTADA, DISSENY I MAQUETACIÓ: JAVI
VALIENTE *REVOLUTION*

IMPRESSIÓ: BLAUVERD IMPRESSORS

COL·LABORADORS: MANOLO SANCHÍS,
ELENA MARTÍNEZ, DIANA TALÓN,
GUILLERMO EXPÓSITO, EDURNE
RAGA, JOSE CAMPILLO, JUAN ANTONIO
REMEDIOS, ALFONS MORCILLO, INMA
JUAN, JUANJO GONZÁLEZ, MIREIA
BORT, MARÍA SOLÁ, TONY JIMÉNEZ,
PAULA ALHAMBRA, PACO NÚÑEZ, CUCA
CALATRAVA, HERNÁN MIR

FOTOGRAFIES: FOTO BYTE STUDIO

Foto original portada: Marivi Barberá, Falla Sur, 1975

Foto original gafas 3D: M. Carmen Conesa, 1980

Foto portada infantil: Diana Morant

DIPÒSIT LEGAL: V-584-2012

*LA COMISSIÓ NO ES FA RESPONSABLE
DE LES IDEES I OPINIONS EXPRESADES
PELS SEUS COL·LABORADORS.*